

ကိရိသုလ္လံပဒိန်သ့ဉ်ပုဂံတဂ်တျာသံခး ဒီးကရဲကုန်တရံးသံခး

လီၢ်စာၣ်သးသ့ဉ်ပုဂံဝဲၤကျိၤ
ကညီဒီကလုာ်စာဖိုန်ကရ၊
၂၀၁၂ နံဉ်

ခုန်အဲန်ယုန်-လီၢ်ခါၣ်သးသ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤမူဒါခိၣ်အတၢ်ကတိၤလၢညါ

ကီၢ်သူလုၤပဒိၣ်သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဘျၢသဲးဒီး ကျဲကျဲတရံးသဲးအဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ပၢ်လီၤအိၣ်ဖဲ (၁၉၇၄)နံၣ် ဖဲ ခုန်အဲန်ယုန်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ အခီကရဲးဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဘျၢပတြိၣ်တခါအသိး တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤလၢ (၃၇)နံၣ် အကတီၢ်တၢ်ဘျၢသဲး ဒီးကျဲကျဲတရံးသဲးတဖၣ်အံၤ ကီၢ်သူလုၤသ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤလုၤပိၢ်မၤထွဲဆိးကါသူအိၣ်လီၤ.

လၢတၢ်လုၤပိၢ်မၤထွဲဆိးကါသူအိၣ်အပူၤ ပကမုၢ်အတၢ်အိၣ်သး ဟီၣ်ကဝီၤအတၢ်အိၣ်သးဒီး တၢ်ဟံၤဆၢအတၢ် အိၣ်သးအကလုာ်ကလုာ်တဖၣ်တၢ်ဆီတလဲကဲထီၣ်အသးအယိ တုၤဖဲ(၂၀၁၀)နံၣ် လါစဲးပထုဘၣ်(၁)သီ တုၤလၢ(၉)သီ အနံၤတစု ခုန်အဲန်ယုန်လီၢ်ခါၣ်သးသ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤဒီး ကီၢ်ရုၣ်သ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤမူဒါခိၣ်တဖၣ် ပၢ်ဖျိၣ်ထီၣ်သးဝံၤမၤသကိးဝဲ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဘၣ်ယး ကီၢ်သူလုၤပဒိၣ်သ့ၣ်ပှ်အတၢ်ဘျၢသဲးဒီး ကျဲကျဲတရံးသဲးတဖၣ် ကွၢ်ကဒါက့ၤဝဲ, တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဝံၤ ဒ်တၢ်ဆီတလဲသးအိၣ်ဝဲအသိး ဒ်သိးတၢ်အိၣ်သးကဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါက့ၤအဂီၢ် ဘျိဘၣ်ပၢ်ဂၢ်ပၢ်ကျၢက့ၤဝဲ တၢ်ဘျၢ သဲးဒီးကျဲကျဲတရံးသဲးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဘျိဘၣ်မၤပျဲထီၣ်က့ၤကီၢ်သူလုၤသ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤ အတၢ်ဘျၢသဲးဒီးကျဲကျဲတရံးသဲးတဖၣ်အိၣ်ဝဲအသိး တၢ်မ့ၢ်လုၤပိၢ်မၤထွဲအိၣ်သးပျၢ တၢ်ဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်ပှ်အတၢ်ဂျၢတၢ်ပါတဖၣ် တၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ပှ်အ ကွီၢ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဒီသ အၤကယၢ်အိၣ်ကန့ၢ်ဝဲဝံၤ, အလီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤဆီဒ်တၢ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိ ကမုၢ်ဒီတခါညါကလုၤပိၢ်မၤထွဲ တၢ်ဘျၢသဲး တဖၣ်အံၤဒီးသ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤပျၢမၤတၢ်ဖိလၢ အမူအဒါအိၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး လၢတၢ်သ့ၣ်ညါမူဒါခိၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲလၢ တၢ်က လုၤပိၢ်ထွဲ မၤအိၣ်လီၤ.

စီၤအါတိ
သ့ၣ်ပှ်ဝဲကျိၤခိၣ်
လီၢ်ခါၣ်သး
ခုန်အဲန်ယုန်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢ

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကၠိၣ်

ကတၢၢ်ပၤနီၣ်တၢ်

★ တၢ်ကတိၤလၢညါ ၁

အကူၣ် ၁

အဆၢခိၣ် (၁) သဲစးတၢ်ဘျၢ, စိကမိၤလီၤဘၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, စးထီၣ်မုၢ်နံၤမုၢ်သီ

- တၢ်ဟ်ဖျါအခိၣ်ပညီ..... ၁၁
- ကျိၢ်ပနံၤဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ ၁၁
- တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်အတၢ်ပနီၣ်..... ၁၁
- တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျၢအတၢ်ဘျၢ..... ၁၁
- သ့ၣ်ပျၢပနီၣ်..... ၁၁
- သ့ၣ်ပျၢအတၢ်ဟးထီၣ်..... ၁၁
- ဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ဘၣ်အိၣ်လၢပနီၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်..... ၁၂
- စံၣ်ညီၣ်ကီၢ်..... ၁၂
- တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ပနီၣ်..... ၁၂
- သ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ်ချၢ..... ၁၂
- သ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ်ပုၤ..... ၁၂
- ထံကျိၢ်..... ၁၂
- တၢ်သ့ၣ်ဖျးဆိတလဲတၢ်လီၤ..... ၁၃
- သ့ၣ်..... ၁၃
- သ့ၣ်ထုၣ်..... ၁၃

အဆၢခိၣ် (၂) သ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ် (Reserved Forest)

- တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ်..... ၁၃
- လၢတၢ်ကဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ်အဂီၢ်တၢ်မၤလၢကဘၣ်မၤတဖၣ်..... ၁၃
- လီၤကဝီၤပနီၣ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ် ဘၣ်ထွဲတၢ်ဆျာထီၣ်လၢ
တၢ်ကဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ်အဂ့ၢ်..... ၁၄
- တၢ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ပျၢလီၤကျဲအခိၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ..... ၁၄
- တၢ်တြီၤလၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံတဖၣ်..... ၁၅
- တၢ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ပျၢလီၤကျဲအခိၣ်အတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါတၢ်..... ၁၅
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဟ်လီၤန့ၢ်အိၣ်ဆိးလီၤကျဲတချးလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်
လီၤသ့ၣ်ပျၢပျံးကီၢ်..... ၁၅
- တၢ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ပျၢအခိၣ်(သစ်တောနေရာချထားရေးအရာရီၤ)အတၢ်စိတၢ်ကမိၤ..... ၁၅
- တၢ်ဟးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်လုထီၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဖျးသးလီၤကျဲတၢ်တဖၣ်..... ၁၆
- ခွဲးလၢတၢ်ခိထီၣ်ခိလီၤ,ထံယုကျိၢ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်မၤန့ၣ်သ့ၣ်ပျၢ
တၢ်ဟးထီၣ်အခွဲးအယၢ်..... ၁၆

- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒုးကဲပှ်ပုၤအိၣ်ဆၢ်လီၤဒီးတၢ်မၤန့ၣ်သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဟး
ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၁၇
- တၢ်ကလုာ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ယုထီၣ်လၢအကုၢ်အကတဖၣ်..... ၁၇
- တၢ်ဆုၤထီၣ်လံာ်တသးမံ(အယုခံဝင်ခြင်း)..... ၁၈
- တၢ်ဆုၤထီၣ်တၢ်တသးမံအလံာ်ပတံဒီးတၢ်သမံသမိးဒိကန့ၣ်အကီၢ်..... ၁၈
- လီၤကဝီၤခိၣ်န့ၢ်အတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤတၢ်..... ၁၈
- တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ကပာ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်ဆုၤထီၣ်န့ၣ်..... ၁၈
- တၢ်ပာ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်ဆုၤန့ၣ်လၢတၢ်ကပာ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤ..... ၁၈
- တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်ဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤ
လၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤမူဒါဒီးတၢ်လၢမၤတဖၣ် ၁၉
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ခိၣ်ရူပတုာ်ကွံာ်အိၣ်..... ၁၉
- တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်န့ၣ်,တၢ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအိၣ်ဆၢ်လီၤ
အိၣ်ဘူးအိၣ်တံာ်အကပိာ်ကပတဖၣ်..... ၁၉
- လီၤကဝီၤပဒိၣ်အတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢ ကကွၢ်ထံသမံသမိးကွၢ်တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှ်
လီၤကျဲၣ်ခိၣ်အတၢ်မၤအရဲၣ်အကျဲၣ်..... ၂၀
- တၢ်ထုးသံကွံာ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤသုးလီၤကျဲၣ်တဖၣ်..... ၂၀
- တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ပးသ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤ ၂၀
- တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်ပှ်တၢ်ဟးထီၣ်ဒီးတၢ်
ပာ်ပနီၣ်ဆၢ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဆၢ်လီၤ..... ၂၀
- တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကတြီတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကခိၣ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤ
ဒီးတၢ်ကမၤထီၣ်ထံကျဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၂၀
- တၢ်မၤလၢတၢ်တြီဝဲလၢသ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤပူၤတဖၣ်..... ၂၁
- တၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီလၢတၢ်ခွဲးမ့ၢ်အူလၢဘူးဒီးသ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤ..... ၂၂
- တၢ်မၤလၢပူၤဖျဲးဒီးသဲးနီၣ်ဂံၢ် ၂၅,နီၣ်ဂံၢ် ၂၆,နီၣ်ဂံၢ် ၅၅ဒီးနီၣ်ဂံၢ် ၅၃တဖၣ်..... ၂၂
- တၢ်စိကမိၤလၢ တၢ်ကဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်လၢ တၢ်ပာ်ပတုာ်ကွံာ်
သ့ၣ်ပှ်တခါလၢကမ့ၢ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤ..... ၂၂
- တၢ်ပတုာ်ကွံာ်သ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤ..... ၂၂

အဆၢဒိၣ် (၃) ပဒိၣ်အသ့ၣ်ထုၣ်တဖၣ်

- တၢ်ကတီၤအံးကွၢ်ထွဲသ့ၣ်ပှ်ပုၤဒီးသ့ၣ်ပှ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်..... ၂၂
- တၢ်ကတီၤအံးကွၢ်ထွဲပဒိၣ်ဒီးအသ့ၣ်ထုၣ်တဖၣ်..... ၂၃
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်လၢသ့ၣ်ပှ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်..... ၂၃
- တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ကပာ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ကကတီၤကွၢ်ထွဲ
သ့ၣ်ပှ်လၢသ့ၣ်ပှ်ပုၤကွီၤချၢတဖၣ်..... ၂၃
- တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်ကမၢ်ကတြီယုာ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ..... ၂၄
- သဲးတၢ်ဘျုးတဖၣ်လၢအဆၢဒိၣ်လၢအဆၢဒိၣ်ဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်,တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
လၢတတြီတၢ်ဖံးတၢ်မၤတနီၤနီၤတဖၣ် ၂၄

အဆင့် (၄) တစ်စိတ်ကမီလီလတ်ကပ်ပန်နီတင်ခံတင်သွဲ

- သွပ်ပျက်ဟားထိပ်အဖိခိတ်အခိတဖှ်..... ၂၄
- တင်ထာသွပ်တနီအခိလတ်လတ်ထိပ်ထွံလီအီလတ်အားထရပ်ထံကျိအပူတဖှ် ၂၄
- တစ်စိတ်ကမီလတ်ပျဲပူသွပ်ပျက်အတင်ဟားထိပ်အခိ..... ၂၅

အဆင့် (၅) တစ်စိတ်ကမီလတ်သိပ်တင်သီလတ်တိတ်ဆွာသွပ်ပျက်ဟားထိပ် တင်ဖဲတင်မာ

- တင်အကလုတ်လုတ်လတ်ဘၣ်ကတီဝဲလတ်စိတ်ဆွာသွပ်ပျက်အတင်ဟားထိပ်တဖှ်... ၂၅
- တစ်စိတ်ကမီလတ်ကဟ့ၣ်တင်စိပ်ညိပ်သတြဲဒီးတင်သိပ်တင်သီ..... ၂၅
- သွပ်တနီလတ်အုၣ်အသးအကံအကျဲတအိၣ်ဘၣ်တဖှ်န့ၣ်တင်ပင်ကဲအီ ဖဲအမ့ၣ်ပန်အသွပ်..... ၂၅
- တင်ဘီးဘၣ်ရလီလတ်ကလုတ်လတ်ကယုထိပ်သွပ်တဖှ်လတ်ထာ ဟ်ဖျိၣ်အီဖဲသဲစးနီၣ်ဂံၣ်၃၈အသီး..... ၂၅
- တင်မာဘၣ်ထွဲသွပ်လတ်ယုထိပ်အီသွပ်တဖှ်..... ၂၇
- တင်မာရဲၣ်ကျဲလတ်လတ်ယုထိပ်အီတအိၣ်ဘၣ်သွပ်တဖှ်..... ၂၈
- တချူးတင်ဟ့ၣ်အးလီကွဲသွပ်ဒီးဘၣ်တင်လတ်ယုထိပ်တင်တဖှ် ဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအဂ့ၢ်အကျိ..... ၂၈
- တစ်စိတ်ကမီလတ်ပင်လီတင်ဘျဲတဖှ်လတ်ဖိၣ်သွပ်အတင်မာအဂီၢ်..... ၂၉
- တစ်စိတ်ကမီလတ်ဟ့ၣ်တင်ကမၣ်သတြဲယုဒီးတင်သိပ်တင်သီသွပ်တဖှ်..... ၂၉

အဆင့် (၆) တင်ဟ့ၣ်တင်ကမၣ်ဒီးတင်ဟံးန့ၣ်တင်အရ

- ဟကီၢ်သုး(KNPT)တင်စိတ်ကမီတဖှ်ဒီးတင်ကယၣ်ကတီယၣ်တင်ဖိ**
- တင်လံတဖှ်ဒီးတင်ဟံးန့ၣ်တင်အရလတ်ဖိၣ်ပူ..... ၂၉**
- တင်ဖိၣ်တင်သုအတင်စိတ်ကမီလတ်အိၣ်ဒီး(ဝရါ)(WARRANT)တဖှ်..... ၂၉
 - တင်ဟံးန့ၣ်ကွဲၣ်တင်ဖိတင်လံဒုးကဲပန်အတင်ဖိတင်လံ..... ၃၀
 - တင်စိတ်ကမီလတ်ကဖိၣ်ကျိပန်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖဲသွပ်တဖှ်လတ်အ တန့ၢ်ဒီးလဲန့ၢ်(ကျူးကျော်)ဆုသွပ်ပျက်ပူ..... ၃၀
 - ပုလဲမုဒါအိၣ်လတ်ဘၣ်ဒုးသွပ်ညါတင်,တၢ်ထိပ်တင်,ဒီးမာတင်တဖှ်..... ၃၀
 - ပုလဲကဘၣ်မာတင်ဖဲလတ်ကဲထိပ်ဖုးအသးလတ်ခိတ်သွဲအရတဖှ်..... ၃၀
 - တင်ကပ်ပန်လတ်ကဟ့ၣ်ဆိသွပ်ဟားထိပ်လတ်အမ့ၣ်ပန်အတင်တဖှ် အဒွဲးအယၣ်လတ်ညါတင်သိပ်တင်သီလီဆိဘၣ်ထွဲတင်အုၣ်သး..... ၃၁
 - တင်အုၣ်အသးလတ်သွပ်ပျက်အခိၣ်အနံးနီၣ်ကွဲးယါလတ်ဟံးဂ့ၢ်ဝိဖဲကျိမ့ၣ်သ့..... ၃၁
- တင်ဟ့ၣ်တင်ကမၣ်သွပ်တဖှ်..... ၃၁**
- တင်ဟ့ၣ်တင်ကမၣ်လတ်နုလီဆုၣ်ဆုသွပ်ပျက်ပူ(မ့တမ့ၢ်)တင်မာဟးဂီၢ်သွပ်ပျက်... ၃၁
 - တင်ဟ့ၣ်တင်ကမၣ်လတ်မာမၣ်တင်အဂုအဂလတ်သွပ်ပျက်ပူ..... ၃၂
 - တင်ဟ့ၣ်တင်ကမၣ်ခံကထာ ဆုပုလဲန့ၢ်ဒီးန့ၢ်ယၣ်လတ်သွပ်ပျက်ပူ မာမၣ်တင်တဖှ်..... ၃၂
 - တင်စိတ်ကမီလတ်လဲလိၣ်စ့အိၣ်လိးလတ်ပင်ပန်အီလတ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖဲအမ့ၢ် ကဆိကျိပန်မဲၣ်တဲးလဲးန့ၢ်လီဆုၣ်ဆုသွပ်ပျက်ပူအတင်သိပ်တင်သီ ၃၃

- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်လၢတၢ်မၤလၢအဒုးဟးဂီၤပဒိၣ်အသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ် ၃၃
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်ဆူတၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ဘျးအဖီလၢတနီၤ..... ၃၄
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်လၢတၢ်ဖီၣ်ကမၣ်ပျၤ..... ၃၄
- တၢ်အယီၤအဘျၣ်,တၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်စဲပနီၣ်လၢတၢ်မၤ
ပနီၣ်သ့ၣ်အယီၤအဘျၣ်ဒီးလဲလိာ်တၢ်နီၣ်လၢတၢ်မၤပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအဆၢ..... ၃၄
- တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ဟ့ၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်..... ၃၅
- တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဖျိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်
စ့အိၣ်လိးလၢတၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဘျးတဖၣ်..... ၃၅
- တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဘျးအခါ တၢ်အိၣ်လိးစ့လၢတၢ်ဟးဂူၢ်ဟးဂီၤ
ကဲထီၣ်အသးတဖၣ်အဖီခိၣ်..... ၃၅
- တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံာ်သ့ၣ်ပျၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်,တၢ်ပိးတၢ်လိာ်ပဒိၣ်အတၢ်..... ၃၆
- တၢ်ပၤဆျးရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်တဖၣ်..... ၃၆
- တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျၢ်အကီၢ်ဝံၤ, တၢ်ပၤဆျးရဲၣ်ကျဲၤက့ၤတၢ်လၢ
အဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်..... ၃၆
- တၢ်လၢကဘၣ်မၤဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်တသ့ၣ်ညါ (မ့တမ့ၢ်)တၢ်မ့ၢ်တထံၣ်ပျၤလၢ
အမၤတၢ်ကမၣ်တဂၤအခါ ၃၆
- တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်ဒီးသဲးစးနီၣ်ဂံၢ်-၄၆ အသိးသ့ၣ်တဖၣ်အကျါ
တၢ်လၢကဘၣ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဟးဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်..... ၃၇
- တၢ်ဆျးထီၣ်လံာ်တသးမံဘၣ်ထွဲတၢ်မၤအသးပိာ်ထွဲတၢ်ကလုာ်ဒ်လၢသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် ၆၄,
၆၅,(မ့တမ့ၢ်)၆၆အသိးတဖၣ်..... ၃၇
- တၢ်အးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်ဒီးပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်..... ၃၇
- တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢကဟံးန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဖီၣ်န့ၢ်တဖၣ်..... ၃၇
- တၢ်မၤန့ၢ်စ့လၢတၢ်ကဘၣ်န့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘျးအသိး..... ၃၇
- စ့လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ခွဲးလၢကပၤဘၣ်သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်.....
သ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၃၇
- တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤတနီၤဆူသ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ် ၃၈
- သ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်န့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအပျၤမၤတၢ်ဖိ..... ၃၈
- သ့ၣ်ပျၢ်အခိၣ်အန့ၢ်တဘၣ်မၤလဲာ်မၤကလုာ်တက့ၤဘၣ်..... ၃၈
- တၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်(န့ၢ်ဥပဒေမျာ်း)..... ၃၈**
- တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢကပၣ်လီၤတၢ်ဘျး..... ၃၈
- တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ဘျးဒီးအတၢ်လီၤဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၃၉
- တၢ်အုၣ်ကီၤသးလၢတၢ်မၤတၢ်တီတီလိာ်လိာ်အဂီၢ်တၢ်ပၣ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ
တၢ်မၤထွဲတၢ်အကျဲ(ကျဲထံး)တဖၣ်အဂီၢ်..... ၃၉
- တၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤနီၤလၢအဟါမူၤဟါမာ် (မ့တမ့ၢ်) ဟးဂူၢ်ဟးဂီၤလၢ မူဒါ
တအိၣ်လၢပဒိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်တၢ်န့ၢ်တဖၣ်အဖီခိၣ်..... ၃၉
- ဒ်သဲးဝဲအံၤအသိး,ဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်န့ၢ်,မ့ၢ်တၢ်လိာ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိ
ကမျာ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်လီၤ..... ၃၀
- တၢ်ဟံးန့ၢ်စံၣ်ပျၤအဟီၣ်ခိၣ်..... ၄၀

အကူအညီ

အဆင့် (၁) တာဘျာ (နည်းဥပဒေ)

- တာဘျာသွတ်တဖန်အံ့တော်ဂွံတာကျိလောအဟံလံအံ့အပူတဖန်
မုာ်တထီ ဒါလိာ်အသးဘဉ်န့ဉ်..... ၄၀
- တာတ်ဖျါထီဉ်ဝီဉ်ဩအိဉ်လာတာဘျာကုသုဉ်တဖန်အဖီခိဉ်..... ၄၀
- ရီဘာဉ်ထူး..... ၄၀
- တာ်ထာဟံဖိဉ်တာ်..... ၄၀
- ကီဉ်ခိသုဉ်ပုာ်မုာ်ဒါခိဉ် (conservator)..... ၄၀
- ကီဉ်ခိသုဉ်ပုာ်မုာ်ဒါခိဉ်စာ (DeputyCommissioner)..... ၄၀
- ကီဉ်ရုဉ်သုဉ်ပုာ်မုာ်ဒါခိဉ် (DFO)..... ၄၀
- တာ်ထီဉ်လီထံဉ်သုဉ်သန့..... ၄၁
- သုဉ်မုဉ်..... ၄၁
- အဒိလာတာ်ဟံပနီဉ်..... ၄၁
- သုဉ်ဖျါဉ်သုဉ်ဖူ (Log)..... ၄၁
- သုဉ်တာဉ်ဖးထီ (Pole)..... ၄၁
- သုဉ်တာဉ် (Post)..... ၄၁
- ထီ..... ၄၁
- ထီသန့..... ၄၁
- သုဉ်ထုဉ်လာတာ်တြီအီ..... ၄၁
- တာ်ခိတာ်သွဲ..... ၄၁
- တာ်ဘူးသုဉ်အနီဉ်ဂီထီဉ်..... ၄၁
- သုဉ်စဲး..... ၄၁
- တဉ်..... ၄၁
- သုဉ်လာတာ်တြီအီတအိဉ် ၄၁

အဆင့် (၂) တာဘျာသုဉ်တဖန်လာသုဉ်ပုာ်ပျံးကွီအဂီဉ်

- (က)တာ်ဆဲးအိဉ်ခးအိဉ်,တာ်ခးကျိခးဝဉ်ဒီးတာ်ဖိဉ်ညဉ်..... ၄၂
- တာ်တြီတာ်လုခးအိဉ်ဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိလာကျိမနုာ်မနုာ်မနုာ်,
ဒီးတာ်ဖိဉ်ညဉ်သုဉ်တဖန်လာသုဉ်ပုာ်ပျံးကွီပူ..... ၄၂
- တာ်ဆာတာ်ကတီလာတာ်တြီဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိအဒုဒီးထီဉ်ဖိလံဉ်ဖိတဖန်..... ၄၂
- တာ်တြီတာ်ဆဲးတာ်ခးဆဉ်ဖိကီဉ်ဖိထီဉ်ဖိလံဉ်ဖိလာသုဉ်ပုာ်ပျံးကွီပူ..... ၄၃
- တာ်ဟံပနီဉ်လာတာ်ဖိဉ်ညဉ် ၄၃
- တာ်ထူးကွံဉ်တာ်ဟ့ဉ်ခွဲးလဲးစုဉ်ခိဖျိမကမဉ်သုဉ်ပုာ်တာ်ဘျာ..... ၄၃
- (ခ)တာ်ဒီးသဒုမုဉ်အုအုတာ်လီဘဉ်ယိာ်ဘဉ်ဘျီ..... ၄၃
- တာ်ဟံပနီဉ်တာ်ခွဲဉ်မုဉ်အုလာအစီဖုဒီးသုဉ်ပုာ်ပျံးကွီခံမံးလာအပူ..... ၄၃
- တာ်တြီမုဉ်အုလာသုဉ်ပုာ်ပျံးကွီ..... ၄၄
- (ဂ)သုဉ်ပုာ်ခိဉ်အတာ်စိတာ်ကမီလာကဟ့ဉ်အခွဲးလာကမသုဉ်ပုာ်တာ်မတနီဉ် ၄၄
- ကီဉ်ရုဉ်ဒီးသုဉ်ပုာ်ခိဉ်တဖန်အတာ်စိတာ်ကမီ..... ၄၅

အဆာဒိန် (၃) သဲစးတၢ်ဘျၢလၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ချၢတၢ်လီၤလၢအတအိၣ်လၢပျံၤကွၢ်
ပူၤတဖၣ်အဂီၢ်

(က)တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်သ့ၣ်ဖျးသးလီၤကျဲတဖၣ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢ

- မ့ၣ်အူတဖၣ်အဂီၢ်..... ၄၅
- တၢ်တၢ်တၢ်ခွဲၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢတၢ်သ့ၣ်အိၤတဖၣ်..... ၄၅
- တၢ်ပၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢသးလီၤကျဲသ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်လၢပျံၤကွၢ်ချၢလၢ
သ့ၣ်ပဟံၣ်မဲထီၣ်အလီၤတဖၣ်..... ၄၅
- တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကမၤတၢ်သးလီၤကျဲသ့ၣ်ဖျးတၢ်အဂီၢ်..... ၄၅

(ခ)သ့ၣ်ပဟံၣ်ဒီးသ့ၣ်အဂၤလၢတၢ်တြီအိၤတဖၣ်..... ၄၅

- သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖၣ်..... ၄၅
- တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ပဟံၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢတၢ်တြီအိၤတဖၣ်..... ၄၆
- တၢ်တၢ်တၢ်မၤဒဲတၢ်ကူၣ်သ့ၣ်,တၢ်လီၤသံသ့ၣ်ပဟံၣ်ဒီးအဂၤလၢ
တၢ်ပၢ်ပနီၣ်တၢ်လီၤအကွၢ်ပူၤ..... ၄၆
- တၢ်ပျဲပူၤတဖၣ်(၁)ဒီး(၂)..... ၄၆
- သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်လၢအထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လံာ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၄၆
- တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢပျံၤကွၢ်ချၢလၢအတပၢ်လၢတၢ်တြီဝဲတဖၣ်..... ၄၆
- တၢ်ပျဲပူၤသ့ၣ်တဖၣ်(၁)-(က) (ခ) (ဂ) (ဃ)..... ၄၇

(ဇ)တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဂီၢ်,တၢ်သ့ၣ်လၢဟံၣ်လၢပီၤအဂီၢ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ကဖီၣ်ညၣ်အဂီၢ်

- သ့ၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အခိၣ်တၢ်ကူၣ်လီၤအိၤတဖၣ်..... ၄၇
- တၢ်ဒီသဒၢသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢကျဲ,ထံကျိဒီးနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကပိာ်ကပၤ..... ၄၇
- တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢအိၣ်လၢပျံၤကွၢ်ချၢကျဲ,ထံကျိဒီးနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကပိာ်ကပၤ ၄၇
- တၢ်ဒီသဒၢသ့ၣ်ထူၣ်လၢအိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ချၢတၢ်လီၤလၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်အိၤတဖၣ် ၄၇
- တၢ်ဒီသဒၢသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ချၢတဖၣ်..... ၄၇
- သ့ၣ်မ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်(သ့ၣ်လး)တဖၣ်..... ၄၇
- တၢ်တၢ်သ့ၣ်ထူၣ်လၢတၢ်ကမၤသ့ၣ်မ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်တဖၣ်..... ၄၇
- တၢ်ကူၣ်လီၤသ့ၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ချၢလၢတၢ်တတၢ်ဝဲတဖၣ်လၢတၢ်ကမၤသ့ၣ်မ့ၣ်
(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်အဂီၢ်..... ၄၈
- သ့ၣ်မ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အခိၣ်အသ့..... ၄၈
- သ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်အဂၤအဂၤတဖၣ်..... ၄၈
- တၢ်တၢ်တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ဟီၣ်လၢတၢ်ဟးထီၣ်ဟီၣ်လၢသိဟးထီၣ်တဖၣ်..... ၄၈
- တၢ်တြီဃာ်တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟးထီၣ်လၢသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်..... ၄၈
- တၢ်တြီတၢ်ပၢ်ဖျိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်..... ၄၈
- တၢ်တၢ်တၢ်မၤန့ၢ်ကဆိမံၤလၢအအိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ချၢတဖၣ်အမဲ..... ၄၉
- တၢ်တၢ်တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ဘျၢအ့ၣ်ဒီးထီၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်အိၤတဖၣ်..... ၄၉
- တၢ်တၢ်တၢ်ထုးထီၣ်သံးဖျိၣ်..... ၄၉
- တၢ်တၢ်တၢ်ကျဲၣ်ကျိသံးဖျိၣ်..... ၄၉
- တၢ်တၢ်တၢ်ပၢ်ဖျိၣ်ဃာ်ဃံၤ,ရီဘၢၣ်ထုးတဖၣ်..... ၄၉
- တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတၢ်ကပျဲပူၤတၢ်အခိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်..... ၅၀
- တၢ်ထုးထီၣ်ကလီၤန့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ဖီၣ်ညၣ်လၢဟံၣ်ဃီသ့ၣ်အဂီၢ်..... ၅၀

- တာ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢသ့ၣ်ပှ်ပျံၤကွီၤအချၢအမံးလၢတဆံဝးဝးအဂီၢ်တာ်
ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်ကလိၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်..... ၅၀
- တာ်ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ကလိၣ်အဂီၢ်အတၢ်မၤလဲးတဖၣ်..... ၅၀
- သ့ၣ်ပှ်တာ်ဟးထီၣ်အခိလၢဘၣ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၅၁
- တာ်အခိအယုၣ်,သ့ၣ်ပှ်တာ်ကသုအီၤအဂီၢ်တာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတာ်ကဆါလ့ၣ်လၢထီၣ်... ၅၁

အဆၢအိၣ် (၄) တာ်ဘျၢလၢတာ်ကဘၣ်ဒိကနၣ်မၤထွဲဖဲတာ်ဆျၢသ့ၣ်ပှ်တာ်ဟးထီၣ်တဖၣ်

- တာ်တာ်တာ်လၢတကြီဆျၢသ့ၣ်ပှ်အတၢ်ဟးထီၣ်လၢအမ့ၢ်ရီၤဘၣ်အထူး
ဒီးသ့ၣ်ပှ်အတၢ်ဟးထီၣ်အဂၤအဂၤတဖၣ်..... ၅၁
- တာ်တြီယာ်တာ်ထူးထီၣ်ဆျၢထီၣ်ဆျၢလီၤဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိတာ်ဖိတာ်လံၤအမံတဖၣ်
(ခ),(က)အဂီၢ်တာ်ဟ့ၣ်လံာ်အုၣ်သးကလိၣ်..... ၅၂
- တာ်သိၣ်တာ်သီလၢတာ်ကဘၣ်ဒိကနၣ်မၤထွဲအီၤတာ်တီဆျၢသ့ၣ်တဖၣ်..... ၅၂
- တာ်လၢတာ်တာ်ဝဲတဖၣ်လၢတာ်ထီၣ်ထွဲလီၤသ့ၣ်လၢတိၣ်တုထံဘီကျိၤ
ဒီးယိၣ်လိာ်ကျိတဖၣ်..... ၅၂
- တာ်စိာ်တီဆျၢတာ်အခိပညီ..... ၅၂
- တာ်ပတုာ်တာ်စိာ်တီဆျၢတာ်သ့..... ၅၃
- တာ်ခိတာ်သ့ရူတဖၣ်..... ၅၃
- တာ်တြီတာ်သးလီၤကျဲလၢတာ်သ့ဝဲလီၤ..... ၅၃
- တာ်ဟံပနီၣ်တာ်ခိအယုၣ်..... ၅၃
- တာ်ပတုာ်ဆျၢသ့ဝဲလီၤ..... ၅၃
- တာ်တာ်တာ်စိာ်တီဆျၢသ့ပှ်အတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်..... ၅၃
- တာ်တဘၣ်ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လံာ်လၢသ့ၣ်လၢတာ်မၤနီၣ်တအိၣ်(မ့)သ့ၣ်လၢ
တာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတအိၣ်..... ၅၄
- တာ်ဟံပနီၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးအလဲအယုၣ်..... ၅၄
- တာ်ထူးထီၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးအပူၤတာ်ဂ့ၢ်လၢကဘၣ်ဟံတဖၣ်..... ၅၅
- တာ်အးကဒါက့ၤလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးတဖၣ်..... ၅၅
- တာ်ယုၣ်ကွၢ်သမံသမိးလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးဒီးတာ်ဟံပယာ်သ့ၣ်တဖၣ်သ့
တာ်စိာ်တီဆျၢပဒိၣ်အသ့ၣ်တဖၣ်..... ၅၅
- တာ်စိာ်တီဆျၢသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၅၆
- တာ်ထာ်သ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်အခိ ၅၆
- တာ်တာ်တာ်ထီၣ်ထွဲသ့ၣ်လၢအကစၢ်တာ်ဟ့ၣ်ခွဲးတအိၣ်တဖၣ်..... ၅၆
- တာ်တာ်တာ်မၤလၢအကဒုးတံာ်တထံကျိ..... ၅၆
- တာ်ဒီးသးအိၣ်သိးထံကျိၤသ့တတံာ်တဒီးတာ်မၤန့ၢ်က့ၤစ့လၢၣ်
တာ်လၢာ်ဘျၢလၢတာ်စ့တဖၣ် ၅၆
- တာ်တာ်တာ်တုထီၣ်နီၣ်စီၤနီၣ်လၢတာ်ကဘူးသ့ၣ်အဂီၢ်..... ၅၇
- စ့လၢတာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်..... ၅၇

အဆၢအိၣ် (၅) တာ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ် လၢတာ်ထီၣ်ထွဲသ့ၣ်

- တာ်တြီတာ်လၢတာ်ကစိာ်ဆျၢဝဲ..... ၅၇

- တာ်လီၢ်လာတာ်ဖီၣ်သ့ၣ်လီၤထွံၣ်သ့ၣ်အလီၢ်တဖၣ်..... ၅၈
- တာ်အးလီၤသ့ၣ်လာတာ်ဖီၣ်န့ၢ်လာထံကျါတဖၣ်..... ၅၈
- တာ်တတ်တာ်ဖီၣ်သ့ၣ်လီၤထွံၣ်လာတန့ၢ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ဘၣ်..... ၅၈
- တာ်ဆုၤသ့ၣ်လီၤထွံၣ်လာတာ်ဖီၣ်န့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆုၤတၢ်ထီၣ်ထွံၣ်သ့ၣ်သန့..... ၅၈
- တာ်ဖီၣ်သ့ၣ်လာထံထီၣ်ထံလီၤအလီၢ်ဒီးလာပီၣ်လဲၣ်ပူၤတဖၣ်အလဲ..... ၅၉
- တာ်ဖီၣ်ထူးထီၣ်သ့ၣ်လာထံကျါပူၤတဖၣ်..... ၅၉
- တာ်အိၣ်ခိးကွၢ်ထွံၣ်အလဲ..... ၆၀
- တာ်ထာ်ပာ်ဖီၣ်သ့ၣ်လာတာ်ဖီၣ်န့ၢ်တဖၣ်အလဲ..... ၆၀
- လံာ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤလာတာ်ကယုထီၣ်သ့ၣ်လာတာ်ဖီၣ်န့ၢ်အိၣ်တဖၣ်..... ၆၀
- တာ်ယုထီၣ်တၢ်ပာ်ဖီၣ်သ့ၣ်,တာ်ဖီၣ်ထူးထီၣ်သ့ၣ်လီၤထွံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်
လာ်ဘျုးလာ်စ့..... ၆၀
- တာ်ပာ်ဖီၣ်သ့ၣ်လာတာ်ယုထီၣ်ဝံၤလံာ်တဖၣ်လာတာ်ထီၣ်ထွံၣ်သ့ၣ်သန့အလဲ..... ၆၀
- သ့ၣ်လီၤမၢ်,ဟးဂီၤလာတာ်ထီၣ်ထွံၣ်သ့ၣ်သန့..... ၆၀

**အဆၢဒိၣ် (၆) တၢ်ဘျုးလာ်ကမၤနီၣ်မၤပၤနီၣ်ကစၢ်တၢ်စဲပနီၣ်ဒီးတၢ်စဲပနီၣ်
လာ်ကမၤနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်**

- တာ်တတ်တာ်စိာ်တၢ်စဲပနီၣ်တဖၣ်တဖၣ်..... ၆၁
- တၢ်မၤပနီၣ်သ့ၣ်တချးလာတာ်ထူးထီၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်..... ၆၁
- တာ်တတ်တာ်လာတာ်စိာ်တီၤဆုၤသ့ၣ်တဖၣ်..... ၆၂
- သ့ၣ်အတၢ်ပနီၣ်..... ၆၂
- တာ်ဖီၣ်တၢ်လံာ်တၢ်ပနီၣ်..... ၆၂
- အကလုာ်အပတီၢ်..... ၆၂
- တၢ်ကွဲးနီၣ်သ့ၣ်အတၢ်ပနီၣ်..... ၆၂
- တၢ်စိာ်ကမီၤလာ်ကမၤဟးဂီၤကွဲးနီၣ်ကစၢ်တၢ်စဲပနီၣ်အတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်..... ၆၃

**အဆၢဒိၣ် (၇) တၢ်ဘျုးဘၣ်ထွံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤထီၣ်ရီၤ,တၢ်ဆဲးလံာ်အုၣ်ကီၤ,
တၢ်ဆီတလဲတၢ်အဒိတဖၣ်,တၢ်အးကဒါက့ၤတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်**

- သ့ၣ်ပုၤခိၣ်တဖၣ်အတၢ်စိာ်ကမီၤ..... ၆၄
- တၢ်အးတၢ်ဖီၣ်တၢ်လံာ်လာသ့ၣ်ပုၤခိၣ်တဖၣ်ကပၤယာ်ဝဲ..... ၆၄
- တၢ်ဟ့ၣ်လာဟ့ၣ်ကပီၤ..... ၆၄
- တၢ်စိာ်ကမီၤလာတာ်ကလဲလိာ်လံာ်အဆၢလာအိၣ်လာလံာ်ဒိအပူၤ..... ၆၅
- တၢ်စိာ်ကမီၤလာတာ်မၤလံာ်ယာ်..... ၆၅
- တၢ်ဟ့ၣ်အးကဒါက့ၤလံာ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်..... ၆၅
- သ့ၣ်ပုၤတၢ်ဟးထီၣ်လာတာ်ထူးထီၣ်အိၣ်..... ၆၅
- မူၤဒါလာတာ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လာသ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၆၆

အဆာဒိဉ် (၈) တၢ်ကမၤသ့ၣ်တဖၣ်

- ဒ်သ့ၣ်ပှၢ်သဲးစးအသိးလၢတၢ်မၤကမၤသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်
အဂီၢ်တၢ်ကမၤတဖၣ်..... ၆၆

အဆာဒိဉ် (၉) တၢ်ဘျၢလၢအလိဉ်တဖၣ်လၢကဒိသ့ၣ်သန့အဂီၢ်

- အဆာဒိဉ်ဝဲအံၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲ..... ၆၇
- တၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘျၢအခိပညီ..... ၆၇
- နီၤဖးတၢ်ဖူကူတဖၣ်လၢတၢ်ထီထီၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ရဲၣ်..... ၆၇
- တၢ်တၢ်တၢ်ကပၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အကဝီၤလၢသ့ၣ်သန့တၢ်လီၤ..... ၆၇
- တၢ်ထုးထီၣ်န့ၢ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢနီၢ်တၢ်အတၢ်ဖူကူ..... ၆၇
- တၢ်တၢ်တၢ်ပၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဖူကူလၢခွဲးလဲးစ့ၣ်တအိၣ်..... ၆၇
- နီၣ်တၢ်အတၢ်ဖူကူ..... ၆၈
- တၢ်ဖူကူလၢပှၢ်အါဂၤသ့..... ၆၈**
- တၢ်ဖူကူလၢပှၢ်အါဂၤသ့ဝဲအခိ..... ၆၈
- တၢ်ပၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဖူကူလၢပှၢ်အါဂၤသ့ဝဲဒီးပှၢ်ခိးတၢ်ဖိ..... ၆၈
- တၢ်မၤကျိၤကျဲးဘၣ်ထွဲသ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်န့ၢ်လီၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်..... ၆၈**
- တၢ်မၤနီၣ်မၤယါသ့ၣ်ဟဲန့ၢ်ဟးထီၣ်..... ၆၉
- သ့ၣ်လၢကတုၤလီၤဆူသ့ၣ်သန့တဖၣ်..... ၆၉
- တၢ်သမံသမိးအကျဲသ့ၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်..... ၆၉
- သ့ၣ်တုၤဆူတၢ်ဖူကူအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆုၤတၢ်ကစီၣ်လၢန့ၣ်သီအတီၢ်ပူ..... ၆၉
- တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတၢ်ကစီၣ်လၢသ့ၣ်တုၤအဂ့ၢ်အကျိၤ..... ၇၀
- တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်တၢ်တၢ်လၢပှၢ်သ့ၣ်အဂီၢ်..... ၇၀
- တၢ်ဟ့ၣ်အခိဝံတၢ်ထုးကွၢ်လံာ်တၢ်တၢ်..... ၇၀
- တၢ်မၤကျဲးလၢသ့ၣ်ယိယိတဖၣ်အဂီၢ်..... ၇၁
- တၢ်တြီၤတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်နိးတၢ်ဘျး..... ၇၁
- တၢ်တၢ်တၢ်သးသ့ၣ်အလီၤအကျဲလၢကဒိသ့ၣ်သန့လၢမုၢ်န့ၢ်ခိ ၇၁
- တၢ်မၤနီၣ်မၤယါပှၢ်ကဲခၢၣ်စးတဖၣ်..... ၇၁

လံာ်ဘျးစဲ (၁) သ့ၣ်လၢအပၢ်လၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖၣ်(Reserved trees)..... ၇၂

- လံာ်ဘျးစဲ (၂) ဒ်တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ်(၃၂)အသိးသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢထုးထီၣ်
အိၣ်တဖၣ်အခိအယုာ်..... ၇၃**
- (က)သ့ၣ်အဂီၢ်အခိအါကတၢ်အယုာ်..... ၇၃
- (ခ)ဝၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်အခိအါကတၢ်အယုာ်..... ၇၃
- (ဂ)ဝၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အခိအါကတၢ်အယုာ်..... ၇၄

လံာ်ဘျးစဲ (၃) သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျၢ(၃၂)အသိးသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်ဝဲဒၣ်တဖၣ်..... ၇၄

ကီၢ်သုလုပဒိၣ်သ့ၣ်ပှ်သဲစးတၢ်ဘျၢ

၁၉၇၄ နံၣ်ကညီဒိကလုာ်စၢဖျိၣ်ကရၢခိရဲးပၢ်ဂၢ်ပၢ်ကျၢအိၣ်ဒဲသဲစးတၢ်ဘျၢပတြိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

အကုၣ် တၢ

အဆၢဒိၣ် - ၁. သဲစး (အကၢ်ဥပဒေ)

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၁) “သဲစးတၢ်ဘျၢအံၤဒီးအစိကမိၤ လီၤဘၣ်ဟီၣ်ကဝီၤဒီး စးထီၣ်မ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီ”

- (၁) သဲစးတၢ်ဘျၢဝဲအံၤကဘၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢကီၢ်သုလုပဒိၣ်သ့ၣ်ပှ်သဲစးတၢ်ဘျၢန့ၣ်လီၤ.
- (၂) သဲစးတၢ်ဘျၢဝဲအံၤအစိကမိၤကကၢ်ကကျၢဝဲလၢကီၢ်သုလုပဒိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.
- (၃) စးထီၣ်လၢတၢ်ပၢ်ဂၢ်ပၢ်ကျၢအိၣ်ဝဲ, သဲစးတၢ်ဘျၢအံၤအတၢ်စိတၢ်ကမိၤစးထီၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၂) “တၢ်ပၢ်ဖျါအခီပညီ”

သဲစးတၢ်ဘျၢဝဲအံၤမ့ၢ်တထီၣ်ဒါဒီး တၢ်ဂ့ၢ်အဂုၤအဂၤတမံၤမံၤဘၣ်န့ၣ် -

၁. ကျိၢ်ပနၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ

ကျိၢ်ပနၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိစံးတၢ်န့ၣ် ပၢ်ဃုာ်ဝဲကဆိ,ပနၢ်,ကျိၢ်,ကသ့ၣ်ကလုာ်,ထိး,မဲာ်တးလဲး, သိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်အတၢ်ပနီၣ်

တၢ်နီၤဖးလီၤအိၣ်အတၢ်ပနီၣ်စံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်မၤနီၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်အလီၤ, ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢပၢ်ဖျါထီၣ်သ့ၣ်န့ၣ်အဂံၢ်ထံးအဂ့ၢ်အကျိၢ် (မ့တမ့ၢ်) ဝဲကျိၢ်လၢစးထီၣ်ဟံးဖိထီၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဘျၢ

တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဘျၢစံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်ကမၣ်လၢတၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီၣ်ဒဲသ့ၣ်ပှ်သဲစးတၢ်ဘျၢအသိးသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄. သ့ၣ်ပှ်ပဒိၣ်

သ့ၣ်ပှ်ပဒိၣ်စံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ပှ်ခိၣ်ပှ်နၢ်လၢကီၢ်သုလုပဒိၣ်ပၢ်လီၤဝဲဒဲအမ့ၢ် ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရၢၣ်,ဒီးလီၢ်ခၢၣ်သးခိၣ်နၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

၅. သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဟးထီၣ်

သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဟးထီၣ်စံးတၢ်န့ၣ်ပၢ်ဝဲတၢ်လၢလၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

- က. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢလၢတဖၣ်လၢတၢ်ထံၣ်န့ၢ် (မ့တမ့ၢ်)တၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤပူၤ, မ့တမ့ၢ် ပျံၤကွီၤချၢတဖၣ်
- (၁) တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢ သ့ၣ်ထူၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢတဖၣ်, ဖိတဖၣ်, သ့ၣ်သၣ်တဖၣ် ဒီးအကူၢ်အကျိၤအက့ အခိဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂ့ၢ်အဂၤ,
- (၂) သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢအတမ့ၢ်သ့ၣ် (နီၣ်,တပီၢ်, ပျံၤမ့ၢ်, ထံၣ်ယံၣ်) သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်အကူၢ်အကျိၤ,
- (၃) ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အမံၤဒီးအဖံးဘၣ်, အမဲ, အနၤ, အပံတဖၣ်, တၢ်ဖိယၢ်တဖၣ်, ကွဲစိဒီးအပိးဖၣ်, တၢ်ဖိယၢ်, ပိးတဖၣ်, တၢ်ဖိယၢ်အလုၤအ, ထီၣ်အသ့, ဘျီအုၣ်ဒီးဘျီအုၣ်အဟီၣ်ခိၣ်, ကယံၢ်တၢ်ဖိတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ တၢ်မၤန့ၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တဖၣ်ဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဟးထီၣ်တဖၣ်.
- (၄) သ့ၣ်လၢအုၣ်ဟီၣ်ခိၣ်,ဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖံးဟီၣ်သိ, လၢတဖၣ်,ကၢ်သးတူးတဖၣ် (စဝံကျော်ကံ)ကၢ်သးတူးအသိတဖၣ် ဒီးဟီၣ်လၢ်သးတူးဟ်ယုၣ်ဝဲခဲလၢ်.
- ခ. သ့ၣ်ပှၢ်ဟီၣ်ကဝီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,တမ့ၢ်သ့ၣ်ပှၢ်ဟီၣ်ကဝီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢလၢတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်လီၤ. သ့ၣ် သ့ၣ်လး, သ့ၣ်ဘ့ၣ်ယု, သ့ၣ်သိ, သ့ၣ်ထုး, န့ဆၢၣ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်အလွဲၤ,သ့ၣ်ဘ့ၣ်, ယံၤ, ဖိမဟူၣ်ယၢ်တဖၣ်ဒီးမးနး သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆. ဟီၣ် ခိၣ် လၢတၢ် န့ၢ် ဘၣ် အီၤလၢ ပ ခိၣ် အ တၢ် ရဲၣ် တၢ် ကျဲၤ တဖၣ်

မ့ၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်လၢတမ့ၢ်ပှၢ်တၢ်နီၤတဂၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- (က)မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢန့ၢ်သါဝဲဒီးန့ၢ်ခွဲးလၢကဆိတလဲသ့အီၤ ဒီးခဲအံၤတၢ်သ့အီၤဖဲ သဲစးတၢ်ဘျီအိၣ်ဝဲအသိး (မ့တမ့ၢ်)
- (ခ) န့ၢ်ကရၢ်အခွဲး(ဂရမ်)မ့တမ့ၢ်န့ၢ်ခွဲးယၢ်လၢကကရၢ်အီၤ (မ့တမ့ၢ်) ဆဲးန့ၢ်ဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) န့ၢ်ခွဲးယၢ်ဖဲပခိၣ်ခၢ်စး.

၇. စံၣ် ညီၣ် ကွီၢ်

မ့ၢ်ပှၢ်လၢအတၢ်စိတၢ်ကမိၤအိၣ်လၢ အစံၣ်ညီၣ်ပိတုကယံၢ်ကွီၢ်ဘၣ်ယး တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပှၢ်အသးစးတၢ်ဘျီ တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

၈. တၢ်ဖိတၢ်လံၤ အတၢ်ပ နီၣ်

ကယံၢ်တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်တီၢ်ပနီၣ်လၢသ့ၣ်တမံၤလၢလၢအလီၤ လၢနီၣ်စဲပနီၣ်လၢအပှၢ်န့ၢ်ဝဲလၢပခိၣ်အအိၣ် (မ့ တမ့ၢ်)ဟ့ၣ်အခိဝံလဲ ဒီးလၢအပၢ်ဖျါထီၣ်မတၢ်အတၢ်န့ၢ်လီၤ.

၉. သ့ၣ် ပှၢ် ပျံၤ ကွီၢ် ချၢ

သ့ၣ်ပှၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလၢ အတပၢ်လၢပခိၣ်ပၢ်ပနီၣ် သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၢ်အပူၤဘၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

၁၀. သ့ၣ် ပှၢ် ပျံၤ ကွီၢ်

သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၢ်စံးတၢ်န့ၢ် သ့ၣ်ပှၢ်ဒီးအဝဲအက့အကူၢ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

(က) နှစ်သစ်စားတက်ဘျာနီဂံ (၉) အသီးမှီဂု၊ (မ) လာအဖိုးမံဒီးသဲစးဝဲန့ၣ်အသီးမှီဂု၊ သ့ၣ်ပျံလၢကီၢ်သူလုယဒိၣ် ဟံပ နီၣ်ဘိးဘၣ် ရုလီအီၤဒဲအမှံသ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤခဲလၢၣ် (မ့တမ့ါ)

(ခ) နှစ်သစ်စားတက်ဘျာဟဲဝဲအသီး သ့ၣ်ပျံလၢကီၢ်သူလုယဒိၣ်ဘိးဘၣ်ရုလီအီၤလာအမှံသ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤတဖၣ်, ဘိးဘၣ်ရု လီဝံ ခါခဲအံၤကတီၢ်ဒဲသ့ၣ်ပျံသဲစးတက်ဘျာနီၣ်ဂံ (၂၉) အသီးသ့ၣ်ပျံခဲလၢၣ်လၢ တၢ်တဘိးဘၣ်ရုလီအီၤလၢ တၢ်ပတုၣ်ကွံၣ်လၢ သ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤဒဲဘၣ်တဖၣ်.

၁၁. ထံ ကျိ

ထံကျိစံးတၢ်န့ၣ် ထံကျိ, ထံဘီကျိ(ဒဲန့ၣ်အသီးမှီဂု, တၢ်ခူၣ်န့ၣ်အီၤမှီဂု) တဖၣ်ပၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ.

၁၂. တၢ်သ့ၣ်ဖျး ဆီတလဲတၢ်လီၢ်

မှံခူးသံၣ်လၢပဒိၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤလၢ ဖိးမံဒီးသဲစးတက်ဘျာ, တၢ်လၢပျံသ့ၣ်ဖျးဆီတလဲဝဲ အဂုအဂု တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၃. သ့ၣ်

သ့ၣ်စံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲကယဲၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤဝဲဝဲ, တၢ်ကူးတံၣ်ဝဲတၢ်သူအီၤမှီဂု, တၢ်တကူးတံၣ်ဒီး တၢ် တသူဒဲးအီၤဘၣ်မှီဂု ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၄. သ့ၣ် ထူၣ်

သ့ၣ်ထူၣ်စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကယဲၢ်သ့ၣ်ထူၣ်, ဝၣ်ထူၣ်, သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်, တပျီၣ်တဖၣ်လၢပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ် ထီ, ယီ, က ဟီ, (ပပပ) ဒီးဂံၢ်ပျံခဲလၢၣ်ခဲဆ့န့ၣ်လီၤ.

အ ဆၢဒိၣ် ၂.

သ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤ (Reserved Forest)

တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤ

သဲ စးနီၣ် ဂံ (၃) “တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤ”

လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်, ဒဲပဒိၣ်ဟံပနီၣ်ဝဲအသိး, သ့ၣ်ပျံဟီၣ်ကဝီၤတခါဂုတခါဂု ရဲၣ်ကျဲၤဟံပနီၣ်ဝဲဒဲသ့ၣ်ပျံ ပျံၤကွီၤသ့ၣ်ဒဲလီၤ.

သဲ စးနီၣ် ဂံ (၄) “လၢတၢ်ကဟံပနီၣ်သ့ၣ်ပျံပျံၤကွီၤ အဂီၢ်တၢ်မၤလၢကဘၣ်မၤတဖၣ်”

၁. တာ်ဆုာ်ထီၣ်လၢတာ်ကဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျံၤကွီၤလၢ သ့ၣ်ပျံၤလီၢ်ကဝီၤတခါခါမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ် ကဘၣ်ဘိး ဘၣ်ရၤလီၤလံာ် ဘၣ်ထွဲတာ်ဟ်ပနီၣ်လၢ လာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ် ဘၣ်ထွဲတာ်ဆုာ်ထီၣ်လၢတာ်ကဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျံၤကွီၤ အဂ့ၢ်

- က. တာ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် အတာ်အိၣ်သး, အိၣ်တာ်လီၢ်, အလဲၢ်အထီ, အဘၣ်အတီအဘူးကတာ်.
- ခ. ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်လၢတာ်ဆုာ်ထီၣ်လၢ တာ်ကဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျံၤဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်လၢသ့ၣ်ပျံၤကွီၤ
- ဂ. သ့ၣ်ပျံၤဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်အဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ်အလၢအပျဲ, တာ်ဘၣ်ဒိၣ်တဂၤအခွဲးအယာ်အိၣ်ဒဲလဲၣ်, တာ်ယုထီၣ် လၢတာ်သ့ၣ်တဖျဲးသးလီၢ်ကျဲးအဂီၢ်ဒီး တာ်ကသ့ဆိကမိၣ်တာ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲ တာ်ကဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအဂ့ၢ်အကျိၤအ လၢအပျဲအဂီၢ်, ကိးသ့ၣ်ပျံၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ တာ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ပျံၤခိၣ်န့ၣ်တဂၤ, ဒီးဟ့ၣ်မူဒါလၢကယုသ့ၣ်ညါ တာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤအလၢအပျဲ.
- ၃. ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်မူဒါလၢသ့ၣ်ပျံၤပဒိၣ် မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်ပျံၤခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤတဂၤလၢ ကသမံသမိးတာ်ဂ့ၢ်တာ် ကျဲးန့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ် သ့ၣ်ပျံၤခိၣ်တဂၤလၢ ကမၤစၢမူဒါခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သးစးနီၣ်ဂံၢ် (၅) “တာ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ပျံၤလီၢ်ကျဲးအခိၣ် အတာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ”

ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ဒဲသး(၄)အသိးဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ တာ်ဟ်လီၤသ့ၣ်ပျံၤလီၢ်ကျဲးခိၣ်န့ၣ် က ဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤကဒီး ခုဂ့ၢ်, ဖူသဝီအိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် အပူၤတဖၣ်ကိးဝုၢ်ကိးသဝီ လၢဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်တာ်ကတိၤ ကျိၣ်ဒၣ်ဝဲ ဘၣ်ထွဲလံာ်လၢတာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်တဘျီ အဂ့ၢ်အကျိၤအလၢအပျဲန့ၣ်လီၤ.

လၢတာ်ဘိးဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤလံာ်အပူၤ တာ်ကဘၣ်ဟ်ဖျါတာ်ဂ့ၢ်လၢလာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

- က. ဟီၣ်ကဝီၤလၢတာ်ကဟ်ပနီၣ်လၢသ့ၣ်ပျံၤကွီၤလၢတာ်ယုထီၣ်ဝဲ အဟီၣ်ကဝီၤအတာ်အိၣ်သး, တာ်ဟ်ပနီၣ်လီၤအ လီၢ်အကျဲးအဂ့ၢ်န့ၣ်, တာ်ကဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ် အဘၣ်အတီအဘူးကတာ်လီၤတာ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.
- ခ. ဒဲသး(၇)ဟဲဝဲအသိး, တာ်ကဘၣ်ကွဲးဖျါတာ်မၤအရဲၣ်အကျဲးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဂ. တာ်ကဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်လၢသ့ၣ်ပျံၤကွီၤန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်, တာ်လၢကမၤအသးပိာ်ထွဲထီၣ် အခံတဖၣ်တာ် ဘၣ်ဘျးကအိၣ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ် တာ်ကဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဃ. ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ဟ်ပနီၣ်တာ်ဆၢကတီၢ်တဖျဲးန့ၣ်ဘၣ်သၢလၢဒီး လၢတာ်ဆၢကတီၢ်ဝဲန့ၣ်အပူၤ ဒဲသး စးနီၣ်ဂံၢ်(၄) ဟဲဝဲအသိး လၢတာ်ကဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် လၢသ့ၣ်ပျံၤကွီၤအဂီၢ် တာ်လၢကဘၣ်ဒိၣ် နီၢ်တဂၤ လၢတာ်တမံမံမ့ၢ်ဂ့ၢ် တာ်ဘၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အဂီၢ်တာ်ခွဲးတာ်ယာ်လၢ ကလိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ပျဲလၢတာ်ဘၣ်ဒိၣ်အိၣ် တဂၤန့ၣ် ကဘၣ်ကွဲးထီၣ်လၢလာ်ဆုာ်သ့ၣ်ပျံၤခိၣ်အအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဟဲထံၣ်လီၢ်လၢနီၢ်ကစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ်ယု ထီၣ်ခွဲးယာ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၆) “တၢ်တြီၤလၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံတဖၣ်”

- ၁. နဲသဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၅) ဖဲအသိး နဲတၢ်ပာ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ် လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်လၢ တၢ်ကပာ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤအသိး တၢ်ဆၢကတီၢ်ဝဲန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ ပဒိၣ်ဒီးပှၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၤဘၣ်န့ၣ် ဟီၣ်ကဝီၤဝဲန့ၣ်အပူၤ မတၢ်တဂၤမးသ့ၣ်ထီၣ်ဟံၣ်သီမ့ၢ်ဂုၤ မၤထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖျးအလီၢ်သီအဂီၢ် တၢ်မၤဖျိသ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ဂုၤ နီၣ်ကီၢ်သ့ၣ်လုၤသ့ၣ်ပှၢ်အဖိလံာ်ခံၣ်အိၣ်ဝဲအသိး တၢ်က့ၣ်သ့ၣ်က့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂုၤန့ၣ် တၢ်တဘၣ်မၤအိၤလုၤတက့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. လၢသဲစးတၢ်ဘျဲအံၤ တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ် ကယဲၢ်အတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ခွဲးတမံၤလၢလၢမ့ၢ်ဂုၤ တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤအံၤအမ့ၢ် တၢ်လုၢ်တၢ်လၢလၢတၢ်သုးလီၢ်သ့ၣ်ဖျးတၢ်လၢအဖိးသဲစး သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တြီၤဝဲ တအိၣ်ဘၣ်.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၇) “တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်အတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါတၢ်”

တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢတၢ်ပာ်လီၤန့ၣ်အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲတချုးလၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤ

- ၁. တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်န့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပာ်ဝဲလၢသဲစး နီၣ်ဂံၢ်(၆)အပူၤန့ၣ် ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဝဲဒီးနဲသဲစးတၢ်ဘျဲန့ၣ်အသိး တၢ်ယုထီၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်မနုၤတခါဂုၤဂုၤ တဘၣ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်.
- ၂. တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်န့ၣ် တကတီၢ်ပီၤကဘၣ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါပှၤလၢ တၢ်ပာ်လီၤအိၤတဂၤလၢကမၤစၢၤအိၤနဲသဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၄) အသိး အတၢ်ယုထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ဘၣ်ထွဲတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး သုးလီၢ်သုးကျဲအတၢ်ယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ် ပာ်ပနီၣ်တၢ်ယုထီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်ဝဲ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢတၢ်ယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တဖျိၣ်တတၢ်မ့ၢ်ဂုၤဒီးတခါမ့ၢ်ဂုၤတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးမ့ၢ်ဂုၤ (မ့တမ့ၢ်)တၢ်ဂ့ၢ်လီၢ်အိၤမ့ၢ်ဂုၤ, ပာ်လီၤတၢ်ကလုၢ်သ့ၣ်ဒၣ်လီၤ.
- ၄. ဘၣ်ထွဲတၢ်ယုထီၣ်လၢအိၣ်တ့ၢ်အဂုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်န့ၣ် ပာ်ပနီၣ်တၢ်ယုထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဝဲ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢတၢ်ယုထီၣ်အိၤတဖျိၣ်တတၢ်မ့ၢ်ဂုၤ အလၢအပျဲမ့ၢ်ဂုၤတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးမ့ၢ်ဂုၤ (မ့တမ့ၢ်)တၢ်ဂ့ၢ်လီၢ်အိၤမ့ၢ်ဂုၤပာ်လီၤတၢ်ကလုၢ်သ့ၣ်ဒၣ်လီၤ.
- ၅. နဲအဆၢဖိ(၃)ဒီး(၄)အသိး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်မၤနီၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျိထီၣ်တၢ်မၤအသးအမ့ၢ်အတီၢ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ အလိၣ်ဝဲတဖၣ်အလၢအပျဲန့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၈) “တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ် (သစ်တောနေရချထာ်းရေးအရၢၣ်) အတၢ်စိတၢ်ကမိၤ”

၁.လၢတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်အဂီၢ်တၢ်ပာ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်န့ၣ်ကဟံးထီၣ်ဖီၣ်ထီၣ်တၢ်စိကမိၤလၢလၢတဖၣ်လီၤ.

(က) တပ်ဟင်လီသွပ်ပျံလီၤကျဲခိၣ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤဒီး

(ခ) တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤသဲးတၢ်ဘျၢဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ နီၤအမ့ၢ်တၢ်ကိးန့ၢ်ပျၢအုၣ်အသးတဖၣ်ဒီးတၢ်မၤဖျါထီၣ်တၢ်အုၣ်သးတဖၣ်

၂. နီၤသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇)ဟဲၣ်အသိး တချုးတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်ဒဲးဘၣ်န့ၣ် နီၤသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၇), (၈), (၁၀), (၁၁)မ့တမ့ၢ် (၁၂) အသိးတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝံၤအလီၢ်ခံ (၁)လါအတီၢ်ပူၤတၢ်ဟင်လီၤသွပ်ပျံလီၤကျဲခိၣ်န့ၣ် တၢ်စ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အလၢအပဲၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်မၤတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါက့ၤ တၢ်ကလုာ်ဝံၤဒီး တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်လၢတၢ်လိၣ်အိၣ်ဒဲးဝဲန့ၣ် ထုးထီၣ်ကဒီးတၢ်ကလုာ်အသိးတဘျီ သ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၤန့ၣ်ဒီး, နီၤသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၀)အဒု(၂) အဒုဖိ (၈)မ့ၢ်ဂ့ၤ, သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၂) အဒု(၁) အဒုဖိ(က)မ့တမ့ၢ်(၈)အသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တဟ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢန့ၢ်ဘၣ်လံသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၉) “တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ယုထီၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဖျးသုးလီၤကျဲတၢ်တဖၣ်”

၁. တၢ်သ့ၣ်ဖျးသုးလီၤကျဲတဖၣ်တတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီတခါမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်လံအခွဲးနီၣ်ဂံၢ် (၇)အဒု(၃)အသိးန့ၣ် တၢ်ဟင်လီၤသွပ်ပျံလီၤကျဲအခိၣ်န့ၣ် -

(က) တၢ်ကဝီၤကွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်ယုထီၣ်အကြးအဘၣ်ဝံၤ တၢ်ဘၣ်ဆိတလဲဟ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျံပျံကွီၤအအုရယုၢ်အလဲၢ်အထီၣ်န့ၣ်လီၤ. (မ့တမ့ၢ်)

(ခ) ဟ်ပနီၣ်တၢ်လီၤလၢတၢ်ယုထီၣ်လၢတၢ်ကဟ်အီၤဒဲးသ့ၣ်ပျံပျံကွီၤတနီၤလီၤဆီဆီဝံၤ တၢ်ယုထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖျးသုးလီၤကျဲလၢဖိးမံဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ဟ်ပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးန့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ဖျးသုးလီၤကျဲတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤဒဲးဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်အတၢ်ပတၢ်ဆုးဒီးတၢ်ဟ်ပနီၣ်အိၣ်အသိးဝံၤ မ့ၢ်လိၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤကဝီၤပဒိၣ်မၤဟးဂီၤကွံၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဝဲန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၤသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇)အသိးတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလီၤဆီဆီမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ထဲဒဲးပျၢလၢအန့ၢ်ခွဲးန့ၢ်ယၢ်ဧကမၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၀) “ခွဲးလၢတၢ်ခိထီၣ်ခိလီၤ, ထံယုၤကျိၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤန့ၣ်သ့ၣ်ပျံတၢ်ဟးထီၣ်အခွဲးအယၢ်”

တၢ်ယုထီၣ်လၢအမ့ၢ်ဒဲးလၢလၢ်တဖၣ်-

က. ခွဲးလၢတၢ်ခိထီၣ်ခိလီၤ.

ခ. တၢ်န့ၢ်ခွဲးလၢထံယုၤကျိၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤန့ၢ်ထံ.

၁၆ ကီၢ်သုလုၤပဒိၣ်သ့ၣ်ပျံတၢ်ဘျၢသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် ကျဲကူၣ်တရံးသဲးစး

၈. ခွဲးလာတက်ပတ်ပျံပျံဆည်ဖိကိတ်ဖိအိန်ဆည်လီၤ(မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤန့ၢ်သ့ၣ်ပျံတၢ်ဟးထီၣ်အခွဲးန့ၣ် နံၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၇)အဒု(၄)အသိးတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးတက့တခိမ့ၢ်ဂ့ၤအလၢအပျဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤကသ့အဂီၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢအမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒ်အမ့ၢ် ဟီၣ်ခိၣ်အအ့ၤရယၣ် ဒီးခွဲးယၢ်လၢကပၤဘၣ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ဟံလီၤသ့ၣ်ပျံလီၤကျဲးခိၣ် ကပၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝိန့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၁) “တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒုးကဲ ပျံပျံအိန်ဆည်လီၤ ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်သ့ၣ်ပျံတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်”

၁. တၢ်ဟံလီၤသ့ၣ်ပျံလီၤကျဲးခိၣ်န့ၣ် နံၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၇)ဒီး(၁၀) ဟဲၤအသိးတၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကမၤအိန်ဆည်အလီၢ်တဖျံၣ်တတံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ခဲလၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကမၤန့ၢ် သ့ၣ်ပျံတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်မၤနီၣ်မၤယၢ်ဝဲဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝိဝံးဒီး -

(က)ဒ်တၢ်ယုထီၣ်အသိး တၢ်သ့ၣ်အီၤကသ့အဂီၢ် ဟံကဝိတၢ်လီၤဘၣ်ထွဲဝံးဒီး တၢ်ယုထီၣ်တၢ်ကမၤသ့ၣ်ပျံပျံကွီၤအအ့ၤရယၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံပနီၣ်လဲလိာ်က့ၤအီၤ ဒ်အကြးအဘၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

(ခ) တၢ်ဟံဆည်ဖိကိတ်ဖိအိန်ဆည်လီၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလာတၢ်ကထုးထီၣ် သ့ၣ်ပျံတၢ်ဟးထီၣ်လၢ ပဒိၣ်ပၤယၢ်ဟီၣ်ကဝိန့ၣ်ဝံးအလီၢ်ခဲ တၢ်ကဘၣ်မၤနီၣ်မၤယၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး (မ့တမ့ၢ်)

(ဂ) ဟီၣ်ကဝိပဒိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးဒီးပုယုထီၣ်တၢ် အတၢ်ဘၣ်သးအၢၣ်လီၤအဖိခိၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤဝဲတၢ်လၢအလိၣ် ဒ်သိးတၢ်ထုးထီၣ်စ့လၢ တၢ်ဘၣ်ဒ်ဆါတဖၣ်ဒ်အကြးအဘၣ် ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂. နံၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် အဒု(၁) အဒုဖိ(၁)အသိး တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတၢ်ကလုၢ်အဖိခိၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤတၢ်လၢလၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

(က)တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလာတၢ်ကမၤဆည်ဖိကိတ်ဖိအိန်ဆည်လီၤအဂီၢ် တၢ်ယုထီၣ်အပူၤန့ၣ်ဆည်ဖိကိတ်ဖိအကလုၢ်ဒီး အနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုးဒီးအစ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလာခါ (တၢ်ကိၢ်ခါ, တၢ်စုၤခါ, တၢ်ဂီၢ်ခါ) ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်မတၤတဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးယၢ်လၢ တၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ တၢ်ကဘၣ်သ့တဖၣ် ဒီးတၢ်အဂ့ၢ်အဂၤလၢအလိၣ်တဖၣ်

(ခ) ဘၣ်ထွဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကထုးထီၣ်သ့ၣ်ပျံအတၢ်ဟးထီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးအမံၤကလုၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီးအနီၢ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုး ဒီးတၢ်ဟံပနီၣ်ဟီၣ်ကဝိလၢကမၤန့ၢ် အလီၢ်အကျဲးခါ မတၤကထုးထီၣ်အီၤလၢကျဲးမနုၤတဘိ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အဂ့ၢ်အဂၤလၢကလိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၂) “တၢ်ကလုၢ်ဘၣ်ထွဲ တၢ်ယုထီၣ်လၢ အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်”

၁. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ယုထီၣ်နံၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၀)အသိးတဖၣ်အမဲၣ်ညါ တၢ်ယုထီၣ်အဂ့ၢ်အဂၤ နံၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၇)အသိးဘၣ်ထွဲဟီၣ်ခိၣ်တဖျံၣ်တတံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ အလၢအပျဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤအိန်ထီၣ်န့ၣ် တၢ်ဟံလီၤသ့ၣ်ပျံလီၤကျဲးခိၣ်န့ၣ်

(က)ဟံးန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးလၢလီၢ်ကဝိပဒိၣ်အအိၣ်ဝံး ဟံးန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးဒီးပုယုလၢအယုထီၣ်တၢ်.

(ခ) ပတ်ကပကွံင်လီၢ်ကဝီလတၢ်ယုထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤအဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ

(ဂ) လီၢ်ကဝီၤလတၢ်ယုထီၣ်အိၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်မက့ၤဒ်သိးကဖိးသဲးန့ၣ်လီၤ.

၂. လတၢ်မက့ၤလီၢ်ကဝီၤလတၢ်ယုထီၣ်အိၣ်ကဖိးသဲးအဂီၢ်န့ၣ်

(က) တၢ်ပတ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ကဲဝဲပှၢ်ပတ်လီၤလီၢ်ကျဲအခိၣ်အတၢ်မၤ.

(ခ) ပှၢ်လၢအယုထီၣ်တၢ်တဂၤန့ၣ် ကဟဲလၢအကစၢ် ယုထီၣ်ဆူပှၢ်ပတ်လီၤလီၢ်ကျဲခိၣ်အအိၣ်

(ဂ) ပှၢ်ပတ်လီၤလီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်ခိၣ်ဖျိပှၢ်ယုထီၣ်တၢ်တဂၤအတၢ်ဘၣ်သးအဖိခိၣ် ဒ်ဘၣ်လိးအသိး.

(ဃ) လီၢ်ကဝီၤလတၢ်ယုထီၣ်န့ၣ် လတၢ်ကပဘၣ်အိၣ်အဂီၢ် ဒ်ပဒိၣ်ခၢၣ်စးတဂၤအသိးတဘၣ်တူၢ်လီၢ် တဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ ဒီးတဘၣ်ဆိတလဲအိၣ်ဆူပှၢ်ယုထီၣ်တၢ်တဂၤဘၣ်. ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးမး တၢ်မၤအိၣ်ပဒိၣ်အခၢၣ်စးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၃) “တၢ်ဆုၤထီၣ်လံာ်တသးမံ(အယုခံဝင်ခြင်း)”

ဒ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် ၇, ၉, ၁၀, ၁၁ (မ့တမ့ၢ်) ၁၂အသိး, တၢ်ပတ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ် အတၢ်ကလုာ်အဖိခိၣ်မ့ၢ်တသးမံဒီးအဲၣ်ဒီးပတံထီၣ်ဆူထးန့ၣ် တၢ်ကလုာ်ပးထီၣ်ဝံသၢလါအတီၢ်ပူၤ ကဘၣ်ဆုၤထီၣ်တၢ်တသးမံ အလံာ်ပတံဆူကီၢ်ရၢၣ်ခိၣ်သ့ဝဲကျိၤလီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၄) “တၢ်ဆုၤထီၣ်တၢ်တသးမံအလံာ်ပတံဒီး တၢ်သမံသမိးဒိကန့ၣ်အကွီၢ်”

တၢ်တသးမံအလံာ်ပတံလၢတၢ်တီၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၃) အသိးကိးဘၣ်ဒဲးန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ်အိၣ်ခိၣ်ဖျိ တၢ်ပတ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်တဆိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပတ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲခိၣ်တခိၣ် ကဘၣ်ဆုၤထီၣ်ကဒီးတဆိဆူပှၢ်လၢ အသမံသမိးဒိကန့ၣ်ကွီၢ်ဝဲန့ၣ်ပအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၅) “လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်အတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤတၢ်”

ဟီၣ်ကဝီၤအခိၣ်န့ၣ် တချုးဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ကလုာ်ဒ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇) အသိးဘၣ်န့ၣ်ကဘၣ်သမံသမိးဝဲတၢ်ပတ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲခိၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်တသးမံအလံာ်ပတံခိၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တသးမံအလံာ်ပတံခိၣ်န့ၣ် (အယုခံအရါရိ) တဖၣ်အတၢ်ကလုာ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤလံာ်တဖၣ်ဝံမး မ့ၢ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်ယုထံသမံသမိးကဒါ အလီၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အဂုၤအကလၢလိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ် ဆဲးယုထံသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲန့ၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၆) “တၢ်ပတ်ပတုာ်ကွံာ်တၢ်ဆုၤန့ၣ်လၢတၢ်ကပတ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤ”

တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ကပတ်ကွံာ် တၢ်ဆုၤန့ၣ်လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ဒ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇) ဟဲဝဲအသိး တၢ်တချုးဘိးဘၣ်ရၢလီၤအိၣ်ဒီးဘၣ်အဆၢကတီၢ်အပူၤ တၢ်ပတ်ကွံာ်တၢ်ဆုၤန့ၣ်လၢ တၢ်ပတ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤန့ၣ် ကတီၢ်ဂ့ၤတက

တီဂုသုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထုးကွၢ်တၢ်ဆၢန့ၣ်ဝဲန့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်ကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်ခံတခီ ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအိၤဖိးမံးဒီး တၢ်ပၢ်ဖျါထီၣ်အိၤလၢသဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၆) အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအဝဲန့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံတကတီၢ်ဃီန့ၣ် တၢ်ဘိး ဘၣ်ရၤလီၤအဂ့ၢ်အကျါ န့ၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၆)အသိးန့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢန့ၣ် ဟးဂီၤကွၢ်ဝဲလံန့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇) “တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်ဒ်အမ့ၢ်သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤ”

တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ဒုးကဲထီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤ, မုၢ်ဒါဒီးတၢ်လၢမၤပၤတဖၣ်

၁. တၢ်မၤလၢလၢတဖၣ်အံၤတၢ်မၤအိၤမ့ၢ်ဝဲလံန့ၣ်

(က) န့ၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ်(၅)အသိး တၢ်ယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ပၢ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်တခီ မၤလိၤမၤဘၣ်န့ၣ်အိၤ.

(ခ) န့ၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၅)အသိး တၢ်သးတမံအလံာ်ပတံဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်မၤလိၤမၤဘၣ် မၤဝဲမၤတဲာ် အိၤဝဲဒီး.

(ဂ) တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ကပၢ်ပနီၣ်လီၤ သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤအလီၢ်န့ၣ် တၢ်ပၢ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲအခိၣ်တခီ ကဘၣ်ပၢ်ပနီၣ်လီၤ ဝဲအလီၢ်အကျဲအဆၢလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢလၢပျဲပျဲဝဲလီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်တခီ ကဘၣ်ထုးထီၣ်တၢ်လုာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲ လၢတၢ်ပၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤအလီၢ်အကျဲ ဒီးစးထီၣ်လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်ဟးထီၣ်န့ၣ် ကကဲထီၣ်ဝဲ သ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤလၢဖိးသဲးစးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်စိကမိၤလၢတၢ်ဖိးတၢ်မၤစ့ၢ် ကိး တၢ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအိၤ တစုဃီဖဲန့ၣ်လီၤ.

၂. စးထီၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအိၤန့ၣ် သ့ၣ်ပှၢ်အဝဲန့ၣ် ကကဲထီၣ်ဝဲပဒိၣ်သ့ၣ်ပှၢ် သ့ၣ်ပှၢ်အဝဲန့ၣ်အပူၤသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟး ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိသးသမုၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် (ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ဝဲန့ၣ်အပူၤတဖၣ်) ဒီးကယံာ်တၢ် ဖိတၢ်လံၤလၢအအိၣ်တ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကကဲထီၣ်ဝဲပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ အဖိးမံးဒီးလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤန့ၣ် လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၈) “တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်တယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ခိၣ် ရၢပတုာ်ကွၢ်အိၤ”

န့ၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇)ဟဲဝဲအသိး တၢ်ထုးထီၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်ဝဲအလီၢ်ခံ န့ၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၅) အသိး တၢ်လၢကဘၣ်ယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအိၣ်တ့ၢ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ယုထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ယုထီၣ်လၢအ တၢ်အုၣ်အသးအဂၢ်အကျါလၢအလီၤမံသ့ၣ်မံသး လၢအဖိးသဲးစးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ယုထီၣ်အခွဲးအယၢ်လၢဖိးသဲး စးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ခိၣ်ရၢ တၢ်ဘၣ်ပတုာ်ကွၢ်အိၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ယုထီၣ်လၢအဖိးသဲးစး အိၣ်ဒီးတၢ်ပၢ် ဖျါထီၣ်အဂ့ၢ်အကျါလၢအလီၤမံသ့ၣ်မံသးကစီဒီးန့ၣ် တၢ်ပၢ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်လီၢ်ကျဲခိၣ်န့ၣ် န့ၣ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၇) ဟဲဝဲအသိး တၢ်ကဘၣ်မၤအိၤ တချုးလၢတၢ်ထုးထီၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ တၢ်ကလုာ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၁၉) “တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအိၤ ဆူတၢ်လီၢ်အိၣ်ဘူးအိၣ်တၢ်အကပိာ်ကပၤတဖၣ်”

ကိုးစီသွပ်ပုဂံပဒိင်လအဘဉ်ထွဲဒီး ဟီင်ကဝီဝဲန့ဉ် တချူးလအတင်ကဘိးဘဉ်ရလီလ၊ တင်ကဟ်ပနီဉ်သွဉ် ပုဂံပုဂံကွီးဒိးဘဉ်န့ဉ် ကဘဉ်ကွီးကျိးတင်ကလုာ်န့ဉ်ဆူကျိင်လအလီကဝီဖိတဖဉ်နာ်ဟ်ဝဲသု ဝံဒီးဒိသဲစးနီဉ်ဂံ(၅)ဟဲဝဲ အသိး တင်ကဘဉ်ဘိးဘဉ်ရလီအိဆူသွဉ်ပုဂံပုဂံကွီးဝဲန့ဉ်အလီကဝီအိဉ်ဘူးအိဉ်တင်ကပိင်ကပတဖဉ်န့ဉ်လီ။

သဲစးနီဉ်ဂံ (၂၀) “လီကဝီပဒိင် အတင်စိတင်ကမိလအက ကွာ်ထံသမံသမိးက့တင် ဟ်လီသွဉ် ပုဂံလီ ကျဲခိဉ် အတင်မအရဲဉ် အကျဲ”

ဒိသဲစးနီဉ်ဂံ (၁၇)ဟဲဝဲအသိး တင်ထူးထီဉ်ဘိးဘဉ်ရလီတင်ကလုာ်အလီခံ (၅)နီဉ်အတီပူ လီကဝီပ ဒိဉ်န့ဉ်ဒိသဲစးနီဉ်ဂံ (၉)(၁၁)မ့တမ့ (၁၄)ဟဲဝဲအသိး ကဘဉ်ကွာ်ထံသမံသမိးက့ တင်ဟ်လီသွဉ်ပုဂံလီကျဲအ ခိဉ်အတင်မအရဲဉ်အကျဲသွဉ်တဖဉ် ဒီးအလီမ့အိဉ်ကဘိဘဉ် မ့တမ့ ထူးကွာ်အိသုန့ဉ်လီ။ လအန့ဉ်အမဲဉ်ညါအ လီမ့အိဉ် ဆဲးဟ့ဉ်လီမ့ဒါဆူတင်ဟ်လီသွဉ်ပုဂံလီကျဲအခိဉ်လ၊ ကဆဲးယုသွဉ်ညါဆူညါမ့ဂု၊ မ့တမ့ ဟ့ဉ်မ့ဒါဆူ သွဉ်ပုဂံခိဉ်နာ်လ၊ အကြားအဘဉ်တဂုလ၊ ကဆဲးမဆူညါသ့ဝဲန့ဉ်လီ။

သဲစးနီဉ်ဂံ(၂၁)“တင်ထူးသံကွာ်တင်ခွဲးတင်ယင်လအတင်သွဉ်တင်ဖူးသူးလီကျဲတဖဉ်”

ဒိသဲစးနီဉ်ဂံ (၉) အဒု-၁(ခ)အသိး တင်ဟ့ဉ်ခွဲးဆူပုတဂုလ(မ့တမ့) အခါဉ်စးန့ဉ်(၅)နီဉ် အတီပူတင် မ့ယုထံဉ်သွဉ်ညါန့ဉ်လ၊ တင်အုဉ်သးလ၊ သူးလီကျဲသွဉ်တင်ဖူးတင်တပယုဉ်ဃိမ့တအိဉ်ဘဉ်န့ဉ် လီကဝီပဒိဉ်န့ဉ်ဒိ အလိဉ်အသိး မဟးဂီကွာ်တင်ဟ့ဉ်ခွဲးလအတင်သူးလီကျဲသွဉ်ဖူးတင်မ့ဂု၊ မအံဉ်လီဟီဉ်ခိဉ်လအသွဉ်ဖူးတင်မ့ဂု၊ ဝံဒီး ကဘဉ်ဟ်ပနီဉ်လီက့လ၊ အသိန့ဉ်လီ။

သဲစးနီဉ်ဂံ (၂၂) “တင်မနုာ်တင်ခွဲးတင်ယင်ဘဉ် ဃးသွဉ် ပုဂံပုဂံကွီး”

ဘဉ်ထွဲဒီးသွဉ်ပုဂံပုဂံကွီးအဂုန့ဉ် မ့တမ့ဘဉ်လ၊ တင်နုာ်သါ (မ့တမ့) လီကဝီပဒိဉ်အတင်ဟ့ဉ်အခွဲးလ၊ လံဉ်(မ့တမ့) ပုနုာ်စိနုာ်ကမိအတင်ဟ့ဉ်ခွဲးဘဉ်န့ဉ် တင်မနုာ်တင်ခွဲးတင်ယင်လ၊ သွဉ်ပုဂံပုဂံကွီးပူတသ့နီတမံဘဉ်။

သဲစးနီဉ်ဂံ (၂၃) “တင်သိဉ်တင်သီ လအ တင်ခွဲးတင်ယင်ဘဉ် ထွဲသွဉ် ပုဂံတင်ဟးထီဉ်ဒီး တင်ဟ်ပနီဉ် ဆဉ်ဖိ ကီဖိအိဉ်ဆဉ်လီ”

- ၁. တင်ခွဲးတင်ယင်လအတင်ဟ့ဉ်လ၊သွဉ်ပုဂံပုဂံကွီးပူန့ဉ် တင်ဆါကွာ်အိမ့ဂု၊ တင်ဟ့ဉ်လီဆူပုဂံမ့ဂု၊ မ့တမ့တင်ပိဉ် လီကွာ်အိမ့ဂု၊ တင်လဲလီအိသွဉ်တဖဉ်န့ဉ် သွဉ်ပုဂံပုဂံကျိမ့ဂုတဟ့ဉ်အခွဲးဘဉ်ဒီး တင်မအိအခွဲးတအိဉ်လုတ က့ဘဉ်။
- ၂. တင်ခွဲးတင်ယင်လအတင်ဟ့ဉ်အိလ၊သွဉ်ပုဂံပုဂံကွီးပူတဖဉ် တင်မ့တဆဲးမအိအိန့ဉ်(၅)နီဉ်ဘဉ်န့ဉ်ဟီဉ်ကဝီပ ဒိဉ်ကယုထံသွဉ်ညါ အလအပုဝဲဒီးမ့လိဉ်န့ဉ် မဟးဂီကွာ်တင်ခွဲးတင်ယင်ဝဲန့ဉ်သ့ဝဲလီ။

သဲစးနီဉ်ဂံ (၂၄) “တင်စိတင်ကမိလအက ကြိတင်ခွဲးတင်ယင်လအတင်ကခိ က်သွဉ် ပုဂံ ကွီးဒီး တင်ကမထီဉ်ထံကျဲသွဉ်တဖဉ်”

သွပ်ပျံပဒိန်တဂဂုတဂဂု င်ခခါတိဆာကတိဟဲအသိး ဟံးနုဆိတိဟ့ခွဲးလ၊ လီကဝိပဒိန်မုတ မှ်ခိန်နုလနုနီကမိလတဂါအံအဆိန်မှ်ဝံးနု အဝဲအစိအကမိအိန်လ၊ ကတြိဝဲတတုထိန်နီတဂကျဲ(မုတမှ်) ပုအါဂသုကျဲ (မုတမှ်) ထံကျဲလသုပျံပျံကွီ အဟိန်ကဝိအပူနုလီ။

မှ်နုသကုဒ်နုဒီး လီကဝိပဒိန်နု မနုထံဖိကိဖိလ၊ ကျဲလပုဟးလခိန် ထံကျဲလပုကမျာ်သုဝဲ လုလိန်ဖိးလိန်သုမှ်ဝံးမး သုတိစိတိကမိလထးအံသုနုလီ။

သဲ စးနီဂံ (၂၅) “တိမလတိတြိဝဲလသုပျံပျံကွီပူတဖန်”

တိဖံးတိမလအတဘန်ထွဲဒီးသဲစးနီဂံ (၂၅)သုပျံတဖန်နု တိတြိအိလတိကမအိလသုပျံပျံကွီပူနုလီ။

- က. တိခိထိန်ခိလီ (မုတမှ်) တိမဆန်ဖိကိဖိအိန်ဆန်လီ (မုတမှ်) တိဒုးခိထိန်ခိလီဆန်ဖိကိဖိ (မုတမှ်),
- ခ. သုပျံတကလုဂုတကလုဂု(မုတမှ်) သုပျံထုန်တကလုဂုတကလုဂု တိကုန်အိ တိမတဲအိ တိလီ သံအိ တိမပနီအိ တိမဆုးမဆါအိ (မုတမှ်) တိဒုးလဲးမှ်အူ (မုတမှ်),
- ဂ. လတိကုန်သုမှ်ဂု, လတိဘူးတဲသုမှ်ဂု, လတိထုးအိမှ်ဂု, တိဟးရှုဟးဂီလ၊ အဟဲကထိန်အ သးလတိတပဲကဲတိအပိ (မုတမှ်),
- ဃ. တိခွဲမှ်အူ တိမကဲထိန်မှ်အူ, တိဟးစိဝဲမှ်ဂု,သုပျံတဖန်နုမုတမှ်ဘန်လတိမအိင်ခခါလတိဟ့ ခွဲးအကျဲအသိးဘန်ဒီး ဆာကတိအဂုအဂုနု (မုတမှ်),
- င. တိခုန်လါ,တိကုန်ထုန်, တိကုန်သု (မုတမှ်) တိပန်ဖိယန်တိဖိတိလံ (မုတမှ်) တိသုးကွဲသုပျံတိ ဟးထိန် (မုတမှ်),
- စ. တိကျိပျိတိလီတတိလီလတိကသုန်ကဖျးတိအဂီ (မုတမှ်),
- ဆ. တိဒုးဘန်ထံလတိစုန် (မုတမှ်) တိမပိဖးတိ (မုတမှ်),
- ဇ. မကမန်တိသိန်တိသိလ၊ တိတြိဝဲသုပျံတဖန်ဒီးလုဆဲးအိန်ခးအိန်, ခးတိလကျိ, တိဒီးဘ, တိဖိညုန် သုပျံတဖန် နုလီ။

သဲ စးနီဂံ (၂၆) “တိဟံးဂုဝိလတိခွဲမှ်အူလ၊ ဘူးဒီးသုပျံပျံကွီ”

မုတမှ်ဘန်လအဘန်ထွဲဒီးသဲစးနီဂံ (၂၅) ဘန်နု ပုတဂဂုမှ်ထိဒါသုပျံတိဘျးဒီး မှ်မကဲထိန် မှ်အူမှ်ဂု, မှ်ထိးအူမှ်အူမှ်ဂု, မှ်ခွဲထိန်တိမှ်ဂု, လအဘူးဒီးသုပျံပျံကွီ, လအလဲးအိန်ထိန်သုပျံပျံ ကွီသု ဒီးမှ်တမပံကွဲဝဲဘန်ဒီးပံတုကွဲဝဲဒ်နုနု တိဟံးအိဂုဝိဒ်သဲစးတိဘျးအသိးသုဝဲနုလီ။

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၂၇) “တၢ်မၤလၢပူၤဖျးဒီးသဲစးနီၵ်ဂံၢ် ၂၅, ၂၆, ၅၂ ဒီး ၅၃ တဖၣ်”

တၢ်လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤသဲစးနီၵ်ဂံၢ် ၂၅, ၂၆, ၅၂ ဒီး၅၃အပူၤ တၢ်တြီအိၤတအိၣ်ဘၣ်.

က.ဒ်အပၣ်လၢသဲစးနီၵ်ဂံၢ် ၁၀ အသိး တၢ်မၤလၢတၢ်မၤအိၤဒ်လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်တၢ်ကလုာ်အသိး,

ခ. တၢ်မၤလၢ တၢ်မၤအိၤဒ်သ့ၣ်ပုၤပဒိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၤတဂၤအတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး လၢလံာ်လၢလံာ် (မ့တမ့ၢ်),

ဂ. ဒ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၉) အသိး တၢ်မၤဘၣ်ထွဲ တၢ်န့ၢ်ခွဲးယၢ်လၢကသ့ၣ်ဖျးသုးလီၢ်ကျဲ (မ့တမ့ၢ်),

ဃ.တၢ်မၤလၢတၢ်မၤအိၤဒ်လံာ်ယံၤယၢ်ဟ့ၣ်ဝဲအခွဲး ဒ်လၢသဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၂၂)အသိး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ်(၂၈) “တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ကဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်လၢတၢ်တုၢ်ကွံာ်သ့ၣ်ပုၤ တခါလၢ ကမ့ၢ်သ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤ”

တၢ်ပတုၢ်ကွံာ်သ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤ

၁. ခိဖျိလီၢ်ခၢၣ်သးပဒိၣ်အတၢ်ဘၣ်သး ဟ့ၣ်ခွဲးအစိခိၣ် လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ဒ်သ့ၣ်ပုၤသဲစးတၢ်ဘျုးဟဲဝဲအသိးထုးထီၣ် တၢ်ကလုာ်လၢစးထီၣ်မုၢ်နံၤမတၤန့ၣ်တၢ်ပတုၢ်ကွံာ်သ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤတကွီၤဒီတခါမုၢ်ဂၤတဖျံၣ်တတ်မုၢ်ဂၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. စးထီၣ်လၢမုၢ်နံၤမုၢ်သီမတၤန့ၣ် သ့ၣ်ပုၤလၢတၢ်ယၢၤထီၣ်အိၤဒီတကွီၤမုၢ်ဂၤ တဖျံၣ်တတ်မုၢ်ဂၤန့ၣ်တၢ်ကပတုၢ်ကွံာ် အိၤဒ်သ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤ အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအဂျၢၤထွဲယုာ်အခံတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤန့ၢ်က့ၤအိၤတသ့ၣ်လၢ ဘၣ်.

အဆၢဒိၣ် ၃.

ပဒိၣ်အသ့ၣ်ထုၣ်တဖၣ်

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၂၉) “တၢ်ကတီၤအံးကွၢ်ထွဲသ့ၣ်ပုၤ ဒီးသ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်”

၁. သ့ၣ်ပဟံၣ်လၢအမဲထီၣ်တပူၤလၢလၢ တၢ်လီၢ်လၢတၢ်တပၣ်ပနီၣ်အိၤလၢ ပဒိၣ်အတၢ်ဒံးဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲပဒိၣ် အသ့ၣ်ထုၣ်တဖၣ်လီၤ.

၂. လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ဒ်ပဒိၣ်ပၣ်ပနီၣ်မုၢ်နံၤမုၢ်သီ တၢ်ဆၢကတီၢ်အသိး ကဘၣ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤ တၢ်ကလုာ်လၢသ့ၣ်လၢ တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အကလုာ် တမံၤလၢလၢန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲပဒိၣ်အသ့ၣ်ထုၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၂ ကီၢ်သုလုပဒိၣ်သ့ၣ်ပုၤတၢ်ဘျုးသဲစးဒီး ကျဲကုၣ်တရံးသဲစး

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၀) “တၢ်ကတိၤအံးကွၢ်ထွဲပဒိၣ်အသ့ၣ်ထုၣ်တဖၣ်”

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ လီၢ်ကဝီပဒိၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဒီး ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲအသိးဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) ဒ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၃)အသိးဘၣ်န့ၣ် ပဒိၣ်အသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တဘၣ်ကူၣ်ကၢ် တဘၣ်ဘူးတံၢ်တဘၣ်လီၤသံ တဘၣ်မၤဘၣ်ဒိတဘၣ်မၤလဲးအိၣ်လၢမ့ၣ်အူ (မ့တမ့ၢ်) တဘၣ်မၤဘၣ်ဒိအီၤလၢကျဲအဂၤတဘၣ်ဘိ နီတမံလၢပုၤနီတဂၤဘၣ်.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၁) “တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သွဲလၢသ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်”

သ့ၣ်ပုၤအပူ တၢ်ထူးထီၣ်ဟံၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်ဒ်အမ့ၢ် သံးစ့ၢ် သ့ၣ်ထူးယံးဒီးသ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ် အဂၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အခိဆူပဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤဝဲန့ၣ်အဂီၢ် လီၢ်ကဝီပဒိၣ်ကဘၣ်ထူးထီၣ်တၢ်ကလၢဒ် သဲစးနီၣ်ဂံၢ် -၂ (၅)(ခ)အသိး လၢသ့ၣ်ပုၤတၢ်ဟးထီၣ်လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအသိးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကလၢအပူ တၢ်ကဘၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဖိတၢ်လံးအကလုၢ်လၢတၢ်ကထူးထီၣ်အီၤ တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ ဒီးတၢ်လီၢ်အလဲအထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၂) “တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ကဟံလီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ကကတိၤကွၢ်ထွဲသ့ၣ်လၢသ့ၣ်ပုၤ ပျံၤ ကွီၤ ချၢ တဖၣ်”

- ၁. မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်တြီအီၤလၢပဒိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂၤလၢတၢ်ဟံလီၤအီၤ ဒီးတၢ်တြီအီၤဖိးသဲစးလၢ ကျဲအဂၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ ပဒိၣ်အသ့ၣ်ဘၣ်ဒီး ပုၤတဂၤလၢလၢ သ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်လၢသ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤချၢတဖၣ်န့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. လီၢ်ကဝီပဒိၣ်န့ၣ် ဒ်သ့ၣ်ပုၤပျံၤကွီၤချၢအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲအသိး မၤတၢ်လၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်သ့ၣ်လီၤ.
- (က)မ့ၣ်အူသုတလဲးအိၣ်သ့ၣ်ပုၤတဂၤအဂီၢ် တြီဝဲတၢ်မၤကဲထီၣ်မ့ၣ်အူ တၢ်ဘျါအူမ့ၣ်အူတဖၣ်.
- (ခ) တြီဝဲတၢ်ကူၣ်သ့ၣ် တၢ်ဘူးတံၢ်သ့ၣ်, တၢ်လီၤသံသ့ၣ်, တၢ်မၤပနီၣ်သ့ၣ်, မၤဆူးမၤဆါသ့ၣ်လၢ မ့ၣ်အူ (မ့တမ့ၢ်)မၤဟးဂီၢ်အီၤလၢကျဲတဘၣ်ဘိ တၢ်ဘူးသ့ၣ်တံၢ်သ့ၣ်, တၢ်သုးကွံၣ်သ့ၣ်ပုၤတၢ်ဟးထီၣ်အလီၢ်အကျဲ, သ့ၣ်တဖၣ်.
- (ဂ) တြီဝဲတၢ်ထူးထီၣ်သံးစ့ၢ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကုၢ်သ့ၣ်(သ့ၣ်လး)
- (ဃ)တြီဝဲတၢ်ကူးန့ၢ်ကျိၢ်ပနၢ် ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆၣ် တၢ်ဟံပနီၣ်အိၣ်ဆၣ်လီၢ် မၤပုၤဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သွဲလၢ တၢ်ကူးန့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဆၣ် ဒီးလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဆၣ်အလီၢ်တဖၣ်.
- (င) တြီဝဲတၢ်မၤတၢ်စုၣ်တၢ်ပုၤလၢထံကျါ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤပိၤဖးတၢ်, တၢ်ဟးခးအိၣ်တၢ်, တၢ်ခးကျိၢ်ခးဝၣ်, တၢ်ယုအိၣ်ဒုၣ်ယုအိၣ်ညၣ်, တၢ်ဒီးဘၢ, ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်ဆဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်
- (စ) ဟ့ၣ်ကလီၤသ့ၣ်ပုၤတၢ်ဟးထီၣ် (မ့တမ့ၢ်) မၤန့ၢ်စၢတၢ်ဆါတၢ်ပူၤအီၤ,
- (ဆ)ဟံးထာဖျိၣ်စုလၢတၢ်ဟ့ၣ်အီၤလၢ သ့ၣ်ပုၤအတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ် တၢ်ခိတၢ်သွဲတဖၣ် ဒီးဟံပနီၣ်လီၤတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သွဲ အကျိၢ်အကျဲဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်အယုၣ်(နျဲန့ၢ်ထါး) ဒ်အကြးအဘၣ်အသိး.

တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢကဟ့ၣ်တၢ်ကမၢ်သတြၢ်ယုၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

- ၃. လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ပှၤမ့ၢ်မၤကမၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢသဲးစးတၢ်ဘျၢဝဲအံၤပၢ်ပနီၣ်ဝဲန့ၣ် ဟ့ၣ်တၢ်ကမၢ်လၢကဘၣ် လီၤယိၣ်လၢတအါန့ၢ်ဘၣ်ယုၤလါ (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢတအါန့ၢ်ဘၣ် (၅၀၀၀၀)ကွးဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၣ် ဖျိၣ်တူၢ်တၢ်ကမၢ်ခံခါလၢသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၄. လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ဖဲသဲးဝဲအံၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဟဲဝဲအသိး ပျဲပျဲပျဲတဂၤတဂၤ (မ့တမ့ၢ်) အတီၤပတီၢ်မ န့ၤမန့ၤ (မ့တမ့ၢ်) ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်ကဝီၤတခါဂၤတခါဂၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၃) “သဲးစးတၢ်ဘျၢတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢ အဆၢဒိၣ်ဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတတြီၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတနီၤနီၤတဖၣ်”

တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤဝဲ ဖဲသ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤတဂၤ အလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးအသိးန့ၣ်အဆၢ ဒိၣ်ဝဲအံၤအပူၤ သဲးစးတၢ်ဘျၢတတြီၢ်အီၤဘၣ်.

အဆၢဒိၣ် ၄.

တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ကဟ်ပနီၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၄) “သ့ၣ်ပျၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်အဖီခိၣ်တၢ်အခိတဖၣ်”

- ၁. လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်ဖဲတၢ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်လၢ အတၢ်ပၤအဟီၣ်ကဝီၤအပူၤအသိး ဖဲတၢ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ခိအယုၣ်အသိး တၢ်စိၣ်သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢ အတၢ်ပၤအဟီၣ်ကဝီၤပူၤဆူဟီၣ်ကဝီၤအဂၤမ့ၢ်ဂၤ လၢအတၢ်ပၤအဟီၣ်ကဝီၤဒေဝဲအ ပူၤမ့ၢ်ဂၤ အဝဲကဘၣ်ထၢတၢ်ခိန့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢ အတမ့ၢ်အဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတဖၣ် တၢ်ကထၢတၢ်ခိအဂီၢ် လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ် လီၢ်ခါၣ်သး ပဒိၣ်အတၢ်ဘၣ်သးဟ့ၣ်ခွဲးန့ၣ်လီၤ.

- ၂. တၢ်ခိလၢတၢ်နဲၣ်လီၤပၢ်ပနီၣ်အီၤဖဲ တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ကလုာ်ကပူၤအဖီခိၣ် အသိးတဖၣ်န့ၣ် လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်က ဘၣ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်ဝံၤ တၢ်ကဘၣ်ထၢအခိဘၣ်ဘၣ်တီတီဖဲတၢ်ရၤလီၤ တၢ်ကလုာ်အသိး ဒီးတၢ်ကဘၣ် ထၢဒၣ်တၢ်ခိဖဲတၢ်ကြးထၢဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၃၅) “တၢ်ထာသ့ၣ်တနီၤအခိလၢ သ့ၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထွံလီၤအီၤလၢအး ထရၣ်ထံကျိအပူၤတဖၣ်”

အးထရၣ်ထံကျိဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်ပျံအပူၤ သ့ၣ်လၢတၢ်ကျိၣ်လီၤအီၤခဲလၢၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢ တၢ်ထီၣ်ထွံလီၤအီၤလၢထံ ကျိၣ်န့ၣ်အပူၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ထာတၢ်ခိအယုၣ် (န့ၣ်နးထး) ဒ်လၢအသးန့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်လၢအတဝီအိၣ် ၅ပုၣ်ဆူအဖိခိၣ်တကျိၣ်	၅၀၀ကး
သ့ၣ်လၢအတဝီအိၣ် ၅ပုၣ်ဆူအဖိလၢတကျိၣ်	၂၅၀ကး
သ့ၣ်ထူၣ် တကျိၣ်	၁၀၀ကး
သ့ၣ်ထူၣ်လၢအပကံးပကးတကျိၣ်	၁၀၀ကး

တၢ်ခိဝဲအံၤ တဘၣ်ထွဲဘၣ်ပးဒီး လံာ်ယံၤယာ်လၢတၢ်မၤတၢ်အီၤလၢပဒိၣ်လၢ အဘၣ်ပးဒီး တၢ်ထာတၢ်ခိတၢ် သွဲလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်ထာတၢ်ခိတၢ်သွဲလၢသ့ၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထွံလီၤအီၤလၢ အဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အဟီၣ်ကဝီၤအပူၤလှၢ တက့ၤဘၣ်.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၃၆) “တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ပျဲပူၤသ့ၣ်ပျံအတၢ်ဟးထီၣ်အခိ”

လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ပျံတၢ်ဟးထီၣ်တမံၤလၢလၢ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးသဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၃၄ဒီး၃၅)တဖၣ်န့ၣ်ပျဲပူၤ ဝဲအခိသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဆၢဒိၣ် (၅)

တၢ်စိတၢ်ကမီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်စိၣ်ဆျာသ့ၣ်ပျံအတၢ်ဟးထီၣ် အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၃၇) “တၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢတၢ်ဘၣ်ကတီၤဝဲ လၢတၢ်စိၣ်ဆျာသ့ၣ်ပျံ အတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်”

၁. တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ တၢ်ကတဲာ်ကတီၤကျၢထံကျိလၢတၢ်ထီၣ်ထွံလီၤသ့ၣ်ကိးဘိဒီးဒီးအထံကာ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ယုၣ် ဒီးတၢ်ဆျာသ့ၣ်ပျံအတၢ်ဟးထီၣ်လၢထံကျိခိကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဝဲလၢလီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်အစုပူၤဒီး ပဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ကဘၣ် ပာ်လီၤဝဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ တၢ်စိၣ်ဆျာသ့ၣ်ပျံအတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

၂. လီၤဆီဒၣ်တၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢလၢတဖၣ် လၢအတဘၣ်ဒိတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢထးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

(က)ကျဲထဲတဘိဇိလၢတၢ်စိၣ်န့ၣ် တၢ်စိၣ်ထီၣ်သ့ၣ်ပျံအတၢ်ဟးထီၣ် လၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတၢ်လီၢ်တတီၤဆူ တၢ်လီၢ်အ ၈ၤတတီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲ တၢ်လၢသဲစးတၢ်ဘျာဟ့ၣ် အခွဲးသ့အကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

- (ခ) တာ်တြီတာ်ထူးထီၣ်သ့ၣ်ပျါအတာ်ဟးထီၣ် (မ့တမ့ၢ်) တာ်စိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ပျါအတာ်ဟးထီၣ်လၢ သ့ၣ်ပျါပျါဘၣ်မူဘၣ်ဒါ န့ၢ်စိၣ်န့ၢ်ကမီၤဟ့ၣ်ခွဲး လံာ်အုၣ်သးတဟ်ဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) ထူးထီၣ်သ့ၣ်ပျါအတာ်ဟးထီၣ် (မ့တမ့ၢ်) စိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်ပျါအ တာ်ဟးထီၣ်လၢ တဖိးမံးဒီးတာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလံာ်အုၣ်သးဘၣ်တဖၣ်.
- (ဂ) တာ်ဘၣ်မၤတာ် လၢတာ်ထူးထီၣ်တာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလံာ်အုၣ်သး တာ်ထူးထီၣ်တာ်ဖိတာ်လံာ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ ဖဲလၢလံာ်အုၣ် သး တာ်ထူးကွံာ်က့ၤတာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလံာ်အုၣ်သးတဖၣ်.
- (ဃ) တာ်ပာ်ပနီၣ်လၢတာ်မၤန့ၢ်လံာ်အုၣ်သးအလဲ.
- (င) တြီသ့ၣ်ထီၣ်လၢတာ်စၢယာ်အီၤလၢထံန့ၢ်တဖၣ်န့ၣ် ပဒိၣ်အခါၣ်စးမ့ၢ်ဂ့ၤ အကစၢ်အခါၣ်စးတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့ၢ်တဟ် ဘၣ်န့ၣ်တာ်ယဲာ်လီၤကွံာ်အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တာ်မၤအီၤလၢအကလီၤထံ့မ့ၢ်ဂ့ၤ တာ်သုတမၤအီၤတဂ့ၤ.
- (စ) ရဲၣ်ကျဲၤတာ်လၢ တာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တီၢ်ဆူပဒိၣ်အိၣ် တာ်ပာ်ပတုာ်သ့ၣ်လၢတာ်စိၣ်တီတဖၣ် ဖဲသိးတာ်ကတီၢ်ပနီၣ်အီၤမ့ၢ် ဂ့ၤ တာ်ပာ်ဖျါထီၣ်က့ၤတာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တာ်ကသမံသမိးတာ်ဒီး တာ်ကတီၢ်ပနီၣ်အီၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ န့ၣ်လီၤ.
- (ဆ) တာ်ကဟ့ၣ်တာ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤလၢ တာ်သမံသမိးသ့ၣ်ပျါအတာ်ဟးထီၣ်တဖၣ် ဒီးတာ်ကမၤန့ၢ်တာ်စဲပနီၣ်ဒ်အ လိၣ်အသိးအဂီၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တာ်ထၢတာ်ခိတာ်သ့ၣ်အလီၤအကျဲတဖၣ်.
- (ဇ) ဆီလီၤပာ်လီၤပျါမၤတာ်ဖိလၢကတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတာ်ထၢတာ်ခိတာ်သ့ၣ်.
- (ဃ) တာ်ရဲၣ်ကျဲၤဟ့ၣ်ခွဲးပျဲပဒိၣ်အသ့ၣ်တဖၣ် လၢတာ်ကစိၣ်တီဆုၤအီၤ ဒီးလၢတာ်စိၣ်တီဆုၤအခါ တာ်ကလိးက့ၤတာ်လၢ အဟးဂ့ၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်.
- (တ) တာ်ကးယာ် တာ်တြီယာ်ထံကျိဒီးအကာ်န့ၢ် လၢတာ်သ့ၣ်အီၤလၢတာ်စိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ် ဒီးတာ်တြီဝဲတာ်ကွံာ်လီၤတၢၤလီၤ သ့ၣ်ပျါအတာ်ဟးထီၣ်တဖၣ် နီၣ်တဖၣ် သ့ၣ်ဒုးဝဲဒုးတဖၣ် တပျိာ်တဖၣ်ဆူထံကျိဝဲန့ၣ်အပူၤ ဖဲသိးအသုတကဲထီၣ် တာ်တံာ်တံာ်လၢထံကျိပူၤတဂ့ၤ.
- (ထ) တာ်မၤပျီဒီးဒီသဒါတာ်နိးတာ်ဘျးလၢထံကျိ (မ့တမ့ၢ်) ထံကျိန့ၢ် (မ့တမ့ၢ်) တာ်ကယုတာ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤလၢတာ် မၤကွံာ်တာ်နိးတာ်ဘျးလၢ ပျါမၤနိးမၤဘျးတာ်တဂၤအအိၣ်.
- (ဒ) တာ်ကတြီလၢာ်လၢာ်ဆုၤ (မ့တမ့ၢ်) တပျိာ်တဝ်တာ်လီၢ်ဟီၣ်ကဝီၤ အအုၣ်ရယုာ်လၢတာ်ပာ်ပနီၣ်အပူၤ တာ်ဆီလီၤ ဝဲတာ်ဘျးသ့ၣ်အနီၣ်ဂီၤထီၣ် (လိၣ်စၢၣ်) တာ်သူးထီၣ်သူးလီၤသ့ၣ် တာ်ဘျးတံာ်သ့ၣ် တာ်ဒွဲၣ်အုၣ်ကွံာ်တာ် တာ်ပနီၣ်လၢတာ် ပာ်သ့ၣ်အီၤ တာ်မၤအီၤ တာ်လဲလိာ်တာ်ပနီၣ်(မ့တမ့ၢ်)တာ်မၤဟးဂီၤတာ်ပနီၣ် (မ့တမ့ၢ်) တုာ်တာ်ပနီၣ်လၢတာ်နီၤဖး သ့ၣ်အကလုာ် ဒီးတုာ်တာ်စဲပနီၣ်အဘျုးလၢတာ်ကစဲပနီၣ်သ့ၣ် (မ့တမ့ၢ်) တာ်ပာ်ဘၣ်တာ်ပိးတာ်လီၤလၢအဂ့ၤအဂၤ တဖၣ်.
- (န) တာ်ပၤယာ်တာ်သ့ၣ်တာ်စဲပနီၣ်ဒီးတာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတာ်ပနီၣ် ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတာ်ကကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတာ်ပနီၣ်(မ့တမ့ၢ်) ဂ့ၢ်လိာ်မၤနီၣ်မၤယါပာ်ပနီၣ် တာ်ကသ့ၣ်တာ်စဲပနီၣ်လၢတာ်မၤနီၣ်မၤယါလံအီၤ ဖဲတာ်ဟ့ၣ်အခွဲးအသိး ပာ်ပနီၣ်တာ်စဲ

ပနီၵ်ဝဲန့ၵ် အနီၵ်ဂံၢ်နီၵ်ဒူးလၢတၢ်ကဟ့ၵ်ခွဲးဆူပုတဂၤဂၤ ဒီးပၢပနီၵ်ဒီးထၢတၢ်ဖဲပနီၵ်သ့ၵ်တဖၣ်န့ၵ် အခိအလၢအပျၢ.

(ပ) တၢ်ကထုးထီၣ်ဟ့ၵ်လီၤ လံာ်ဟ့ၵ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢ တၢ်ကသုခံၣ်ခူၣ်တၢ်ဖဲပနီၵ် ဒီးတၢ်ကထၢလံာ်ဟ့ၵ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အခိ.

၃. တၢ်စိတၢ်ကမိလၢတၢ်ကဟ့ၵ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်သတြၢဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ -
လီၢ်ကဝီပဒိၣ်န့ၵ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ပၢလီၤဝဲဒ် သဲစးတၢ်ဘျၢဝဲအံၤအသိးတုၤတၢ်မၤကမၣ်လံာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ သ့ၵ်တဖၣ်အံၤန့ၵ် အတၢ်စိတၢ်ကမိအိၣ်လၢကဟံးဂ့ၢ်ဝီ ဟ့ၵ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒ်အကြးဝဲဘၣ်ဝဲ အသိးလီၤ. တၢ်ကမၣ်လၢဟ့ၵ်ဝဲပနီၵ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဘၣ်လီၤယီၣ်လၢတအါန့ၢ် (၆)လၢ (မ့တမ့ၢ်) စ့အိၣ်လိးလၢတအါန့ၢ် (၅၀၀၀၀)ကွး(မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၵ်ဖျိၣ်တၢ်ကမၣ်ခံၣ်ခါလၢာ်သ့န့ၵ်လီၤ.

၄. လီၢ်ကဝီပဒိၣ်န့ၵ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ပၢလီၤအိၣ်သဲစးဝဲအံၤအသိးအကျါတခါခါန့ၵ် သ့ၵ်ပျၢတၢ်ဟးထီၣ်တခါခါမ့ၢ်ဂ့ၢ် (မ့တမ့ၢ်) ဟီၣ်ကဝီလၢတၢ်ပၢပနီၵ်န့ၢ်အိၣ်အကျိၤပျၢမ့ၢ်ဂ့ၢ် နဲၣ်လီၤလၢတၢ်ဘၣ်ယးတအိၣ်ဘၣ်န့ၵ် သ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၃၈) “သ့ၵ်တနီၤလၢတၢ်အုၣ်အသးအဂၢ်အကျၢတအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၵ် တၢ်ပၢကဲအိၣ်အမ့ၢ်ပဒိၣ်အသ့ၵ်”

တၢ်ထၢပၢဖျိၣ်သ့ၵ်လီၤထွံတဖၣ်, သ့ၵ်တုၣ်ထီၣ်မဲးခိၣ်တဖၣ်ဒီးသ့ၵ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်

၁. လီၢ်ကဝီပဒိၣ်န့ၵ် ပၢပနီၵ်လီၤလၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၵ်စိဟ့ၵ်ကမိသ့ၵ်ပျၢပဒိၣ်တဂၤဂၤလၢကဟံးပနီၵ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် သ့ၵ်ထီၣ်သန့အဆၢလၢာ်န့ၵ် တြီဒီးတဟ့ၵ်ခွဲးလၢတၢ်ကထီၣ်ထွံသ့ၵ်လၢ တၢ်တကးထီအိၣ်နီတခါသ့န့ၵ်လီၤ.

၂. သ့ၵ်လၢအလီၤထွံလၢသ့ၵ်ထီၣ်သန့အဆၢလၢာ် လၢတၢ်တကးအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒ် ထီအသိးဘၣ်တဖၣ်န့ၵ်တၢ်ပၢအိၣ်အမ့ၢ် သ့ၵ်လီၤထွံထိးထီၣ်ကၢ်ခိၣ်တဖၣ်လီၤ.

၃. သ့ၵ်ကလုာ်လၢတၢ်ယၤထီၣ်အိၣ်လၢလၢာ်အသိးတဖၣ်န့ၵ် -

(က)သ့ၵ်လၢလီၤထွံဖဲဒၣ်မိၣ်လီၤထွံ (မ့တမ့ၢ်) သ့ၵ်လၢအထိးထီၣ်လၢကၢ်နံၤ (မ့တမ့ၢ်) သ့ၵ်လၢအလီၤဘျၢပၢယုာ်သ့ၵ်လၢတၢ်တကးအိၣ်ထီၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး.

(ခ) သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၃၇)အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသိး သ့ၵ်လၢတၢ်မၤနီၵ်မၤယါအိၣ် ဖိးတၢ်ဘျၢဒီးတၢ်ဖဲပနီၵ်တအိၣ်ဘၣ်.

(ဂ) သ့ၵ်လၢတၢ်ပနီၵ်အိၣ်အါတလၢ (မ့တမ့ၢ်) အတၢ်ပနီၵ်ဟးဂ့ၢ်ဟးဂီၤ (မ့တမ့ၢ်) အတၢ်ပနီၵ် လဲလိာ်အသး (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤဟးဂီၤအတၢ်ပနီၵ်တဖၣ်.

(ဃ)ဒ်တၢ်နဲၣ်လီၤအသိး တၢ်ကလုာ်လၢလီၢ်ကဝီပဒိၣ်ထုးထီၣ်ဝဲ ဘၣ်ထွံအဟီၣ်ကဝီအပူၤ တၢ်လီၢ်တနီၤသ့ၵ်လၢတၢ်

မပနိုင်တစ်ဘက်သို့တဖန်နှင့် နှစ်သစ်တစ်ဘက်အဆင့်တစ်ခုထပ်တင်အသုံး တစ်ဟုတ်ထိုင်တင်အုပ်သုံးအင်္ဂါအကျ လာမှ အတတ်ကစီမံမိုတသ့ဘက်နှင့် တတ်ကဟံးနှိုးအိအိပဒိအတတ်အသိး နှစ်လီ။

- ၄. သွန်သွန်တဖန်နှင့် သွန်ပျံပဒိတဂကလတတ်ဟုတ်စိဟုတ်ကမိအိအိ သဲစးနီဂံ (၄၃)အတတ်ဘျာဟဲအသိးမုာ် ဂု(မုတမုာ်) သွန်ပျံပဒိလတတ်ဟုတ်စိဟုတ်ကမိအိအိအိအတတ်ကလုာ်လီအိမုာ်ဂု တတ်ဘက်ထာဖျိအိအိအိး သွန်ပဲနှင့်သွန်တဖန်နှင့် နှစ်တင်ဆာကတီကြားဘက်အသိး သွန်ပျံပကျိကဘက်ဆုအိအိ တတ်ဟံပနီအလီနှင့် လီ။
- ၅. လီကဝီပဒိနှင့် ခိဖျိအတတ်ထုးထိုင်ဂုလီတတ်ကလုာ်အဖိခိ သွန်တကလုာ်ဂုတကလုာ်ဂုပျဲပျဲလဲ လာသဲစး နီဂံအံသ့ပဲ နှစ်လီ။

သဲစးနီဂံ (၃၉) “တတ်ဘိးဘက်ဂုလီတတ်ကလုာ်လတတ်ကယုထိုင်သွန်တဖန်လတတ် ထာဟံဖျိအိ အိ နှစ်သဲစးနီဂံ ၃၈ အသိး”

- ၁. တတ်ဂုာ်အံအဖိခိသွန်ပျံပဒိလ တတ်ဟုတ်စိဟုတ်ကမိအိအိအိတဂ နှစ်တင်ဆာကတီကြားဘက်အသိး သွန်လတတ်ထာဟံဖျိဟံအိအိ သဲစးနီဂံ (၃၈) တဖန်နှင့် ကဘက်ဘိးဘက်ဂုလီအု ထံဖိကီဖိလကယုထိုင် သွန်တဖန်အံနှင့်လီ။
- ၂. လတတ်ကလုာ်ဘိးဘက်ဂုလီအပူ ပုလကယုထိုင်သွန်တဂနှင့် တတ်ကလုာ်ဘိးဘက်ဂုလီအလီခံတလါနှင့် ကဘက်ဟဲလအနီကစာဆု သွန်ပျံပဒိအအိဗုာ်ဒီး လံလအကွဲပတံယုထိုင်ပဲအိဒီးသွန်အကလုာ်ဒီးအ ဂုအကျိသွန်တဖန်နှင့်လီ။

သဲစးနီဂံ (၄၀) “တတ်မဘက်ထဲ သွန်လတတ်ယုထိုင်အိသွန်တဖန်”

- ၁. နှစ်သဲစးဟဲလထးအသိးသွန်လ တတ်ပတံယုထိုင်အိလလံသွန်တဖန်နှင့် နှစ်အလီအိဒဲဒီးကြားဘက်အသိး သွန်ပျံခိနှင့်ကဘက်ယုထံသွန်ညါဝံ တတ်ဂုတတ်ကျိလါနုာ်ဘက်သွန်တဖန်နှင့် မနီမယါအိဝံ သွန်လတတ် ယုထိုင်အိတဖန်နှင့်ဂုလီအိ (မုတမုာ်) ထုးထိုင်ဟုတ်လီအိနှင့်လီ။
- ၂. သွန်သွန်တဖန်နှင့် ပုယုထိုင်တတ်မုာ်အိနှင့်တဂတခိ သွန်ပျံခိနှင့်လဲလထးအသိး ထုးထိုင်ဟုတ်လီသွန်တဖန် ဆုပုလအဆိကမိပဲလအမုာ် ပုလါနုာ်ဟဘက်အခွဲအယာ်အိတဂက (မုတမုာ်) ဆုထိုင်ပုယုထိုင်တတ်တ ဖန်ဆုခွန်အံယုာ်စံညီကွီအရလကစံညီဆာတတ်ပဲ ဒီးသွန်သွန်တဖန်နှင့်ခွန်အံယုာ်စံညီကွီရ အ တတ်ရံတတ်ကျိအိပဲအသိး ဟံးနုာ်ဟံဖျိအိသ့ပဲနှင့်လီ။
- ၃. ပုလတတ်ဂုလီအတတ်ယုထိုင်တဂလံလါနှင့် စးထိုင်လတတ်ဂုလီအတတ်ယုထိုင်မုာ်နု ဒီးဆုညါ(၆)လါအတိ ပုကနုာ်ဟဘက်အဂီဆိုးထိုင်လါဘာကွီသ့ပဲနှင့်လီ။ ဘက်ဆုလတတ်မတတ်ဂုတတ်ပီပဲအံ အတတ်လက်ဘူာ် လက်စုအဂီနုာ်ဘက်စုလိးကုလပဒိအိမုာ်ဂု သွန်ပျံခိတဂကအအိမုာ်ဂု တအိဘက်။
- ၄. သွန်သွန်တဖန်အံ တတ်ဟုတ်အိဆုခွန်အံယုာ်စံညီကွီကရ အတတ်စံညီဆာတတ်အဂီ (မုတမုာ်)တတ်ဆိုး
- ၂၈ ကီသုလပဒိသွန်ပျံတတ်ဘျာသဲစးဒီး ကျဲကုာ်တရဲသဲစး

ထိပ်လာဘာကွီတမ္ဗိတအိဉ်ဘဉ်တခီ ခုဉ်အိဉ်ယုာ်စံဉ်ညိဉ်ကွီကရုနုဉ် နုဉ်လီၤဆာတ်လာတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဝီဝဲအံၤ အခွဲးတအိဉ်ဘဉ်.

သဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၄၁) “တၢ်မၤရဲဉ်ကျဲၤ လၢ သ့ဉ် လၢတၢ်ယုာ်ထီဉ်အိဉ်တအိဉ်ဘဉ် သ့ဉ်တဖဉ်”

ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ်(၃၉)အသိး သ့ဉ်လၢတၢ်ယုာ်ထီဉ်တအိဉ်ဘဉ်တဖဉ် (မ့တမ့ၢ်)ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ်(၃၉)အသိး သ့ဉ်လၢတၢ်ယုာ်ထီဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အိဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၄၀)အသိး ဒဲတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အသိးသ့ဉ် လၢတၢ်ဆိးထီဉ်လၢဘာကွီတအိဉ်ဘဉ်သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ် တၢ်ကဟံးန့ဉ်ကွီအိဉ်ဒဲပဒိဉ်အသ့ဉ်အသိးလၢတၢ်နိးတၢ်ဘျးတအိဉ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ် ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၄၀) အသိးတၢ်မ့ၢ်ဟ့ဉ်လီၤဆုပုၤအဂၤတဂၤန့ဉ် တၢ်နိးတၢ်ဘျးတဘဉ်အိဉ်နီတမံၤဘဉ်.

သဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၄၂) “တချုးတၢ်ဟ့ဉ်အးလီၤက့ၤ သ့ဉ်ဒီးဘဉ် တၢ်လၢပုၤယုာ်ထီဉ်တၢ်တဖဉ်ဘဉ်ဟ့ဉ်ဝဲအဂ့ၢ်အကျိၤ”

သ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ်လၢတၢ်ဟံးန့ဉ်လၢထံကျိတၢ်ထၢဖိဉ်အိဉ်တၢ်သုးအလီၢ်အကျဲ တၢ်ပာ်ဖိဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဟ့ဉ်အးလီၤအိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ်အတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤသ့ဉ်တဖဉ်တၢ်တချုးလိးလီၤအိဉ်ဘဉ်န့ဉ် သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်မတၢ်မးစံးလၢသါတၢ်ဒီးန့ဉ်ဘဉ်က့ၤအိဉ်လၢ ဖိးသဲစးတသ့နီတဂၤဘဉ်.

သဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၄၃) “တၢ်စိတၢ်ကမိလၢတၢ်ပာ်လီၤတၢ်ဘျုး တဖဉ် လၢတၢ်ဖီဉ်သ့ဉ်အတၢ်မၤအဂီၢ်”

၁. လီၢ်ကဝီပဒိဉ်န့ဉ် ကွဲးပာ်လီၤတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢ တၢ်မၤလၢလၢာ်တဖဉ်အဂီၢ်သ့ဝဲဒုဉ်လီၤ.

(က)ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၃၈) ဟဲဝဲအသိး တၢ်ဖီဉ်န့ဉ်ထုးထီဉ်သ့ဉ်လၢတၢ်ယုာ်ထီဉ်အိဉ်တဖဉ်ပာ်ဖိဉ်အိဉ် တၢ်ဟ့ဉ်အးလီၤက့ၤသ့ဉ်အတၢ်ဂ့ၢ်သ့ဉ်တဖဉ်.

(ခ) တၢ်ကဖီဉ်သ့ဉ်ဒီးပာ်ဖိဉ်အိဉ်အဂီၢ် ကွဲးနီဉ်ကွဲးယါချံလၢတၢ်ကသုအိဉ်အတၢ်ဂ့ၢ်တဖဉ်.

(ဂ) တၢ်ဖီဉ်န့ဉ်သ့ဉ်တၢ်ထၢဖိဉ်အိဉ်, တၢ်သုးအလီၢ်အကျဲတဖဉ်ဒီး တၢ်ဟ့ဉ်လီၤက့ၤအိဉ်သ့ဉ်တဖဉ် တၢ်ကဘဉ်ဟ့ဉ်အတၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤတၢ်ဂ့ၢ်သ့ဉ်တဖဉ်.

(ဃ)ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ် (၃၉) အသိး တၢ်လၢကဘဉ်ဘိးဘဉ်ရၢလီၤဆု ထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ဉ်တဖဉ်.

၂. တၢ်စိတၢ်ကမိလၢတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ကမဉ်သတြဲယုာ်ဒီးတၢ်သိဉ်တၢ်သီသ့ဉ်တဖဉ်-

လီၢ်ကဝီပဒိဉ်န့ဉ် ဒဲသဲစးနီဉ်ဂံၢ်ဝဲအံၤအတၢ်သိဉ်တၢ်သီအိဉ်ဝဲအသိး ပုၤလၢအမၤကမဉ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီဝဲအံၤသ့ဉ်တဖဉ်အဖီခိဉ် အတၢ်စိတၢ်ကမိအိဉ်ဝဲလၢကဟံးဂ့ၢ်ဝီဟ့ဉ်တၢ်ကမဉ်ဒဲအကြးဝဲဘဉ်ဝဲအသိးန့ဉ်လီၤ. ဒီးအတၢ်စိတၢ်ကမိလၢဟ့ဉ်တၢ်ကမဉ်န့ဉ်တၢ်လီၤပာ်လၢအစ့ၤန့ဉ် (၆)လါ မ့တမ့ၢ် စ့အိဉ်လိးလၢအတအါန့ဉ် (၅၀၀၀၀)ကွဲးဘဉ်, (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ဉ်တၢ်ကမဉ်ခံခါလၢာ်သ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.

အဆာဒိဉ် (၆)

တၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ကမၢ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်အရူ

ဟူကီၢ်သး(K N P T) အတၢ်စိတၢ်ကမိၤတဖၣ်ဒီးတၢ်ကယၢ်ကတီၤယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ တဖၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်အရူ လၢတၢ်ဖိဉ်ပှၤ

သဲစးနီၣ်ဂံၢ်(၄၄)

လၢတၢ်ဒိသအတၢ်ဒိသိးတၢ်သုတမၤကမၢ်သ့ၣ်ပှၤတၢ်ဘျုးတဂ့ၤအဂီၢ်သ့ၣ်ပှၤခိဉ်ကိးစးဒီးဟူကီၢ်ခိဉ်ကိးဂး ဇးန့ၢ်လီၤမၤအိၤအခွဲးအိဉ်န့ၢ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ်(၄၅) “တၢ်ဖိဉ်တၢ်သ့အတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတအိဉ်ဒီး(ဝရါ)(W a r r a n t) တဖၣ်”

ပှၤလၢမၤကမၢ်သ့ၣ်ပှၤတၢ်ဘျုးလၢ တၢ်ဟ့ဉ်တၢ်ကမၢ်လီၤယိဉ်တလါ (မ့တမ့ၢ်)အါန့ၢ်တလါသ့ (မ့တမ့ၢ်) လၢတၢ်မၤတၢ်ကမၢ်ဝဲန့ၢ်အပူၤပၢ်ယုၣ်ဝဲအဂ့ၢ်န့ၢ် တၢ်အုဉ်အသးအဂၢၢ်အကျၢၤအိဉ်ဝဲအဖိခိဉ် ပှၤလၢတၢ်န့ၢ်သ့ဘဉ် တဂၤလၢလၢန့ၢ်စံဉ်ညီၣ်ကီၢ်တၢ်ကလုာ် (မ့တမ့ၢ်)ဝရါတပၢ်သန့က့သ့ၣ်ပှၤခိဉ် (မ့တမ့ၢ်) ဟူကီၢ်ခိဉ်တဂၤဖိဉ်ဟူ ယၢ်အိၤသ့န့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်ဖိဉ်အိၤန့ၢ်အဂ့ၢ်န့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒ်လၢပှၤဝဲန့ၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဟ့ဉ်ထီၣ်အမံၤဒီးလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအမံၤ(မ့တမ့ၢ်)တၢ်မ့ၢ်န့ၢ်သ့ပှၤတၢ်လၢပှၤဝဲန့ၢ်ဟ့ဉ်ထီၣ်အမံၤကမၢ်ဒီးလီၢ်အိဉ်လီၢ်ဆိးအမံၤကမၢ်(မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အိဉ်အလၢအပှၤ လၢပှၤဝဲန့ၢ်ကယၢ်အိဉ်ခူသ့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်န့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိဉ်မး တၢ်ကဘဉ်ဖိဉ်ပှၤဝဲန့ၢ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၄၆) “တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒုးကဲပဒိဉ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤ”

၁. တၢ်ကမၢ်လၢအမၤကမၢ်သ့ၣ်ပှၤတၢ်ဘျုးန့ၢ် တၢ်အုဉ်အသးအိဉ်အဂၢၢ်အကျၢၤမ့ၢ်အိဉ်ဝဲလၢ အဘဉ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပှၤ တၢ်ဟးထီၣ်န့ၢ် သ့ၣ်ပှၤတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤခဲလၢာ် လၢအသ့ဝဲဖဲလၢအမၤကမၢ်တၢ်အခါ ဒ် ချံသ့ၣ်တဖၣ် လ့ၣ်တဖၣ် သိလ့ၣ်လၢအထူးသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးကျိၢ်ပနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ် သ့ၣ်ပှၤခိဉ်(မ့တမ့ၢ်)ဟူကီၢ်ခိဉ် တဂၤကဘဉ်ဖိဉ်ဟူယၢ်အိၤန့ၢ်လီၤ.

၂. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဖိဉ်န့ၢ်အိၤဒ် အဆၢလၢထးအသိးတဖၣ်န့ၢ်ခိဉ်န့ၢ်ဝဲန့ၢ် ကဘဉ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဝဲ တခါစုာ်စုာ်ဝံၤ မၤနီၣ်မၤယါအိၤဝံၤ ဆၢထီၣ်တၢ်ဟံးဖျါဆူစံဉ်ညီၣ်ကီၢ်ဘဉ်ထွဲအအိဉ် ယုာ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤတဘျီယီၤန့ၢ်လီၤ.

တၢ်ကမၢ်လၢအဘဉ်ထွဲဒီး သဲစးနီၣ်ဂံၢ်အဝဲအံၤန့ၢ် သ့ၣ်ပှၤတၢ်ဟးထီၣ်န့ၢ်မ့ၢ်ဝဲပဒိဉ်အတၢ် ပှၤလၢအမၤကမၢ်တၢ် န့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တသ့ၣ်ညါအိၤဘဉ်န့ၢ် ခိဉ်န့ၢ်ဝဲန့ၢ်ကဘဉ်ဆၢထီၣ်တၢ်ဟံးဖျါဆူခိဉ်န့ၢ်ဘဉ်ထွဲဒီးအိၤတဘျီယီၤန့ၢ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၄၇) “တၢ်စိတၢ်ကမိၤ လၢတၢ်ကဖိဉ်ကျိၢ်ပနၢ်ဆ့ၣ်ဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢအတန့ၢ်ခွဲးဒီးလဲၤန့ၢ်(ကျူးကျော်) ဆူသ့ၣ်ပှၤပျံးကွီၤပူၤ”

ဒ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ်(၁၀)လၢအဘဉ်ထွဲဒီး ကျိၢ်.ပနၢ်.ကဆိ.ဝဲာ်တဲးလဲး, ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိလၢအန့ၢ်လီၤဆူသ့ၣ်ပှၤပျံးကွီၤ

ပျာလောတနွှဲးသွဲးတဖၣ်အသိးန့ၣ် ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိန့ၣ်တဖၣ် တၢ်မ့ၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်လၢ အမၤဟးဂီၤထံဖိကီၣ်ဖိကမၤအတၢ် သ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိတဖၣ်န့ၣ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီၤဖိန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘျးအိၣ်ဒီးအသိးန့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၄၈) “ပျာလောမူဒါအိၣ်လၢကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်တၢ်ထီၣ်တၢ်ဒီးမၤစၢၤ တၢ်တဖၣ်”

ပျာတဂၤလၢလၢလၢန့ၣ်ဒီးယၢ်တမံၤမံၤလၢ သ့ၣ်ပျာပျံၤကွီၤပူၤ (မ့တမ့ၢ်) ပျာလောန့ၣ်ဒီးယၢ်လၢကထုးထီၣ်သ့ၣ် ပျာတၢ်ဟးထီၣ် လၢသ့ၣ်ပျာပျံၤကွီၤပူၤ(မ့တမ့ၢ်) ပျာလောန့ၣ်ဒီးလၢကမၤဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိအိၣ်ဆၣ်လီၤ (မ့တမ့ၢ်) ပျာလောန့ၣ်ဒီး လၢသ့ၣ်ဖျးသုးလီၤကျဲးဒီးပျာထံဖိကီၣ်ဖိလၢပျာဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢထးတဖၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢမူဒါ ဒီးပဒိၣ်အခုအပျာလောအိၣ်ဘူး ဘူးတၢ်တၢ်ဒီးတၢ်လီၤဝဲန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢန့ၣ် မ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်မၤအသး တမံၤလၢလၢလၢကမၤဘၣ်ဒိသ့ၣ်ပျာပျံၤ ကွီၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤကမၤသ့ၣ်ပျာတၢ်ဘျး (မ့တမ့ၢ်) ကူၣ်ထီၣ်လၢကမၤကမၤသ့ၣ်ပျာတၢ်ဘျးန့ၣ် တဘၣ်သုးဆၢသုး ကတီၢ်ဘၣ် ဒီးကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါသ့ၣ်ပျာခိၣ် (မ့တမ့ၢ်) ဟၤကီၢ်ခိၣ်လၢအိၣ်ဘူးကတၢ်တဘျီယီၤ ဒီးသ့ၣ်ပျာခိၣ် (မ့ တမ့ၢ်)ဟၤကီၢ်ခိၣ်တဂၤလၢလၢန့ၣ် ကဘၣ် -

- က.မၤစၢၤလၢတၢ်မၤပံၣ်ကွံၣ်မ့ၢ်အူလဲးအိၣ်သ့ၣ်ပျာ
- ခ. ဒီးသအံၤဒီးသိးမ့ၢ်အူလဲးအိၣ်တၢ်ကပိၣ်ကပၤန့ၣ်ဒီးသိးမ့ၢ်အူသုတအိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဆူညါအဂီၢ်
- ဂ. ဒီးသအံၤဒီးတၢ်မၤကမၤသ့ၣ်ပျာတၢ်ဘျးသုတအိၣ်တဂ့ၤ
- ဃ.လၢတၢ်ကယုထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီး ဖိၣ်ဝဲ ပျာလောအမၤကမၤတၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢတၢ်အံၤအဂီၢ်တၢ်ကဘၣ် ယုသ့ၣ်ပျာခိၣ် (မ့ တမ့ၢ်)ဟၤကီၢ်ခိၣ်တဂၤလၢအတၢ်မၤစၢၤဒီး တၢ်ကဘၣ်မၤစၢၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲးစး နီၣ်ဂံၢ် (၄၉) “ပျာလၢကဘၣ် မၤစၢၤတၢ် ဖဲလၢတၢ်ကဲ ထီၣ်ဖုး အသးလၢတၢ်ခိ တၢ်သ့ၣ်အရူတဖၣ်”

လၢတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်အရူပူၤ တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်ဖုးအသးတမံၤမံၤ (မ့တမ့ၢ်) ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ကဲထီၣ်သးတမံၤမံၤ ဒီးမ့ၢ်ကဲ ထီၣ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢရူဝဲန့ၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂီၢ်န့ၣ် ပျာတဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤ ပဒိၣ်ခုပျာတစံးပျာလၢမၤတၢ်လၢနီၣ်တ ဂၤဂၤအတၢ်တစံး သ့ၣ်ပျာခိၣ်တဂၤဂၤ(မ့တမ့ၢ်)ဂၤသးခိၣ်တဂၤဂၤ မ့ၢ်ယုထီၣ်တၢ်မၤစၢၤန့ၣ် ကဘၣ်မၤစၢၤဝဲဒီးသိးကဒိ သးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အလီၤဝဲန့ၣ် ဒီးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤသုတရူကွံၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၅၀) “တၢ်ကဟံၣ်ပနီၣ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်ဆိ သ့ၣ်ပျာတၢ်ဟးထီၣ်လၢ အမ့ၢ်ပ ဒိၣ်အတၢ်တဖၣ် အခွဲးအယၢ်လၢညါ”

တၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤဆိ ဘၣ်ထွဲတၢ်အုၣ်သး

ဒ်တၢ်ဘျးဝဲအံၤအသိးလၢတၢ်ဟံးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဝီမ့ၢ်ဂ့ၤ (မ့တမ့ၢ်) လၢတၢ်မၤထွဲတၢ်ဘျးဝဲအံၤမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်လၢအပိၣ် ထွဲထီၣ်အခဲတခါခါ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပျာအတၢ်ဟးထီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်မၤအသးမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဆိကမိၣ် လၢအမ့ၢ်ပဒိၣ်အတၢ် တမ့ၢ်ပဒိၣ်အတၢ် ဒီးအဂၤတကပၤတခိတၢ်အုၣ်အသးအဂၢ်အကျၢမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ပျာတၢ် ဟးထီၣ်ဝဲန့ၣ် တၢ်ကဟံၣ်အိၣ်အမ့ၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ.

သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၅၁) “တၢ်အုၣ်အသးလၢသ့ၣ်ပျာအခိၣ်အနၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ လၢတၢ်ဟံး ဂ့ၢ်ဝီၤကွီၢ်မ့ၢ်သ့”

ဒ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၅၁)အဒု(ဃ)အသိးတၢ်အုၣ်သးလၢ သ့ၣ်ပျာအခိၣ်အနၢ်တဂၤကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဝဲန့ၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်

(မုတမ္မာ) စံညီညီကွီကရ၊ သမံသမိးဟံးဂုဂီလါခံသုန့လီ၊

တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဝဲန့ၣ် ဒ်စံညီညီပိတုဂုဂီကျိကျဲအသိး တၢ်သံကွၢ်သမံသမိးပုလၢကဘၣ်တူၢ်ကွီတၢ်ကအ
မဲၣ်ညါဒီး ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတၢ်အုၣ်သးလၢဒီးန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီ၊

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ် သ့ၣ်တဖၣ်

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၅၂) “တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ် လၢတၢ် န့ၣ်လီၤ ဆူၣ်ဆူ သ့ၣ် ပုၤပူ (မုတမ္မာ) တၢ်မၤဟးဂီၤ သ့ၣ် ပုၤ”

ဒ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၂၇) အသိး ပုတၢ်ဂၤလၢလၢလၢ -

- က. အန့ၣ်လီၤဆူၣ်ဆူသ့ၣ်ပုၤပူ (မုတမ္မာ) တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဒ်အမ့ၢ်ကဆီမဲၣ်တဲးလဲးကျိပနၢ်တဖၣ်အိၣ်ဆၣ်
လီၤလၢသ့ၣ်ပုၤပူပုၤပူ(မုတမ္မာ) ဒုးန့ၣ်ကျိၤ,ပနၢ်,ကဆိ,မဲၣ်တဲးလဲး,ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဆူသ့ၣ်ပုၤပူပုၤပူ (မုတမ္မာ)
- ခ. လၢတၢ်မၤနါစိတၢ်အဖီခိၣ် ကူၣ်လီၤသ့ၣ် (မုတမ္မာ) ဘူးတဲၣ်သ့ၣ် (မုတမ္မာ) တၢ်တံၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်လီၤတတီၤဆူအ
ဂၤတတီၤအခါဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤ (မုတမ္မာ)
- ဂ. တၢ်မၤဒုးအိၣ်ထီၣ်ထံလၢတၢ်စုၣ်တၢ်ပုၤ (မုတမ္မာ) တၢ်မၤပိၤဖးတၢ်လၢထံကျါ (မုတမ္မာ) တၢ်ထိးလီၤမ့ၢ်အူလၢထံကျါ
(မုတမ္မာ)
- ဃ. တၢ်လူၤဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်တၢ်မံၤလၢ တၢ်ခးကျိခးဝၣ် တၢ်ဖိၣ်ညၣ် (မုတမ္မာ) တၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ် (မုတမ္မာ) တၢ်ဒီးဘၢဒီး
ကါသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အထီၣ်တီၣ်ကဝီပဒိၣ်အတၢ်ဘျုးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မ့ၢ်မၤအီၤဒီး တၢ်ကဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်တုၤလၢဘၣ်
ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိး(၅၀၀၀)ကွဲးလီၤ. မုတမ္မာ ပုလၢအမၤဟးဂီၤတၢ်အံၤ အတၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်အလုၢ်အပူၤမ့ၢ်အါ
န့ၣ်၂၅၀၀ ကွဲးသၢပူၤန့ၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဝဲန့ၣ်အပူၤ ခံစးန့ၣ်လီၤ

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၅၃) “တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ် လၢ မၤကမၣ် တၢ်အဂုၤအဂၤ လၢသ့ၣ် ပုၤပူ ကွီၤ ပူ တဖၣ်”

ဒ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၂၇)အသိး ပုတၢ်ဂၤဂုၤဂုၤ-

- က. မ့ၢ်ကူၣ်ပူၤလီၤတၢ်သီသံၣ်ဘဲ မုတမ္မာ တၢ်မၤအဂုၤအဂၤလၢအထီၣ်ဒါ သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၆) (မုတမ္မာ)
- ခ. ဇွဲၣ်အူထီၣ်သ့ၣ်ပုၤပူပူကွီၤ (မုတမ္မာ) မၤထီၣ်ဒါပဒိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတခါခါ ဒ်အဇွဲၣ်အူတၢ်ဘျုးအူတၢ်လၢကဲတၢ်ဘၣ်
ယိၣ်လၢသ့ၣ်ပုၤအဂီၢ် (မုတမ္မာ) တမၤပံၣ်ကွဲၣ်မ့ၢ်အူလၢအကဲဘၣ် သ့ၣ်ပုၤပူပူကွီၤပူ
- ဂ. သ့ၣ်ပုၤခိၣ်နၢ်လၢန့ၢ်စိန့ၢ်ကမီၤအဆၢအကတီၢ်အပူၤ ဇွဲၣ်အူတၢ် ဘျုးအူတၢ် စိၣ်မ့ၢ်အူလၢတၢ်လီၤတတီၤဆူ အဂၤတ
တီၤလၢတမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခဲးအကွီၤပူဘၣ် (မုတမ္မာ)
- ဃ. ကူၣ်သ့ၣ်, ဘူးတဲၣ်သ့ၣ်, လီၤသံသ့ၣ်, မၤပနီၣ်ပံၣ်သ့ၣ် (မုတမ္မာ) မၤဆါသ့ၣ်လၢမ့ၢ်အူ (မုတမ္မာ) မၤဟးဂီၤသ့ၣ်
လၢကျဲအဂၤတဘီၣ်ဘီ

- c. ချုပ်လား၊ ကျုပ်ထုပ် (မတမာ) ကျုပ်သွန် (သွန်လး) (မတမာ) ပတ်ဖိုင်သွန်ပျာအတ်ဟးထိုင် ထူးထိုင်သွန်ပျာအတ်ဟးထိုင်(မတမာ)
- စ. ကျုပ်လီပျိုတ်လကသွန်တ်အဂီ (မတမာ) ချုပ်ဟိုင်ခိုင်လတ်ဂ်အဂတခါခါ. တ်မာမကမတ်တ်သွန်တဖန် အံးနွန်တ်ကဒူးလီယိုင် (၆)လါမတမာ ဟွန်အိုင်လိးအီစု (၅၀၀၀၀)ကူး (မတမာ) ဟွန်တ်ကမန်ခံခါလက်သွဲ ဝဲနွန်လီ.

သဲစးနီဂ် (၅၄) “တ်ဟွန်တ် ကမန်ခံကထာ ဆူ ပျာလးနွဲနွဲ ယ်လးသွန် ပျာ ပျာကွီပျာ မကမတ်တ် တဖန်”

ပျာလးနွဲနွဲယ်လး သွန်ပျာပျာကွီပျာအပူတဂက အသး အိုင်ကျိကျိလးအတ်မအပူမာဂု မဒေဝဲ တီတီမာဂု (မတမာ) ပျာလးနွဲနွဲယ်လးကသွန်ဖူးသူးလီကျဲမာဂု (မတမာ) ပျာဝဲနွန်အပျာမတ်ဖိတဂကအ လီသွန်ပျာမာအူထိုင်မာဂု (မတမာ) ပျာလးနွဲနွဲယ်လးသွန်ပျာအပူတဂက မာမကမတ်သဲစးနီဂ် (၂၃)အတ် ဂ်တ်ကျိဒီး လီကဝီပဒိုင်နွန် ကဘန်ဟွန်ပျာဝဲနွန်အတ်ကမန် ဒဲသဲစးနီဂ် (၅၃)အသိး တကးဘန် တ်ခွဲတ် ယ်လးနွဲနွဲဘန်တံလဲ လးသွန်ပျာဝဲနွန်အပူနွန် တ်ကထူးကွန်အတ်ခွဲတ်ယ်ဝဲနွန်လးတဆာကတီမာဂု (မတ မာ) ထူးကွန်အဝဲအတ်မာဂုဝဲဒီး တ်ကဘန်ဟွန်လီကထာအတ်ကမန်နွန်လီ.

သဲစးနီဂ် (၅၅) “တ်စိတ်ကမီလးတ်လဲ လိုင် စု အိုင် လိးလးတ်ဟ်ပနီဂ် အီ လး ဆိုင်ဖိ ကီဖိအမာ ကဆီကျိပနာ မဲတ်းလဲး နှ် လီ ဆူဆူ သွန် ပျာ ပျာ အတ် သိုင် တ် သီ”

လီကဝီပဒိုင်နွန် ဒဲတ်ကလုလးတ်ဘိးဘန်ရလီဝဲဘန်ထွဲ ကျိပနာဆိုင်ဖိကီဖိနှ်လီဆူဆူသွန်ပျာ ပျာအတ်ဘျာအသိးနွန် တ်ကဟွန်တ်ကမန်လးတ်ကဟွန်စုအိုင်လိးအလီနွန် ဒဲသဲစးနီဂ် (၄၇) အသိးဟံးဂ်ဝီဝဲ တ်ဟွန်တ်ကမန်လး စုအိုင်လိးလးအတ်အါနွဲဒဲလး လက်အသိးသွဲနွန်လီ.

- ကဆီတဒု (၁၀၀၀၀)ကူး
- ပနာတဒု (၅၀၀၀)ကူး
- ကျိဒီးကသွန်ကလုကလု (၂၅၀၀)ကူး
- ကျိဖိ, ထိး, မဲတ်းလဲး သီတဒုအဂီ (၁၀၀၀)ကူး

သဲစးနီဂ် (၅၆) “တ်ဟွန်တ်ကမန် လး တ်မာ လးအဒူးဟးဂီပဒိုင် အသွန် ထုပ် တဖန်”

ပျာတဂကဂု ဒဲတ်ဂ်တ်ကျိဟဲဝဲလး သဲစးနီဂ် (၃၃) အပူအသိး (မတမာ) တ်မာတမာအီဒဲတ်သိုင် တ်သီဒဲလီကဝီပဒိုင်အခါစးဘန် ဒီးမာမကမတ်တ်လးအမာ တ်ကျိလီသွန်, တ်ဘူးဝဲတ်ကူးလက်သွန်, တ်လီ သံသွန်, တ်မပနီဂ်သွန် သွန်တဖန်နွန်-

(က) မာမာသွန်ပဟံဒီးသွန်လးတ်ဟ်ပနီဂ်အီလးပဒိုင်အသွန် ဒီဖျိပဒိုင်အတ်ရဲတ်ကျဲသွန်တဖန်နွန်, ဟွန်တ်က မန်သုတုလး ဘန်လီယိုင် (၆) လါမတမာစုအိုင်လိး(၅၀၀၀၀)ကူး, (မတမာ) ဟွန်ဖိုင်တ်ကမန်ခံခါလက်သွဲ ဝဲနွန်လီ.

(ခ) မာမာသွန်ပဟံလး ဟိုင်ကဝီလးပဒိုင်အတ်ရဲတ်ကျဲဟ်ပနီဂ်တအိုင်ဘန်အပူနွန် တ်ဟွန်တ်ကမန်ဒဲစုအိုင်

လိးတု(၂၀၀၀)ကူး. (မုတမု) မကမတိအပူ တဟးရုတဟးဂီအလုအပူမုအါနု (၁၀၀၀)ကူးနု, ဟ့တိကမတိလဘုဟ့စုအိလိးလတဖိတလံနုအလုအပူခံစးသ့ဝဲနုလိ.

သဲစးနိဂံ(၅၇) “တဟ့တိကမတိဆူ တမကမတိသိတိသီလတဘျအဖိလတနီ”

- ၁. (က) မုတမုဘုလတဟ့ခဲးဒဲသဲစးနိဂံ (၃၃)အသိးဘု ဒီးတမုမကမတိသိတိသီလ လီကဝိပဒိတလိဝဲ ဒဲသဲစးနိဂံ (၃၃) ဟဲဝဲအသိးတခါလါလါ (မုတမု)
- (ခ) မုမကမတိသိတိသီလ လီကဝိပဒိတလိဝဲဒဲသဲစးနိဂံ (၃၇)ဟဲဝဲအသိးတခါလါလါနု (မုတမု)
- (ဂ) မုမကမတိသိတိသီလ လီကဝိပဒိတလိဝဲ ဒဲသဲစးနိဂံ(၄၃) ဟဲဝဲအသိးတခါလါလါနု (မုတမု)
- (ဃ)မုမကမတိသိတိသီလ လီကဝိပဒိတလိဝဲဒဲသဲစး နိဂံ(၇၅) ဟဲဝဲအသိးတခါလါလါနုပုတဂလါလါလါအမကမတိနု တဟ့အိတဖိတလံနုဒဲသဲစးတခါလါလါအသိးနုလိ.
- ၂. တါဆကတီ စးထိမုလိနုဝဲတုလါ ခံတဂီမုတချးဟဲထိဒဲးဘုအပူမုဂု (မုတမု) တါကတိကတီ ထိသးလါမကမတိ တါသိတိသီဝဲအလီခံမုဂု (မုတမု) ပုလါမကမတိဘုတါကမတိနု စံညိ ကွီအရုကဘုဟ့အိ တါကမတိလတဟ့ပနိအိခံစး နုလိ.

သဲ စးနိဂံ (၅၈) “တဟ့တိကမတိလတဖိတကမတိပု”

- ၁. သ့ပုအခိတဂလါလါ (မုတမု) ဟကီခိတဂလါလါလါလါအဲဒီးမဲဝဲအဂီမုဂု (မုတမု)လါတါ ကဟံဖျထိဒဲ တါဖိတဟးနုပဒိအတဖိတလံအသိး အလီတအိသနက တါမအိလါတတိတရအပူ သါပု တါဟ့တိကမတိ တါလါယိတုလါ (၆)လါ (မုတမု) စုအိလိးအါကတါတု ၅၀၀၀ ဘး (မုတမု) ဟ့ဖျိတိကမတိခါလါ သ့ဝဲနုလိ.
- ၂. ဒဲသဲစးဝဲအံအဒု(၁)အသိး တါဟးဂုဝိတိတိကမတိလတစုအိလိးနု စံညိကွီမုနုလိဝဲဒီး မုတဘု ဒိခါဝဲလါ ပုလါတါဖိတဟးဆုအတဖိတလံတဖိးသဲစးအဖိခိသတးဒီး တါကဘုလိးကုစုပုဘုဒိ ဆါဝဲနုလိ.

သဲ စးနိဂံ (၅၉) “တါအယါအဘျ, တါမဟးဂီတါ (မုတမု) တါအိဒီး တါ စဲပနိလါတါမပနိသ့ အယါအဘျ ဒီး လဲလိတါနိလါ တါမပနိဟိဂ ဝါ အဆါ”

တါဟံသးလါမဘုဒိဆါနီတဂါမုဂု လါမဘုဒိဆါထံဖိကီဖိကမျါမုဂု (မုတမု) တါယု တါဘျးလါ အတဖိးသဲစးအခိပညိကွီမုဟံပနိဝဲ အသိးဘုနု - က.တါအိဒီးတါမပနိသ့ဒီးသ့ထုအတါစဲပနိအဘျ (မုတမု)

ခ. တါတီပနိသ့မုတမုသ့ထုလါသ့ပုခိနါအတါစဲပနိလါတဖိးသဲစးဘု (မုတမု)

၈. တာ်လဲလိာ်ကွာ်တာ်ပနီၣ် လာ်တာ်တီၢ်ပနီၣ်အီၤလာ်သ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ထူၣ်အလီၤ နီၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်ခိၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအသိး(မ့တမ့ၢ်) မၤဟးစီၤအက့ၢ်အစီၤ မၤဟးဂီၤကွာ်အီၤ (မ့တမ့ၢ်)

၉. တာ်လဲလိာ်ကွာ် တာ်စိာ်ခိၣ်ကွာ် တာ်မၤဟးဂီၤကွာ်တာ်ပနီၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအတာ်စဲပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တာ်ကမၣ် တာ်လီၤယီၣ်တုၤလာ်ခံန့ၣ် (မ့တမ့ၢ်) စ့အိၣ်လိး (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၣ်ဖျိၣ်ခံခါလၢာ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၆၀) “တာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ဟ့ၣ်တာ်စိာ်ကမီၤလာ်တာ်မၤကမၣ် သ့ၣ်ပျီၣ်တာ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ် တာ် ဟ့ၣ်တာ်ကမၣ် လာ်တာ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဖျိၣ် အီၤ ဒီး တာ်ဘၣ်ဟ့ၣ်စ့ အိၣ်လိး လာ်တာ်မၤကမၣ် သ့ၣ် ပျီၣ် တာ် ဘျၢ တဖၣ်”

၁. လီၢ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ခိဖျိတာ်ရၤလီၤတာ်ကလုာ်အဖီခိၣ် ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤဖျိၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လာ်အလီၤလာ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ် သ့ၣ်ပျီၣ်ခိၣ်လာ် တာ်စိာ်ကမီၤလာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

(က) မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လာ်တာ်ပနီၣ်တာ်ကမၣ် နီၣ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၅၈,၅၉) အသိးဘၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးတာ်စိာ်ကမီၤလာ်က တုၢ်လီၢ်စ့အိၣ်လိးလာ်တအါန့ၣ် (၅၀၀၀)ကွးလာ် ကယံၢ်ပုၤတဂၤလာ်လာ်လာ် မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်တာ်ဘျၢအိၣ်တုၢ်အဂၤ တဖၣ်သ့ၣ်ဒီး-

(ခ) တာ်စိာ်ကမီၤအိၣ်လာ် တာ်မၤကမၣ်တာ်အပူၤအတာ်ဖိတာ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ် တာ်မ့ၢ်ဘၣ်ဟံးန့ၣ်ဒုးကဲပဒိၣ်အတာ်န့ၣ် တာ်ယုၤလာ်တာ်ကဟ့ၣ်တာ်ဖိတာ်လံၤန့ၣ် အလုာ်အပူၤ ဝံဒီးတာ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤတာ်ဖိတာ်လံၤ.

၂. စ့အိၣ်လိး (မ့တမ့ၢ်)စ့လာ်တာ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလာ် ကန့ၢ်ဘၣ်က့ၤတာ်ဖိတာ်လံၤအဂီၢ်(မ့တမ့ၢ်) ခံခါလၢာ်န့ၣ်တာ်မ့ၢ်ဟ့ၣ် လံၤအီၤဆူတာ်ခိၣ်တာ်န့ၣ်အဲၣ်န့ၣ်ဒီး ပုၤလာ်တာ်ဟံးအီၤဂီၢ်တဂၤ မ့ၢ်အိၣ်လာ်တာ်ဒုးယာ်အပူၤဒီး တာ်ကဘၣ်ပျီၣ်လီၤ အီၤတာ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤတာ်ဖိတာ်လံၤလာ် တာ်ဖိၣ်ဟံးန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဝံဒီးပုၤန့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)တာ်ဖိတာ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ် အဖီခိၣ်တာ်ဘၣ်ဟံးန့ၣ်ဂီၢ် နီၣ်အမ့ၢ်တာ်လာ်တဖိးသဲစးန့ၣ်ဘၣ်.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၆၁) “တာ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်တာ်ဘျၢအခါတာ်အိၣ်လိးစ့လာ်တာ်ဟးဂူၢ်ဟးဂီၤကဲထီၣ်အ သး တဖၣ် အဖီခိၣ်”

၁. ပုၤတဂၤလာ်လာ်လာ် အမၤကမၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်တာ်ဘျၢအမ့ၢ် တာ်ကူၣ်သ့ၣ် (မ့တမ့ၢ်) ဘျးတဲာ်သ့ၣ်ထူၣ်ကူၣ်ကာ်လီၤသ့ၣ် လီၤသံသ့ၣ် မၤပနီၣ်အီၤ(မ့တမ့ၢ်) မၤဆူးမၤဆါအီၤ ခိဖျိန့ၣ်အူအီၤလာ်မ့ၢ်အူ (မ့တမ့ၢ်) မၤဟးစ့ၢ်အးဂီၤအီၤလာ် ကျဲအဂၤတဘီဘိန့ၣ် စံၣ်ညီၣ်ကီၢ်ရူကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤလာ် တာ်ကမၣ်ဒဲသဲစးတာ်ဘျၢအိၣ်ဝဲအသိးအမဲာ်ညါ ပုၤန့ၣ် လာ်အမၤကမၣ်တာ်အပူၤတာ်ဟးဂီၤလာ် ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံအဂီၢ် ဟ့ၣ်တာ်ကမၣ်ဒဲအမ့ၢ် သ့ၣ်တထူၣ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်တ ဖူအဖီခိၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလာ်တအါန့ၣ် ၅၀၀၀ကွး ဆူပဒိၣ် နီၣ်အလိာ်အကြးသ့ၣ်ဒဲန့ၣ်လီၤ.

၂. ပုၤလာ်အမၤကမၣ်တာ်တဂၤန့ၣ် မ့မ့ၢ်ပုၤအဂၤတဂၤအခါစး (မ့တမ့ၢ်)ပုၤမၤတာ်ဖိဒီးတာ်သမံသမိးအီၤလာ်စံၣ်ညီၣ်ကီၢ် အရူဝံ ပုၤလာ်အမၤကမၣ်တာ်န့ၣ် တာ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်လာ် မ့ၢ်ပုၤအဂၤတဂၤအတာ်တရူထီၣ်အခံ (မ့တမ့ၢ်)အတာ်မၤသကိး ဟံၣ်ယုာ် တအိၣ်နီၣ်တစဲးဘၣ်န့ၣ် တာ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ပုၤလာ်အမၤကမၣ်တာ်တဂၤအတာ်ကမၣ်ဒဲ အဒုး(၁)အသိးလာ်တာ်ဘၣ် ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးန့ၣ်လီၤ.

၃. တၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝိဒ်အဒု (၁)ဒီး(၂)အဂီၢ် တၢ်ပတံဆုၤထီၣ်လံာ်တသးမံ (အယူခံ)သ့တသ့န့ၣ်အိၣ်ဒီးသန့အသးလာစံၣ် ညီၣ်ကွီၢ်ရူလၢ အစံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကွီၢ်ဝဲန့ၣ်တၢ်မ့ၢ်စံၣ်ညီၣ်အိၣ်လၢ စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ရူလၢဆုၤထီၣ်လံာ်တသးမံ သ့န့ၣ်ဒီး ဆုၤထီၣ်အလံာ်တသးမံဆူ စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ထးခိတဆီသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကလုာ်လၢ ဆုၤထီၣ်လံာ် တသးမံသ့န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢခံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၆၂) “တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံာ်သ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤဒ်ပဒိၣ်အတၢ်, တၢ်ဟဆုၤရဲၣ် ကျဲ တၢ်ဖိ တၢ်လံၤ လၢ တၢ်ဟံး န့ၢ် တဖၣ်”

၁. ပှၢ်လၢအမၤကမၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျးဒီး တၢ်ကဟံးအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဝိတဂၤလၢလၢန့ၣ် လၢအမၤကမၣ်တၢ်အပူၤတၢ်ဖိ တၢ်လံၤလၢ တမ့ၢ်ပဒိၣ်အတၢ်လၢအမ့ၢ်သ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအသ့ဝဲလၢအမၤကမၣ်တၢ်တဖၣ်ဒ် ချဲ,လုၣ်,သိလုၣ် လုၣ်လၢအထူးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကျီၢ်ပနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒ်ရူလၢအစံၣ်ညီၣ်တၢ်အတၢ်ကလုာ် အိၣ်ဝဲအသိး ကဘၣ်တူၢ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ကွံာ်အိၣ် ဒ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်ကမၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်အံၤအဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်အိၣ်လၢ တၢ်ကမၣ်လၢ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်လၢတၢ်အံၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၆၃) “တၢ်စံၣ်ညီၣ် တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပှၢ် အကွီၢ်ဝဲ, တၢ်ဟဆုၤရဲၣ် ကျဲ က့ၤတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်”

တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပှၢ်အကွီၢ်ဝဲ တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးကွီၢ်ဝဲန့ၣ် လၢအမ့ၢ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟး ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟံးန့ၢ်အိၣ်ဒ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤ(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပဒိၣ်ပဘၣ်ဝဲ မ့ၢ်ဝဲလံန့ၣ်ဒီး တၢ်ဖိ တၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟံးအိၣ်လၢ သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်နၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၣ်အတၢ်အံးတၢ်ကွၢ်အဖိလၢာ် (မ့ တမ့ၢ်) တၢ်ကဘၣ်မၤထွဲဒ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အရူအတၢ်ကလုာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၆၄) “တၢ်လၢကဘၣ်မၤဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်တသ့ၣ်ညါ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မ့ၢ်တထံၣ် ပှၢ်လၢအမၤကမၣ်တဂၤအခါ”

၁. ဖဲတၢ်မ့ၢ်တသ့ၣ်ညါ (မ့တမ့ၢ်)မ့ၢ်တထံၣ်ပှၢ်လၢအမၤကမၣ်တၢ်တဂၤအခါဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤစံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ကဘၣ်ယု သ့ၣ်ညါသမံသမိးဝဲတၢ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၢ်လၢအမၤကမၣ်တၢ်ဒီး စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ကဘၣ်ထူးထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ကဟံးန့ၢ် ပှၢ်ဝဲန့ၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ပဒိၣ်အတၢ်အသိး (မ့တမ့ၢ်) လၢကအးလီၤအိၣ်ဆူပှၢ်လၢအကြးအဘၣ်တ ဂၤအစုပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကလုာ်ဒ်အံၤတကလုာ်န့ၣ် တၢ်ဟံးန့ၢ်ဝဲတချးတလါတလၢကွံာ်ဒ်ဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) ပှၢ်လၢကဘၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲး တၢ်ယာ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ပတံယုထီၣ်တၢ်တဂၤဒီး တချးတၢ်သမံသမိးအိၣ်ဒ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ် ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအိၣ်ဘၣ်.

၂. စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်န့ၣ် ဘၣ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ် တချးမၤဝဲဒ်အဒု (၁)ဟံပနီၣ်ဝဲအသိးဘၣ် န့ၣ် ကဘၣ်ထူးထီၣ်ရၤလီၤတၢ်ကလုာ်အကြးအဘၣ်လၢ ပှၢ်ပတံယုထီၣ်တၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၆၅) “တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၤဒ် သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၄၆)အသိးသ့ၣ် တဖၣ် အကျါတၢ်လၢကဘၣ်မၤဘၣ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဟးဂီၤသ့သ့ၣ်တဖၣ်”

တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၤဒ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၄၆)အသိးတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တထီၣ်ဒါဒီးတၢ်ဟံးပနီၣ်အဂ့ၢ်အကျါနီၣ် တထံၣ်ဘၣ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအုၣ်သ့ကျၢ်သ့န့ၣ် စံၣ်ညီၣ်ကီၢ်ကဘၣ်န့ၣ်လီၤလၢတၢ်ကဆါကွၢ်အိၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မ့ၢ်တဆါကွၢ်အိၤဒ်ဘၣ်ဒီး ကဘၣ်န့ၣ်လီၤလၢကဘၣ်မၤဝဲတမံၤန့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၆၆) “တၢ်ဆုၤထီၣ်လံာ်တသးမံၤဘၣ်ထွဲ တၢ်မၤအသးပိာ်ထွဲတၢ်ကလုာ်ဒ် လၢသဲစးနီၵ်ဂံၢ် ၆၄, ၆၅,(မ့တမ့ၢ်) ၆၆ အသိးတဖၣ်”

ပှၤတကလၢလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၤဂီၢ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ် ၆၂ (မ့တမ့ၢ်) ၆၃ (မ့တမ့ၢ်) ၆၄ အသိး, ဒီးလၢတၢ်ဟ့ၣ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်အပူၤ ဒ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ်(၄၆)အသိးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ကွၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ် ပှၤလၢကြးဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပှၤဝဲန့ၣ် တၢ်ဟံးလီၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံတလါအတီၢ်ပူၤ ကီၢ်ဝဲန့ၣ်တၢ်မ့ၢ်စံၣ်ညီၣ်အိၤလၢစံၣ်ညီၣ်ကီၢ်လၢတၢ် ဆုၤထီၣ်လံာ်ပတံၤလိၣ်အပတီၢ် ဒီးမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ဆုၤတၢ်တသးမံၤအလံာ်ပတံၤသ့န့ၣ်ဒီး တၢ်ကလုာ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢခံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၆၇) “တၢ်အးလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အိၤဒ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ် လံၤတဖၣ်”

ဒ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ် ၆၂ (မ့တမ့ၢ်) ၆၄အသိး တၢ်ကလုာ်လီၤလံၤလၢတၢ်ကဟံးန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်ပဒိၣ်အတၢ်အသိးဝံၤ ဒီးတၢ်ကတီၣ်ထီၣ်လံာ်ဃုထီၣ်အဆၢကတီၢ်တလၢကွၢ် ဒီးတၢ်ဃုသကွၢ်ကညးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် (မ့တမ့ၢ်) ဃုပတံၤထီၣ် သန့ကတၢ်သကွၢ်ကညးစံၣ်ညီၣ်ကီၢ်ဂုတခိမ့ၢ်ဟံးဂၢ်ဟံးကျၢ်ဒ်စံၣ်ညီၣ်ကီၢ်လၢလံာ်တဆီအတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အသိးန့ၣ် တၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤဝဲန့ၣ်ခဲလၢာ် (မ့တမ့ၢ်) တဖျိၣ်တဝဲန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်အိၤဒ်ပဒိၣ်အတၢ်အသိး ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ် လံၤလၢကပဒိၣ် အတၢ်လၢတၢ်နိးတၢ်ဘျးတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၆၈)

တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကဟံးန့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ တၢ်ဖိၣ်န့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တထီၣ်ဒါဒီး သဲစးနီၵ်ဂံၢ်ဝဲအံၤအပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျါဘၣ်န့ၣ် လၢတၢ်ဂံၢ်ဝဲအံၤအဖိခိၣ် သ့ၣ်ပှၤခိၣ်လၢလီၢ်ကဝိပဒိၣ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၤန့ၣ် ဒ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၄၆)အသိး တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဖိၣ်န့ၢ်ပၤယာ်တမံၤလၢလၢ လၢအတမ့ၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤဘၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤလၢတၢ်ထုးကွၢ် အိၤလၢ တၢ်ဖိၣ်ပၤယာ်အပူၤသ့တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ် (၆၉) “တၢ်မၤန့ၢ်စ့လၢတၢ်ကဘၣ်န့ၢ်ဘၣ်အိၤဒ်တၢ်ဘျးအသိး”

ဒ်သဲစးနီၵ်ဂံၢ်ဝဲအံၤအသိး မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢစ့အိၣ်လိးဘၣ်န့ၣ် စ့အဂ့ၢ်အဂ့ၢ်ခဲလၢာ် (မ့တမ့ၢ်) စ့လၢတၢ်မၤန့ၢ် အိၤလၢတၢ်ဆါကွၢ်သ့ၣ်ပှၤ တၢ်ဟးထီၣ်အကလုာ်ကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပှၤ တၢ်ဟး ထီၣ်အတၢ်လၢာ်ဘျးလၢာ်စ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်တလၢကွၢ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ် ကမ့ၢ်ဝဲဒ်တၢ်ခိတၢ်သ့ဒ့ၣ် ကမၢ်အသိး ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤန့ၢ်က့ၤအိၤဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်လၢအမူ လၢဆၢကတီၢ်ဝဲန့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

သဲစးနီၵ်ဂံၢ်(၇၀)“စ့လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်လၢတၢ်န့ၢ်ခွဲးလၢကပၤဘၣ်သ့ၣ်ပှၤ တၢ်ဟးထီၣ်”

၁. ဒ်သဲစးတၢ်ဘျးဝဲအံၤအသိးစ့လၢတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်(မ့တမ့ၢ်) စ့လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်လၢကန့ၢ်ပၤဘၣ်သ့ၣ်ပှၤ

တၢ်ဟးထီၣ်အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်အီၤဘၣ်န့ၣ်ဒ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၢၣ်အသိး သ့ၣ်ပှၢ်အခိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိ ဟ့ၣ်ကမိၤအီၤလၢသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်ဝဲအံၤတၢ်ကၤ ကဘၣ်ဟံးပၤယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တုၤလၢ အလိးဝံၤ စ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. စ့လၢတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ် အဆၢကတီၢ်မ့ၢ်တလၢကွံာ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒီး သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်ဝဲန့ၣ် ကဘၣ်ဆါလီၤကွံာ်အီၤ ဆူထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်လၢ တၢ်ပှၢ်ပြုတၢ်အကျဲ (လေလံတၢ်တၢ်ရၢၣ်ဒ်းချၢဒ်း)န့ၣ်လီၤ.

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၁) “တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤတနီၤဆူသ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်”

သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

ဒ်တၢ်ဘျူအံၤဟဲဝဲအသိး တၢ်မၤကလဲၤအသးတုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ် လီၢ်ကဝိၤပဒိၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤသ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ် တၢ်ကလၢလၢ လၢတၢ်စိတၢ်ကမိၤခဲလၢာ် (မ့တမ့ၢ်) တဖျိၣ်တဝ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

က. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကဟ်ပနီၣ်ကီၢ်ဆါ

ခ. ခုၣ်အဲၣ်ယျၢ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ရူအတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢ ကမၤလိာ်တၢ်အုၣ်အသးဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလံာ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်

ဂ. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢ ကထုးထီၣ်တၢ်ဖျိၣ်ပှၢ်လံာ်တၢ်ကလုာ် (လုဖမ်းဝရမ်း) ဒ်တၢ်မၤထွဲသဲစးတၢ်ဘျူအကျဲအသိး

ဃ. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ယုထံသ့ၣ်ညါတၢ်မၤကမၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျူ ဒီးလၢကဟံးန့ၣ်တၢ်အုၣ်သးအတၢ်မၤ နီၣ်မၤပၤ

င. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကဒီသအကတီၢ်ဆိတၢ် လၢမ့ၢ်အူသ့တလဲးအိၣ်တၢ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၢ်အပူတဂ့ၤ

စ. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကထုးထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ကတူၢ်လိာ်သ့ၣ်လၢလီၤထွံထိးထီၣ်ထံကၢ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

ဆ. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကထုးထီၣ်တၢ်ကလုာ်လၢ ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်လၢ တၢ်ဟ်ဖျိၣ်ဟ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိးထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်အါ ရၤကသ့ၣ်ညါ

ဇ. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကပၤယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်တၢ်ဘျူအသိး

ည. တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢတၢ်ကထုးကွံာ်တၢ်ဆိုးဘၢဆိုးကွီၢ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ကပျံၤကွံာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၂) “သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်န့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအပူမၤတၢ်ဖိ”

သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ် ထံကီၢ်တၢ်ဘျူတၢ်ဖျိၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်ပူမၤတၢ်ဖိလၢဖိမံၤဒ် တၢ်ထုးထီၣ်သဲစးတၢ်ဘျူအခိပ ညီၣ်လီၤ.

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၃) “သ့ၣ်ပှၢ်အခိၣ်အနီၣ်န့ၣ်တဘၣ်မၤလဲာ်မၤကၤလုၤတက့ၤဘၣ်”

သ့ၣ်ပှၢ်အခိၣ်အနီၣ်န့ၣ် ဘၣ်ထွဲတၢ်မၤသ့ၣ်အတၢ်မၤန့ၣ်ဒ်ပူမၤတၢ်အကစၢ်တၢ်ကမုၢ်ဂ့ၤပူမၤတၢ်ကစၢ်တၢ်ကမုၢ် အၢၣ်စးအသိးမ့ၢ်ဂ့ၤဆါပူၤသ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ငါလီၤပီၣ်လီၤဟီၣ်ခိၣ်လၢဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပှၢ်ဒီးသ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟး ထီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်မၤတၢ်အၢၣ်လီၤအလံာ်ယံၤယာ်လၢကီၢ်ပူမ့ၢ်ဂ့ၤ ကီၢ်ချၢမ့ၢ်ဂ့ၤ တဘၣ်မၤလုၤတက့ၤဘၣ်.

တၢ်ဘျူသ့ၣ်တဖၣ်(နညးဥပဒေမျၢး)

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၄) “တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကဟ်လီၤတၢ်ဘျူ”

၁. လၢသဲစးအဝဲအံၤအပူ တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အးလီၤအီၤ ဒ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ်လၢအပူကွံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အမဲာ်

၃၈ ကီၢ်သုလုပဒိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျူသဲစးဒီး ကျဲကူၣ်တရံးသဲစး

ညါလီကဝီပဒိန်န့ၣ်သဲစးအတၢ်မၤ နီးအတၢ်ပညိၣ်တဖၣ် တၢ်မၤအီၤကသ့အဂီၢ်ပၢ်လီၤတၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ် သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဒ်တၢ်မၤအသးလီၤဆီဆိတခါဒီး တဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဒ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ အးလီၤဒ်သဲစးအသိးတဖၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် -

- (က) တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢသ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်ကဘၣ်မၤတၢ်အဆီဆိဒီးအမူအဒါသ့ၣ်တဖၣ်
- (ခ) တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်ဝဲ တၢ်ပၢ်လီၤသ့ၣ်ပျၢ်လီၤကျဲအခိၣ်အတၢ်မၤတဖၣ်
- (ဂ) တၢ်မၤလၢဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်တဖၣ် ပျၢ်မၤတၢ်ဖိအဂုၤအဂၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လၢကဝီတၢ်မၤဘျၢမးဖျိၣ် ကမ့ၢ် တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီး
- (ဃ) ဒ်သဲစးအသိး တၢ်ထုးထီၣ်န့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဟံးန့ၢ်က့ၤတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တီခိၣ်ရိၣ် ဝဲ တၢ်ထီၣ်စ့ၣ်လၢတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အလဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. လီၤကဝီပဒိန်န့ၣ် ဒ်သဲစးအသိးဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်လၢ တၢ်မၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ(စညး မျၢၣ်) လၢတၢ်ပၢ်လီၤအီၤ သ့ၣ်တဖၣ်တုၤလၢတၢ်လီၤပိၣ်(၆)လၢ (မ့တမ့ၢ်) စ့အိၣ်လိး(၅၀၀၀၀)ကွဲး. (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၣ်ဖျိၣ်တၢ်ကမၣ်ခံခါလၢ သ့န့ၣ်လီၤ.

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၅) “တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ဘျၢဒီးအတၢ်လီၤဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်”

လီၤကဝီပဒိန်န့ၣ် တၢ်ဘျၢလၢကွဲးလီၤပၢ်လီၤဝဲခဲလၢလၢအဖိးသဲစးတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအီၤ လၢပဒိၣ်တၢ်ကစီၢ်(ကဇက) ပျၢ်ဝံးဒီး ကဘၣ်တုၤလီၤဝဲဒ်တၢ်ဘျၢလၢတၢ်ပၢ်လီၤအီၤတဖၣ်တုၤလီၤဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၆) “တၢ်အုၣ်ကီၤသးလၢတၢ်မၤတၢ်တီတီလီၤလီၤအဂီၢ်”

တၢ်ပၢ်လီၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်မၤထွဲတၢ်အကျဲ (ကျၢ်ထံး)တဖၣ်အဂီၢ်

ဒ်သဲစးတၢ်ဘျၢဟဲဝဲအသိး ပဒိၣ်ပျၢ်မၤတၢ်ဖိမတၢ်တဂၤတစံး မ့ၢ်မၤတၢ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤလၢတၢ်မၤအီၤဒ်သဲ စးအသိး လီၤလီၤတီတီတခါခါအဖိခိၣ်န့ၣ် တၢ်ဟံးအီၤဂ့ၢ်ဝီဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢ (မ့တမ့ၢ်)တၢ်ဆိးအီၤလၢဘၢလၢ ကွီၢ်တဘၣ်အိၣ်ဘၣ်.

သဲ စးနီၣ်ဂံၢ် (၇၇) “တၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤနီၤလၢအဟါမုၢ်ဟါမၢ်(မ့တမ့ၢ်)ဟးဂုၢ်ဟး ဂီၤလၢမုၢ်ဒါတအိၣ်လၢ ပဒိၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်တၢ်နၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ်”

ဒ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ်(၇၈)အသိးလၢတၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၣ် (မ့တမ့ၢ်)လၢတၢ်လီၤတတီၤတီၤ တၢ်ဖိၣ်ပၢ်ဖျိၣ်သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤတၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ်ဒ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤနီၤမုၢ်ဟါမၢ်(မ့တမ့ၢ်)ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ဒါတဘၣ်အိၣ် လၢပဒိၣ်အဖိခိၣ်ဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အသိးတၢ်မၤမုၢ်ဒါတအိၣ်ဘၣ် (မ့တမ့ၢ်) သးလၢအဲၣ်ဒီးလံာ်တၢ်လီၤတၢ် တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်လၢအ လီၤမုၢ်လီၤမၢ်ဒီးတၢ်ဟးဂုၢ်ဟးဂီၤသ့ၣ်တဖၣ် အဖိခိၣ်မုၢ်ဒါတဘၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်နၢ် (မ့တမ့ၢ်)ဟးကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဖိခိၣ်လုၤတက့ၤဘၣ်.

သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၇၈) “ဒ်သဲစးဝဲအံၤအသိး ဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လိၣ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိက မျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်လီၤ.”

တၢ်ဟံးန့ၢ်စံၣ်ပျဲအဟီၣ်ခိၣ်

လီၤကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ် ဒ်သဲစးဝဲအံၤဟဲအသိး ဟီၣ်ခိၣ်ဖဲလဲၣ်ခါတစံးတၢ်မ့ၢ်ထံၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဝဲန့ၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝဲန့ၣ်ဒ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အသဲစးနီၣ်ဂံၢ်- ၄ (၁၈၉၄)အသိး ဒီးတၢ်ကဘၣ်တိၣ်ပၤနီၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိက မျၢၢ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးအီၤန့ၣ်လီၤ.

အကူၢ်ခံ

အဆၢဒိၣ် -၁

တၢ်ဘျး - (နညးဥပဒေ)

တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၁)

တၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအပၢ်လၢလံာ်အံၤအပူၤတဖၣ်မ့ၢ်တထီၣ်လိာ်အသးဘၣ်န့ၣ် -

တၢ်တဲဖျါထီၣ်ဝီၢ်သြဲအိၣ်လၢတၢ်ဘျးပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အခီပညီ

၁. ရီၤဘၣ်ထူး(ကြက်ပေါင်စေး)- ရီၤဘၣ်ထူးအမဲၣ်ညါပၤဃုာ်သ့ၣ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်ရီၤဘၣ်ထူးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

၂. တၢ်ထၢပၢ်ဖျိၣ်တၢ် - စံးတၢ်န့ၣ်

(က)သ့ၣ်လၢအလီၤထွံတဖၣ်

(ခ) သ့ၣ်လၢလီၤထွံဒီးတုာ်ထီၣ်လၢထံကာ်နံၤတဖၣ်

(ဂ) သ့ၣ်လၢအလီၤဘျးတဖၣ်-

သ့ၣ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပှၤတဂၤမ့ၢ်သးအလီၤအကျဲတၢ်သးအလီၤအကျဲဆူတၢ်ပၢ်ဖျိၣ်သ့ၣ်လီၤထွံသန့ဒီးတၢ်သးအလီၤအကျဲဆူတၢ်လီၤအဂၤတတီၤတီၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလၢအစိာ်ဝဲသ့ၣ်ဆူထံကာ်နံၤန့ၣ် မ့ၢ်အထၢပၢ်ဖျိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃. ကီၢ်ခိသ့ၣ်ပျဲမုၢ်ဒါခိၣ်(conservator) -န့ၣ် မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢတၢ်ပၢ်လီၤအီၤလၢ ကအံးကွၢ်ပၤဆျာသ့ၣ်ပျဲလၢကီၢ်ခိအဟီၣ်ကဝီၤတခါအပူၤမုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢကီၢ်ခိသ့ၣ်ပျဲမုၢ်ဒါခိၣ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤန့ၣ်လီၤ.

၄. ကီၢ်ခိသ့ၣ်ပျဲမုၢ်ဒါခိၣ်စၢ(Deputy Commissioner)-န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဘၣ်မုၢ်ဒါခိၣ်လၢလီၤကဝီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢကီၢ်ခိအပူၤန့ၣ်လီၤ.

၅. ကီၢ်ရုၣ်သ့ၣ်ပျဲမုၢ်ဒါခိၣ်(DFO)- မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢတၢ်ပၢ်လီၤအီၤလၢကအံးကွၢ်ပၤဆျာသ့ၣ်ပျဲ လၢကီၢ်ရုၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတခါအပူၤမုၢ်ဒါခိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢကီၢ်ရုၣ်သ့ၣ်ပျဲမုၢ်ဒါခိၣ်အစိအကမီၤန့ၣ်လီၤ.

၄၀ ကီၢ်သူလုၤပဒိၣ်သ့ၣ်ပျဲတၢ်ဘျးသဲစးဒီး ကျဲကူၣ်တရံးသဲစး

၆. တာ်ထီၣ်လီၤထံၣ်သ့ၣ်သန့(သစ် မျောဆိပ်)-န့ၣ်မ့ၢ်သန့လၢကီၢ်ခီၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ် သ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ်ဒီးမ့ၢ်သန့လၢ တာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံၤအိၣ်ဒဲးနီၣ်ဂံၢ် (၃၈)အဒု (၄)အသိးန့ၣ်လီၤ.

၇. သ့ၣ်မုၢ် - မ့ၢ်သ့ၣ်အကူးလံာ်ကူးလံာ်လၢတာ်ကြးသုၤအိၣ်လၢတာ်ဒွဲၣ်အူၤအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၈. အဒိလၢတာ်ပာ်ပနီၣ် - ဒဲးခါအသိး မ့ၢ်တာ်အဒိလၢသ့ၣ်ပျံၤခိၣ်ခိၣ်ကျါပာ်ပနီၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

၉. သ့ၣ်ဖျါသ့ၣ်ဖူ (log)- မ့ၢ်သ့ၣ်ဖျါလၢအဒိကျိးဒီးအတဝီဖဲအဖးဖိန့ၣ်တဘၣ်ဆံးန့ၢ် ၃ခိၣ်ယီၢ်(ပုၣ်)ဘၣ်.

၁၀. သ့ၣ်တၢ်ဖးထီၣ်(pole)- မ့ၢ်သ့ၣ်ဖျါလၢအဒိကျိးဖးထီၣ်ဒီးအတဝီဖဲအဖးဖိန့ၣ်တဘၣ်ဆံးန့ၢ် ၁ ခိၣ်ယီၢ်(ပုၣ်)ဘၣ်.

၁၁. သ့ၣ်တၢ်(ဟံၣ်ထုၣ်)-(post)မ့ၢ်သ့ၣ်ဖျါဒိကျိးဒီးအတဝီဖဲအဖးဖိန့ၣ်အါန့ၢ်တခိၣ်ယီၢ် ဒီးစ့ၤန့ၣ်၃ခိၣ်ယီၢ်လီၤ.

၁၂. ထီ - ဝၣ်(မ့တမ့ၢ်)ဂံၢ် (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တာ်ကးသကြးအိၣ် (၂)ဘိ (မ့တမ့ၢ်)အါန့ၢ်အဝဲန့ၣ်ဒီးအစိးခံ ခံကပၤလၢတာ်စတံာ်သ့ၣ်အိၣ် တံာ်တံာ်ဒဲးလၢ တာ်သုၤအိၣ်လၢ တာ်ကထီၣ်ထံၣ်လီၤအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၁၃. ထီသန့ - မ့ၢ်သန့လၢတာ်ပာ်ပနီၣ်အိၣ်ဒဲးခါနီၣ်ဂံၢ် ၃၈ အဒု(၁)အသိးန့ၣ်လီၤ.

၁၄. သ့ၣ်ထုၣ်လၢတာ်တြီအိၣ် -

(က)သ့ၣ်ပဟံၣ်လၢအဝဲထီၣ်တပူၤလၢလၢ

(ခ) ဒဲးခါနီၣ်ဂံၢ် ၂၉ အဒု(၂)အသိး မ့ၢ်သ့ၣ်ကလုာ်လၢပဒိၣ်ဘၣ်သးဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲဖဲအအိၣ်တာ်လီၢ် တပူၤ စ့ၤတပူၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

၁၅. တာ်ခိတာ်သ့ - ဒဲးခါနီၣ်ဂံၢ် ၃၇ အဒု(၂)(၁)အသိး, မ့ၢ်ခိသ့ဝဲကျိၤအရူၤလၢတာ်တ့ထီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၆. တာ်ဘူးသ့ၣ်အနီၣ်ဂီၤထီၣ် - (လိၣ်စင်) နီၣ်ဂီၤထီၣ်လၢတာ်တ့အိၣ်လၢတာ်ကဘူးသ့ၣ်ဖဲတာ်လီၢ်တပူၤလၢလၢ

၁၇. သ့ၣ်ဖဲ - နီၣ်ဂီၤထီၣ်လၢတာ်ဘူးသ့ၣ်လၢဖဲ

၁၈. တၢ် - သ့ၣ်အထီၣ် ၅၀ ကုဘးခိၣ်ယီၢ်

၁၉. သ့ၣ်လၢတာ်တြီအိၣ်တအိၣ် - တမ့ၢ်သ့ၣ်ပဟံၣ်ဘၣ် ဒီးတမ့ၢ်သ့ၣ်လၢ တာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတီအိၣ်ဒဲးခါနီၣ်ဂံၢ် (၂၉) အဒု(၂)အသိးဘၣ်

အဆာဒိန် - ၂

တၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်အဂီၢ်

က. တၢ်ဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်, တၢ်ခးကျိခးဝၣ်ဒီးတၢ်ဖီၣ်ညၣ်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၂) “တၢ်တြီတၢ်လူၤခးအိၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢကျိမနုၤဂုၤမနုၤဂုၤ, ဒီးတၢ်ဖီၣ်ညၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ပူၤ”

က. ပှၢ်တဂၤတဂၤလၢတန့ၢ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢကီၢ်ဒိသ့ၣ်ပှၢ်မူဒါခိၣ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တဘၣ်လူၤဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်, ခးကျိခးဝၣ်, ဖီၣ်ညၣ်ဒီးဒီးညၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွၢ်ပူၤလၢတက့ၤဘၣ်. သ့ၣ်ပှၢ်မူဒါခိၣ်န့ၣ် ဒ်တၢ်ဘျၢဘၣ်ထွဲအသိးကဘၣ်ထူးထီၣ် တၢ်ဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်တၢ်အခွဲးလဲးစ့ၣ်ထဲဒ်ဆူပှၢ်လၢပှၢ်ဖီၣ်ကျိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခ. တၢ်ဆဲးအိၣ်ခးအိၣ် တၢ်အခွဲးလဲးစ့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်ပၤနီၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. လၢလဲးစ့ၣ်အပူၤန့ၣ်ပှၢ်လၢအန့ၢ်ဖီၣ်ဝဲတဂၤ အတၢ်ဆဲးစ့ၣ်ကျိကဘၣ်ပၤဝဲလီၤ. ခွဲးလဲးစ့ၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဒ် အခွဲးထဲတန့ၣ်ဂီၢ်လီၤ. တၢ်လီၤလၢတၢ်သူလဲးစ့ၣ်န့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်ထဲတၢ်လီၤလၢ ပှၢ်န့ၢ်မူဒါထူးထီၣ်လဲးစ့ၣ်တဂၤအတၢ်ကွၢ်ထွဲအဖိလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထူးထီၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အလဲမ့ၢ်ဝဲ ၅၀ ဘးဒီး မ့ၢ်တၢ်ဒီးညၣ်ဖီၣ်ညၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ထၢစ့ၣ်အဝဲန့ၣ် ဒီးပှၢ်ဘၣ်ထွဲမူဒါခိၣ်ကစံၣ်ညီၣ်တဲာ်ဒ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၃) “တၢ်ဆၢတၢ်ကတီၢ်လၢ တၢ်တြီဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဖူဒီးထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိတဖၣ်”

ခုၤဆၢကတီၢ်လၢတၢ်တြီအီၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်ဆဲးဘၣ်ခးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိတၢ်ခးကျိခးဝၣ်နီတဂၤလၢတက့ၤဘၣ်. တၢ်ဆၢတၢ်ကတီၢ်လၢတၢ်တၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ ထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်အဖိလၢအသိးန့ၣ်လီၤ.

- (က) ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလၢအမိၢ်အဖါတဖၣ်လၢတၢ်တြီအီၤလၢဒီန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ
 - (၁)ပနၢ်မံ
 - (၂)ဘီနုၤ(ပြေၣ်)
 - (၃)ဒိၣ်ဆဲးခိၣ်(ခိုင်)
 - (၄)တၢ်ဒိၣ်(ကြံ့)
 - (၅)ဘိၣ်သိၣ်
 - (၆)ယီၤဟီၣ်
 - (၇)ကြံ့သူတော်
 - (၈)ထီၣ်ပှၢ်
 - (၉)ထီၣ်ပှၢ်စီၤပှၢ်
 - (၁၀)ကယုၤပှၢ်
 - (၁၁)ထီၣ်ကိး
 - (၁၂)ချံးထီၣ်ကံၣ်ဘီ
 - (၁၃)ကဆိမံ(ဆင်ရိုင်း)

- (ခ) ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလၢအမိၢ်တဖၣ်လၢတၢ်တြီယၢ်အီၤလၢဒီန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ
 - (၁)တၢ်ယီၤ
 - (၂)တရဲၢ်(ဒေရယ်)
 - (၃)တမိၢ်(သမင်)
 - (၄)တၢ်ဖး

- (ဂ) ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်မံၤလၢအမိၢ်တဖၣ်လၢတၢ်တြီအီၤလၢအဆၢကတီၢ်တဖၣ်
 - (၁) တၢ်ယီၤ - ယုၤလဲၤ(၁၅)သီတုၤအိးကထီဘၣ်(၁၅)သီ
 - (၂) တရဲၢ် - ယုၤလဲၤ(၁၅)သီတုၤအိးကထီဘၣ်(၁၅)သီ
 - (၃) တမိၢ် - လါမ့ၢ်(၁)သီတုၤလါနီၣ်ဝဲဘၣ်(၃၀)သီ

၄၂ ကီၢ်သူလုၤပဒိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျၢသဲးဒီး ကျဲကူၣ်တရံးသဲး

(ဃ)ဆင့်ဖိကိတ်ဖိတင်မံလင်အခါအဖါလတ်ကြိယာအိလောအဆာကတိတ်တဖှ်

- (၁) ပဒဲ - လါမု(၁)သီတုလါအိကား (၃၁) သီ
- (၂) ဆီမံ - လါမု(၁)သီတုလါအိကား (၃၁) သီ
- (၃) ငုံး - လါမု(၁)သီတုလါအိကား (၃၁) သီ
- (၄) ခါ - လါမု(၁)သီတုလါအိကား (၃၁) သီ
- (၅) ရစ် - လါမု(၁)သီတုလါအိကား (၃၁) သီ

ဒ်လိာ်ခါသးသ့ပှ်မုဒါခိင်အတတ်ဟ့ၣ်ခွဲးအဖိခိင်အသိး လိာ်ကဝီကိာ်ရျှင်သ့ပှ်မုဒါခိင်န့ၣ် ဒ်တင်လိာ်အိင်ထိာ်အသိးဘိးဘၣ်ရလါအိဝံအလိာ်ခံ ထုးကွံာ်တတ်ဟ့ၣ်ခွဲးသ့န့ၣ်လိာ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၄) “တၢ်တြိတၢ်ဆဲးတၢ်ခးဆၣ်ဖိကိတ်ဖိထိာ်ဖိလံာ်ဖိလၢသ့ပှ်ပျံးကွီၤပျံး”

သ့ပှ်ပျံးကွီၤပျံး ဆၣ်ဖိကိတ်ဖိထိာ်ဖိလံာ်ဖိလၢလၢသ့ပှ်တဖှ်အံၤပျံးတဘၣ်ဖိာ် တဘၣ်မၤဟးဂီၤဝဲလၢ အကစၢ်အဘျူးဒ်ဝဲအဂီၢ်နိတကဘၣ်. တၢ်တဘၣ်ခးသံကွံာ်အိတၢ်တဘၣ်မၤဟးဂီၤအိတဘၣ်

၁. ဒိကအိ (ဟံးယုာ်ဒီးမုတရု)	၂. ထိာ်ဘျူဘျီၣ်	၃. လံာ်မုာ်နု (ထိာ်ပဝံ)
၄. ပျံးထွေးငှက်	၅. ပိန်ညးငှက်	၆. ထိာ်ခဲ
၇. ထိာ်ပျံး ထိာ်တလု	၈. သိာ်ဂီၤ	၉. ထိာ်ဆီဆု
၁၀. ဆၣ်ဖိကိတ်ဖိလၢအဘျီၣ်တဖှ်	၁၁. ကေင်သုဘိးငှက်	၁၂. ငှက်ဘီလူး
၁၃. ထိာ်သီသံာ်	၁၄. မြေလူးငှက်	၁၅. ထိာ်ဘီတလိး
၁၆. မြေလူးငှက်ဝါ	၁၇. ဇီဝဆိုးငှက်	၁၈. ထိာ်ဆီဆုဒိာ်
၁၉. ထိာ်ဆါရၣ်	၂၀. စါဝါငှက်ကလေး(ထိာ်ဖုံးဖိ)	၂၁. ဇါမရီငှက်
၂၂. ထိာ်ဘျူဘျီၣ်ပီၣ်လဲာ်	၂၃. ထိာ်လဲအကလုာ်ကလုာ်	၂၄. ထိာ်ဒုၣ်ထံ

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၅) “တၢ်ဟံပနီၣ်လၢတၢ်ဖိာ်ညၣ်”

သ့ပှ်ပျံးကွီၤပျံး တၢ်လၢလၢတဖှ် တၢ်တဘၣ်မၤအိလၢတၢ်ဖိာ်ညၣ်ဘၣ်. တၢ်တီထံ တၢ်ဒီးဘၢ တၢ်မၤအိာ်တပျံး တၢ်ဒီးစၢလၢအခဲာ်အိၣ်န့ၣ်တစုမုာ် တၢ်မၤလၢတၢ်စုာ် တၢ်မၤပိာ်ဖးမ့ၣ်ပိာ်တၢ်ထိးလိမ့ၣ်အူသ့ပှ်တဖှ်န့ၣ်တၢ်တဘၣ်မၤ အိာ်လုာ်တက့ၤဘၣ်လိာ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆) “တၢ်ထုးကွံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ခိဖျိမၤကမၢ်သ့ပှ်ပျံးတၢ်ဘျူ”

ပျံးလၢအဖိာ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢ တၢ်ခးအိာ်တၢ်, တၢ်ခးကျိ, တၢ်ဖိာ်ညၣ်ဒီးညၣ်တကန့ၣ်, မ့ၢ်မၤကမၢ်တၢ်ဒ်တၢ်မၤဟးဂီၤသ့ပှ်ပျံး မ့ၢ်အူလဲးတၢ်တဖှ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်မၤဟးဂီၤကွံာ် တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်သ့ပှ်တဖှ်န့ၣ်လိာ်.

ခ. တၢ်ဒီသဖၢမ့ၣ်အူအတၢ်လိာ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘျီ

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၇) “တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်ဒ့ၣ်မ့ၣ်အူလၢ အစီစုာ်ဒီးသ့ပှ်ပျံးပျံးကွီၤခံမံးလၢအပျံး”

၁. ပျံးတကလၢလၢ ကဘၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲ တၢ်သိာ်တၢ်သီလၢတၢ်ဟံလိာ်သ့ပှ်ပျံးတၢ်သိာ်တၢ်သီလၢအမ့ၢ် စးထိာ်လၢယ နူအါရံ(၁၅)သီ တုလၢလၢယူ(၁၅)သီအပူန့ၣ် သ့ပှ်ပျံးပျံးကွီၤအဟီၣ်ကဝီၤအဆာအချၢ ခံမံးလၢဝးဝးန့ၣ်သ့ပှ်ဖိ

သွန်တဖန် နိုင်တဖန် သွန်လတ်ကုန်လီသွန်တဖန်နှင့် တံတဘဉ်ဖွန်အူအီလုတက့ဘဉ်နှင့်လီ၊ တံသိဉ် တံသီလတ်ဘဉ်ဒိကနဉ်မထွဲသွန်တဖန်နှင့်-

(က) တချူးလတ်ဘဉ်ဖွန်မုဉ်အူဒီးဘဉ်နှင့် ကဘဉ်ဒုးသွန်ညါယုဆိခွဲး(၇)သီ လတ်သွန်ပျံပုဘဉ်မုဘဉ်ဒါအဘူးကတံအ အိဉ်ဘဉ်ထွဲတံလကမာဝဲ-

(ခ) ဘဉ်ကတံကတီပလီတံလတ်အလိဉ် လတ်ကဟယဉ်မုဉ်အူဒီးလတ်အသုတပြုထီဉ်တဂုအဂီ-

၂. မတတကတစံး မုအဲဉ်ဒီးဖွန်ကွဉ်သွဉ်, နိဉ်ဒီးတံလတ်အူသုအကတဖဉ်လတ်အိဉ်လတ်သွဉ်ပျံပုကွီအချူအပျံခံက ယဝးဝးနှင့် တံလတ်ကဖွဉ်ဝဲတဖဉ်ကဟဖိဉ်ဝဲဝဲမးကဘဉ်ဖွဉ်ဝဲနှင့်လီ၊

တံဘျူနိဉ်ဂံ (၈) “တံတြီမုဉ်အူလတ်သွဉ်ပျံပုကွီ”

၁. ကီရုဉ်သွဉ်ပျံပုဒါခိဉ်နှင့်တံဟုဉ်အီ တံစိတံကမီလီဆီလတ် ဘီးဘဉ်ရလီတံကလုာ်ဘဉ်ထွဲတံဖွဉ်မုဉ်အူ, တံစိဉ်မုဉ်အူလတ်သွဉ်ပျံပုကွီဒီးခါဆကတီတံအိဉ်သးသုဝဲနှင့်လီ၊

၂. စးထီဉ်လတ်ယနူအါရံ(၁၅)သီတုလတ်လတ်ယု (၁၅)သီအဆကတီပုနှင့် လတ်ဂုမနူအယိမးတံတဘဉ်မလဲထီဉ်မုဉ်အူလတ်သွဉ်ပျံပုကွီပုဘဉ်, မုအဲဉ်ဒီးမလဲမုဉ်အူလတ်သွဉ်ပျံပုကွီပု လတ်ပဉ်ပနိဉ်တံဆကတီအပူ နှဉ်, ယုထီဉ်နှဉ်အခွဲးလတ်ကီရုဉ်

သွဉ်ပျံပုဒါခိဉ်လတ်ကစါ (မုတမု) ကွဲးထီဉ်ယုလတ်လံဉ် ဒီးမုနုာ်ဘဉ်လံဉ်ဟုဉ်ခွဲးမးမလဲနှင့်လီ, တံလီလတ် ဘီးဘဉ်ရလီလတ် ကမုာ်ပဉ်လီလီကွဲးအိဉ်ဘျးအိဉ်ကသုဉ်အလီနှင့် မလဲမုဉ်အူသုဝဲလီ၊

၃. လတ်မလဲမုဉ်အူဒ်နှင့်အသီးနှင့် တံကဘဉ်မအီဖဲ ကီရုဉ်သွဉ်ပျံပုဒါခိဉ်ပဉ်လီ တံသိဉ်တံသီအသီးနှင့် လီ, တချူးဟးထီဉ်ကွဉ်လတ်လီဝဲနှင့်ဘဉ်နှင့်, ကဘဉ်မသံကွဉ်မုဉ်အူခဲလတ်ဝဲမးဟးထီဉ်သုနှင့်လီ၊

၈. သွဉ်ပျံခိဉ်အတံစိတံကမီလတ်ကဟုဉ်ခွဲးလတ်မလဲသွဉ်ပျံတံမတနီ

တံဘျူနိဉ်ဂံ (၉) “ကီရုဉ်ဒီးသွဉ်ပျံခိဉ်တဖဉ်အတံစိတံကမီ”

၁. ဘဉ်ထွဲသွဉ်ပျံပုကွီတံဂုနှင့် တံဟုဉ်လီတံစိတံကမီလီဆီလတ်တဖဉ် ဆူကီရုဉ်ဒီးသွဉ်ပျံခိဉ်နှင့်လီ၊

- (က) ဟုဉ်ခွဲးလတ်ကီပုနုာ်ဆဉ်ဖိကီဖိအိဉ်ဆဉ်လီ (မုတမု) လဲတံကွဲ
- (ခ) တံကူးလီသွဉ်, ဘူးတံသွဉ်, မယနိဉ်, လီသံဒီးတံဖွဉ်အူအီ
- (ဂ) တံချဉ်လတ်, တံမဟီဉ်ခိဉ်ဝါကမုဉ်ဒီးသွဉ်လး, တံပဉ်ဖိဉ်အီ, မုတမုဘဉ်လတ်ပုထးပုတံလီဆီ ဝဲသးတူး(သတ္တ)တနီဘဉ်နှင့်, တံထူးထီဉ်သွဉ်ပျံတံဟးထီဉ်, တံစိဉ်သုးအလီအကွဲ
- (ဃ) ဟုဉ်အခွဲးလတ်သုသဝီဖိလတ်သုသဝီအိဉ်လတ်ပုကွီပုတဖဉ်လတ်ကသုတံလတ်အလိဉ်ဝဲ

★ တိန်နီ... သးတူးလာစါပူထးပူဝဲကျါတတ်ဝဲတဖန်န့ၣ်မ့ၣ်ဝဲ, လါသွၣ်လး, ရှၣ်နီၣ်, ထု, စု, လါ လုၣ်ဒိၣ်ပူဒိၣ်တဖန်, ထး, မဲးခၣ်(mica)သ့ၣ်တဖန်န့ၣ်လီၤ.

၂. လီၤခၢၣ်သးသ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်စိကမိလီၤဆိလၢ ကဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးလၢကသ့ၣ်ကဖျးအဂီၢ်တၢ်မပျီၤတၢ် ခုၣ်ဘျးဟီၣ်ခိၣ်ဖဲသ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

အ ဆါ နီၣ် ၃

သဲစးတၢ်ဘျၢလၢသ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤချၢတၢ်လီၤလၢအတအိၣ် လၢပျံၤပျံၤကွီၤပူၤတဖန်အဂီၢ်

က. တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်သ့ၣ်ဖျးသးလီၤကျဲတဖန်ဒီးတၢ်ဒီသအမ့ၣ်အူတဖန်အဂီၢ်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၀) “တၢ်တၢ်တၢ်ခွဲၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်တဖန်”

လၢတၢ်ဒီသအမ့ၣ်အူအဂီၢ် တၢ်မလၢမ့ၣ်အူသုတလဲးအါထီၣ်တၢ်တဂ့ၢ်အဂီၢ် ကီၢ်ရှၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ်အတၢ် စိတၢ်ကမိအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤပူၤ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်တဖျးအဂီၢ်မိဘၣ်န့ၣ် တဘၣ်မလၢမ့ၣ်အူနီတ ဂၤဘၣ်. တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢကခွဲၣ်တၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ကီၢ်ရှၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၁) “တၢ်ဟ်ပနီၣ်တဖန်လၢသးလီၤကျဲသ့ၣ်တဖျးတၢ်လၢပျံၤပျံၤကွီၤချၢ
လၢသ့ၣ်ပဟံၣ်မဲထီၣ်အလီၤတဖန်”

သ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤချၢတၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ပဟံၣ်မဲထီၣ်အလီၤသ့ၣ်တဖန်န့ၣ် တဘၣ်ခွဲၣ်မ့ၣ်အူမဟးဂီၤလုၤတက့ၤ နီတဂၤဘၣ်. တၢ်လီၤဝဲန့ၣ်အပူၤ ကန့ၣ်ခွဲးလၢသးလီၤကျဲသ့ၣ်ဖျးတၢ်အဂီၢ် ကဘၣ်ယုပတံထီၣ်အခွဲးလီၤဆိလၢကီၢ် ရှၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်အအိၣ်ဒီး အဝဲမ့ၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးမးမၤဝဲသ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၂) “တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကမၤတၢ်သးလီၤကျဲသ့ၣ်ဖျးတၢ်
အဂီၢ်”

တၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ပျံၤပျံၤကွီၤပူၤလၢ ကီၢ်ရှၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်တဘိးဘၣ်ရလီၤဘၣ်န့ၣ် မတၤတဂၤဂ့ၢ်တဂၤဂ့ၢ် လၢတၢ်သးလီၤကျဲသ့ၣ်ဖျးတၢ်အဂီၢ် တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်, တၢ်မဘၣ်ဒီဆါသ့ၣ်တၢ်ခွဲၣ်မ့ၣ်အူတဖန်န့ၣ်တၢ်တဘၣ်မအိၣ်ဘၣ်.

ခ. သ့ၣ်ပဟံၣ်ဒီးသ့ၣ်အဂၤလၢတၢ်တြီအိၣ်တဖန်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၃) “သ့ၣ်တနီၤလၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖန်”

သ့ၣ်လၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်လၢလံာ်ဘျးဝဲ(၁)တဖန်န့ၣ် ဒ်ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအသိး တၢ်လီၤလၢတၢ်ဟ်ပ နီၣ်အကွီၤပူၤန့ၣ် မ့ၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖန်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၁၄) “တၢ် တၢ် တၢ် ကျဲၣ် သ့ၣ် ပဟံၣ် ဇီးသ့ၣ် လၢတၢ် တြီအီၤတဖၣ်”

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်အၢၣ်လီၤလံာ်ယံၤယၢ် (မ့တမ့ၢ်) ပှၤလၢန့ၢ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ် လၢအမဲထီၣ်တၢ်လီၤတပူၤလၢလၢန့ၣ် တၢ်တဘၣ်ကျဲၣ် တၢ်တဘၣ်လီၤသံ တၢ်မၤဆူးမၤဆါအီၤဘၣ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၁၅) “တၢ် တၢ် တၢ် မၤဒ် တၢ် ကျဲၣ် သ့ၣ် တၢ် လီၤသံ သ့ၣ် ပဟံၣ် ဇီးသ့ၣ် အ ဂၤ အ ဂၤ လၢ တၢ် ပဟံၣ် နီၣ် တၢ် လီၤ အကျိၤ ပှၤ”

သ့ၣ်ပဟံၣ်ဇီး သ့ၣ်လၢလံာ်ဘျးစ(၁)သ့ၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်လၢတၢ်ပဟံၣ်နီၣ်တၢ်လီၤကျိၤပှၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကျဲၣ်လီၤ အီၤ တၢ်လီၤသံအီၤတၢ်မၤပနီၣ်အီၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤဆူးမၤဆါအီၤလၢမ့ၣ်အူ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဘျးအီၤလၢလွး (မ့တမ့ၢ်) တၢ်သုးအလီၤအကျဲၣ်န့ၣ် ပှၤတဘၣ်မၤနီၣ်တဂၤဘၣ်.

ထဲဒၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ပျဲပှၤလၢလံာ်တဖၣ် ခိဖျိပဒိၣ်အတၢ်ဘၣ်သးအၢၣ်လီၤထူးထီၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ် မ့ၢ်အိၣ်မးမၤ တၢ်လၢလံာ်တဖၣ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ် ပျဲ ပှၤ တဖၣ်

- ၁. သံးစ့ၢ်ထူၣ်လၢအတၢ်ထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိခိၣ်ကစီထီၣ် ၁၈ စုမ့ၢ်ဇီးအတဝီအိၣ်စ့ၢ်န့ၢ် ၂ခိၣ်ယီၤတဖၣ် လၢတၢ်ကမၤ ထဲၣ်ဘိဖျၢၣ်ဖူဇီး တၢ်ကသုအီၤလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးပိးလီၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ် ပှၤလၢန့ၢ်ခွဲးလဲးစ့ၣ် ဇီးဒ်တၢ်ဘျူစးနီၣ်ဂံၢ် ၂၇အသိး သံးစ့ၢ်ထူၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ်စိန့ၣ် ကျဲၣ်လီၤဝဲဇီးသုးအလီၤအကျဲၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကကျဲၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးထီၣ်ဘိအဂီၢ်မ့ၢ်ဂုၤ လၢသုးလီၤကျဲၣ်သ့ၣ်ဖျးအဂီၢ်မ့ၢ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤဒ်န့ၣ်အပူၤသ့ၣ်ပဟံၣ်တဘၣ်ပဟံၣ်ဘၣ်. သ့ၣ်အဂုၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ကျဲၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ် ၁၈စု မ့ၢ် ဇီးအတဝီတဘၣ်ခိၣ်န့ၢ် (၃)ခိၣ်ယီၤဘၣ်. လၢတၢ်မၤဝဲအံၤအဂီၢ် သ့ၣ်ပှၤဝဲကျိၤ ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲဇီး တၢ်ကဘၣ်မၤဒ်လၢ တၢ်ပဟံၣ်နီၣ်န့ၢ်အလီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် ၁၆. “သ့ၣ် ပှၤ ခိၣ် လၢ အ ထူး ထီၣ် ဟ့ၣ် လံာ် ခွဲးလဲးစ့ၣ် သ့ သ့ၣ် တဖၣ်”

မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤလၢနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဘၣ်ဘျူးအဂီၢ်သၢပှၤတၢ်ထူးထီၣ်ဆါအိၣ်သ့ၣ်အတၢ်မၤအလွဲသ့ၣ်ပှၤမ့ၢ် ဒါခိၣ်လၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤထူးထီၣ် လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ကသုအီၤလၢတၢ်ဘျူးတၢ်ဖျိၣ်အဂီၢ်သ့ၣ်ဒၣ်လီၤ. ကီၢ်ရ့ၣ် သ့ၣ်ပှၤမ့ၢ်ဒါခိၣ် (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်ပှၤခိၣ်န့ၢ်စိန့ၢ်ကမိၤလၢအဝဲဟ့ၣ်ဝဲအခွဲးလၢအခၢၣ်စးတဂၤဂၤ.

ဂ. သ့ၣ် ထူၣ် လၢ တပၣ် လၢ တၢ် တြီဝဲ ဘၣ် (ပျဲ ကျိၤ ချၢ)

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၁၇) “တၢ် တၢ် တၢ် ကျဲၣ် သ့ၣ် လၢ ပျဲ ကျိၤ ချၢ လၢ အတပၣ် လၢ တၢ် တြီဝဲ အကျိၤတဖၣ်”

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်ဒ်လၢလံာ်ယံၤယၢ်လီၤဆီ လၢဇီးန့ၢ်ဘၣ်လၢပဒိၣ်အအိၣ်အသိး (မ့တမ့ၢ်) ဒ်သဲးနီၣ်ဂံၢ်(၃၀)အ သိး ကီၢ်ရ့ၣ်သ့ၣ်ပှၤခိၣ် (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်ပှၤခိၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအီၤတဂၤ ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်ဝဲလံာ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ် မ တၢ်တဂၤမးကျဲၣ်သ့ၣ် လီၤသံသ့ၣ်, မၤပနီၣ်ပဟံၣ်သ့ၣ် လၢသ့ၣ်ပှၤပျဲကျိၤချၢ လၢတၢ်တြီဝဲအကျိၤတပၣ်ဘၣ်န့ၣ် တသ့နီၣ်တ ဂၤလုၤတက့ၤဘၣ်.

တၢ်ပျဲပူၤသ့ၣ်တဖၣ်

၁. န်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဟဲဒ်အသိး တၢ်လၢတၢ်တြီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်အထူၣ် (မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ် (ပျဲပူၤတၢ်ဒီးဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်) လၢတၢ်တြီၢ်အကျိတပၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

(က)န်တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၂၁)အသိး တၢ်ကူၣ်လီၤလၢတၢ်ကမၤသ့ၣ်မ့ၣ်

(ခ) န်တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၂၄)အသိး တၢ်ကူၣ်အိၣ်နီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အသိး

(ဂ) သ့ၣ်ထူၣ်လၢတၢ်ကူၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကတူၤတၢ်တုၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢပုၤအါဂၤကအိၣ်ဆိးသ့ၣ် ဒီးတၢ်မၤလၢဘၣ်ဘျးပုၤအါဂၤသ့ၣ်တဖၣ်

(ဃ)တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဂီၢ် တၢ်သုလၢဟံၣ်လၢပီၤအဂီၢ် (မ့တမ့ၢ်)တၢ်ကဖိၣ်ညၣ်အဂီၢ် ဟ့ၣ်အခိၣ်တၢ်ကူၣ်လီၤအိၣ်တဖၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤအိၣ်(ဂ)ဒီး(ဃ)သ့ၣ်တဖၣ် တနံၣ်အတီၢ်ပူၤတၢ်မ့ၢ်တသ့အိၣ်ဘၣ်န့ၣ် ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါကဘၣ်အိၣ်လိးအိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်အိၣ်လိး)

၂. တၢ်တၢ်တၢ်လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်ဃးဒီး ဝၣ်ဒီးစ့ၢ်လၢတၢ်ကျိအိၣ်စိၣ်အိၣ် လၢတၢ်ပညိၣ်လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး တၢ်သုအိၣ်လၢဟံၣ်လၢပီၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဖိၣ်ညၣ်အဂီၢ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤလၢပုၤအါဂၤသ့ၣ်ဒဲအဂီၢ် ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်လိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကမၤအိၣ်လၢထးအသိးအိၣ်လိး.

၃. တၢ်ကူၣ်မၤပျီတၢ်လၢကသ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်လၢသ့ၣ်ပျီပူၤ

င. တၢ်ဒီး သ အသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢကျဲ, ထံ ကျိဒီးနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကပိၣ်ကပုၤ

တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၁၈) “တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢအိၣ်လၢပျဲကွီၤချၢကျဲ, ထံ ကျိဒီးနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကပိၣ်ကပုၤ”

မ့ၢ်တထီၣ်ဒါဒီးတၢ်ပျဲပူၤ လၢတၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၁၅)(၁၇)အသိးဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်လၢအိၣ်ပျဲကွီၤချၢကျဲ, ထံကျိ, ဒီးနီၣ်တဖၣ်အကပိၣ်ကပုၤ အအ့ၣ် (ကး) ၁၀၀ ဝးဝးန့ၣ် ပုၤတဘၣ်ကူၣ်အိၣ်နီၣ်တဂၤဘၣ်.

တၢ်တၢ်တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်လီၤလၢထးသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် သ့ၣ်ပျီပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢဘၣ်ထွဲကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤပၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

စ.တၢ်ဒီး သ အသ့ၣ်ထူၣ်လၢအိၣ်လၢသ့ၣ်ပျီပုၤပျဲကွီၤချၢတၢ်လီၤလၢတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အိၣ်တဖၣ်

တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၁၉) “ တၢ်ဒီး သ အသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢသ့ၣ်ပျီပုၤပျဲကွီၤချၢတဖၣ်”

သ့ၣ်ပျီပုၤပျဲကွီၤချၢတၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ပျီပုၤကျိတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤပၣ်ပနီၣ်ဝဲတဖၣ်အပူၤ တၢ်တဘၣ်ကူၣ်ကၢလီၤသ့ၣ်, ကူးတၢ်သ့ၣ်လုၤတက့ၤနီၣ်တဂၤဘၣ်. တဘၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ပျဲပူၤလၢတၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၁၅)(၁၇)န့ၣ်ဘၣ်.

ဆ.သ့ၣ်မ့ၣ်ဒီး သ့ၣ်(သ့ၣ်လး)တဖၣ်

တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၂၀) “တၢ်တၢ်သ့ၣ်ထူၣ်လၢတၢ်ကမၤသ့ၣ်မ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်တဖၣ်”

သ့ၣ်ပျီပုၤပျဲကွီၤချၢ တၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ပျီပုၤကျိဘိးဘၣ်ရၤလီၤပၣ်ပနီၣ်ဝဲတဖၣ်အပူၤန့ၣ် နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဘျးတၢ်

ဖိုင်အင်္ဂါ တာ်ကုန်လီၤသ့ၣ်တာ်ဘူးတံၣ်သ့ၣ်လၢတာ်တံၣ်ဝဲအကျါတပၣ်ဘၣ်တဖၣ် လၢတာ်ကမၤသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်အင်္ဂါန့ၣ် ပှၤတဘၣ်မၤနီတဂၤဘၣ်.

တာ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၂၁) “တာ်ကုန်လီၤသ့ၣ်လၢသ့ၣ်ပှၤပျံၤကွီၤချၢလၢတာ်တတံၣ်ဝဲတဖၣ် လၢတာ်ကမၤသ့ၣ်မုၢ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်အင်္ဂါ”

မ့ၢ်တဘၣ်ဘူးလိာ်အသးဒီးတာ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၁၈) (၁၉) (၂၀)ဘၣ်န့ၣ် ပှၤတဂၤဂုၤတဂၤဂုၤ အနီၣ်ကစၢ်တာ် ဘျူးတာ်ဖိုင်အင်္ဂါ ကုန်လီၤသ့ၣ်ထူၣ်လၢသ့ၣ်ပှၤပျံၤကွီၤချၢ လၢကမၤသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်လၢတာ်ကုန် လီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တာ်ကလဲလိာ်ဒုးကဲထီၣ်ဆူသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်တဘျီယီဝံၤဒီး ကဘၣ်သုးကွံာ်အီၤလၢ တာ်ကုန်လီၤ သ့ၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တာ်မၤလၢထးအင်္ဂါ ကဘၣ်ဟးဆဲးကုန်သ့ၣ်လၢလၢာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- က. လၢနံး, သ့ၣ်သံးစ့ၢ်ဒီးလၢာ်ဘီၣ်
- ခ. သ့ၣ်အဂုၤအဂၤလၢတာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲဒီးအိၣ်တာ်လီၢ်လၢတာ်ပၣ်ပနီၣ်ဝဲအပူၤတဖၣ်

တာ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၂၂)

သ့ၣ်မုၢ်ဒီး သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အခိအသ့သ့ၣ်လၢ တာ်ကုန်လီၤအီၤလၢတာ်ကမၤသ့ၣ်မုၢ် ဒီးသ့ၣ်အင်္ဂါသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ် ဒ်သ့ၣ်ပှၤသဲးနီၣ်ဂံၢ် ၃၁ အသိး တာ်ကဘၣ်ထၢအခိအသ့ဒ်တာ်ပၣ်ပနီၣ်အခိအသ့အယုာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ရၤ. သ့ၣ်ပှၤအတာ်ဟးထီၣ်အဂုၤအဂၤတဖၣ်

တာ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၂၃) “တာ်တံၣ်တာ်ပၣ်ဖိုင်ဟီၣ်လၢတာ်ဟးထီၣ်ဒီးဟီၣ်လၢသိဟး ထီၣ်တဖၣ်”

ဒ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးတာ်ခိတာ်သ့ၣ်တာ်သိၣ်တာ်သီအသိး မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၤလၢတာ်ဟ့ၣ်အခွဲးသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဒီးသ့ၣ်ပှၤပျံၤကွီၤအချၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ တာ်ထုးထီၣ်တာ်ပၣ်ဖိုင်ဒီးတာ်စိာ်ချၢဟီၣ်လၢ တာ်ဟးထီၣ်(လၢၢ်,လၢၢ် ဖိပြိဟ်ယုာ်ဒီးကဝိၣ်လၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်, ဘၣ်ဆၣ်လၢၢ်လၢအမံၤကိၣ်လိာ်တပၣ်) မ့တမ့ၢ် ရၢၣ်နီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တာ်တဘၣ် မၤအီၤလုၤတက့ၤဘၣ်.

တာ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ်(၂၄)“တာ်တြီယာ်တာ်ပၣ်ဖိုင်ထီၣ်တာ်ဖိတာ်လံၤလၢအဟးထီၣ်လၢသ့ၣ်ထူၣ်တဖၣ်”

မ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်အခွဲးဘၣ်ဒီး, သ့ၣ်ပှၤပျံၤကွီၤချၢသ့ၣ်ပှၤအတာ်ဟးထီၣ် လၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တာ်ထုးထီၣ်န့ၢ် အီၤ, တာ်ပၣ်ဖိုင်အီၤဒီးတာ်ဝံတာ်စိာ်အီၤတဖၣ်န့ၣ် တာ်တဘၣ်မၤအီၤဘၣ်.

(ကုလၢးမ့ၢ်, စမ်ပါ, လီၤလုးမ့ၢ် မာ်ဟောၣ်ဂမြစ်, အင်တွဲ)လၢထာ်သိ, ယီၤသိ, သ့ၣ်ထုး, ဆိ,ကွဲးန့ၣ်, မးအံးကုမရာဇံ,ကွဲးစီသ့ၣ်ပှၤအတာ်ဟးထီၣ်လၢထးတဖၣ်န့ၣ်, ကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်ပှၤမုၢ်ဒါခိၣ် (မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်ပှၤခိၣ်လၢအဝဲဟ့ၣ် စီဟ့ၣ်ကမိၤအီၤတဖၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဒ်လၢလံာ်ပတံပၣ်ပနီၣ်အဒိအသိးတဖၣ်ဇိန့ၣ် ထုးထီၣ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တာ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၂၅) “တာ်တြီတာ်ပၣ်ဖိုင်တာ်ဖိတာ်လံၤလၢတာ်မၤန့ၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တဖၣ်”

က. တာ်ဟ့ၣ်ခွဲးအမံၤညါ တာ်တံၣ်ဝဲတာ်ပၣ်ဖိုင် တာ်ဖိတာ်လံၤလၢတာ်မၤန့ၢ်လၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ပျံၤကွီၤချၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဆည်ဖိကိတ်ဖိအဘွတ်တဖှ် အမဲတဖှ်(ကဆိမံအမဲတဖှ်) အနာတဖှ် အယံကရူတဖှ် တာ်ဖိယှ်အတဖှ် ထဲဒုတ်ကိတ်ခိသုတ်ပှ်မုဒါခိတ်(မုတမု) ကိတ်ရုတ်သုတ်ပှ်မုဒါခိတ်တဖှ် မှ်ဟ့တ်အခွဲးခိန့တ် တာ်ပှ်ဖိတ်တာ်လထးတဖှ် သုဝဲဒုတ်န့တ်လီ.

တာ်တတ်တာ် မန့တ် ကဆိမံ လာအအိတ် လာသုတ် ပှ်ပျံကွီချာတဖှ် အမဲ

ခ.(၁)ပှ်တဂလ်လ်လာအထံတ်ကဆိမံအိတ်သုတ်ပှ်ပျံကွီချာတဖှ်အမဲန့တ် ကဘတ်ဒုးသုတ်ညါဒီးအးဆူကိတ်ရုတ်သုတ် ပှ်မုဒါခိတ်အအိတ်န့တ်လီ.

(၂) ကိတ်ရုတ်သုတ်ပှ်ခိတ်တခိတ် ဘတ်ထွဲတာ်ဂု်အံကဘတ်သမံသမိးဝဲ တုအလီမံသုတ်မံသးဝဲဒီး မှ်သးမံဝဲန့တ်ခါန့တ်ပှ် လာအဟဲအးတာ်တဂလ်လာကဆိမံဝဲန့တ်လါ တာ်တယတ်အပှ်တတ်သုဝဲန့တ်လီ. တာ်သိတ်တာ်သိတ်န့တ်တဘတ်ထွဲဒီး ကဆိလာတာ်ခးသံအိဖိးသဲစးအမဲဘတ်. ခွဲးလဲးစုတ်လာတာ်ဟ့တ်လီဖိးသဲစးလာတာ်ဒီသအကဆိသုတ်တဖှ်အဂီ

တာ်ဘျူနိတ်ဂံ (၂၆) “တာ်တတ် တာ်ပှ်ဖိတ် ဘျူအုတ်ဒီးထိတ်သွံ လာတာ်အိတ်အီတဖှ်”

၁. လာတာ်ဘတ်ဘျူးဘတ်ဖိတ်အဂီ တာ်ပှ်ဖိတ်ဘျူအုတ်ဒီးထိတ်သွံလာတာ်အိတ်အီတဖှ်န့တ် တဘတ်မာဘတ်.

၂. ပှ်လာအပတံထိတ်တာ်ဟ့တ်ပှ်ပျံ(tender)တဖှ်အဂီပှ်လာ အဟ့တ်ပှ်ပျံအါကတာ် (မုတမု) တာ်ခါလုတ် လုတ်အိဒီးပှ်လာအန့တ်ဘတ်ဝဲတဂမိန့တ် န့တ်ဘတ်အခွဲးလာကဟ်ဖိတ်တာ်လထးတဖှ်ဒ်အဒု(၁)ဟ်ပနိတ်ဝဲအသိး သုဝဲန့တ်လီ.

(က)ကိတ်ရုတ်သုတ်ပှ်မုဒါခိတ်အတာ်ဘတ်သးအာတ်လီအဖိခိတ် တာ်ဟ့တ်ခွဲးတအါန့တ်ဘတ်တနံနိ

(ခ) ကိတ်ရုတ်သုတ်ပှ်မုဒါခိတ်အတာ်ဟ့တ်ခွဲးအါန့တ်တနံနိဒီးတအါန့တ်ဘတ်ယံနံနိ

တာ်ဘျူနိတ်ဂံ (၂၇) “တာ်တတ် တာ်ထုးထိတ်သံးစှ်”

(၁) ဒ်တာ်ဟ်ပနိတ်အဒိအသိး တာ်ထုးထိတ်ကလိန့တ်တာ်ဟ့တ်ခွဲးလဲးစုတ် (လဲးစုတ်လာအခိတအိတ်)မှ်တအိတ်ဘတ်န့တ် ပှ်တ ဧလ်လ် တဘတ်ထုးထိတ်သံးစှ်အထုးလာသုတ်ပှ်ပျံကွီချာဘတ်.

(၂) ကိတ်ရုတ်သုတ်ပှ်မုဒါခိတ်ခံအတာ်ဘတ်သးအဖိခိတ် ခွဲးလဲးစုတ်လာကိတ်ရုတ်သုတ်ပှ်ခိတ် ထုးထိတ်ဟ့တ်လီဝဲန့တ်တဘတ်ဟ့တ် အဘူးအလဲဘတ်. လာခွဲးလဲးစုတ်အဝဲန့တ်အပှ် တာ်လီလာတာ်ကထုးထိတ်သံးစှ်အလီဒီးသံးစှ်ထုတ်လာတာ်ကကုတ် လီဝဲတာ်လီန့တ် တာ်ကဘတ်ဟ်ပနိတ်ဝဲန့တ်လီ.

တာ်တတ်တာ် ကျဲတ် ကျီသံးစှ်

ကဘတ်ကုတ်လီထဲဒုတ်သံးစှ်ထုတ်လာအထုးဟးထိတ်သုတ်တဖှ်လီ. သံးစှ်အထုးန့တ်တာ်တဘတ်ကျဲတ်ကျီ ဒီးတာ်အဂနိတ်မဲဘတ်.

တာ်ဘျူနိတ်ဂံ (၂၈) “တာ်တတ် တာ်ပှ်ဖိတ် ယတ်ယံ, ရီဘတ်ထုးတဖှ်”

တာ်ဟ့တ်ခွဲးလဲးစုတ်ဒ်တာ်ဟ်ပနိတ်အဒိမှ်တအိတ်ဘတ်န့တ် သုတ်ပှ်ပျံကွီချာအပှ် နီတဂလ်အတာ်ဘတ်ဘျူးဘတ် ဖိတ်အဂီ တာ်တဘတ်ထုးထိတ်ဟ်ဖိတ်ယံဒီးရီဘတ်ထုးသုတ်တဖှ်နီတဂလ်ဘတ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်န့ၣ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ် (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်တဂၤဂၤလၢအဝဲဟ့ၣ်လီၤမုၢ်ဒါန့ၣ်ထုးထီၣ်ကလီၤန့ၣ်ဝဲသ့ၣ်လီၤ.

ည. တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢတၢ်ကပျဲပူၤတၢ်အခိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၂၉) “တၢ်ထုးထီၣ်ကလီၤန့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ဖီၣ်ညၣ်လၢဟံၣ်ပီၤသ့အဂီၢ်”

၁. ကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်မ့ၢ်ဂၤ ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်မ့ၢ်ဂၤ သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်တဂၤဂၤလၢ အဝဲသ့ၣ်ပှၢ်လီၤဝဲဒ်အခါစးမ့ၢ်ဂၤဒ်တၢ်ဟံၣ်ပီၤနီၣ်အခိၣ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၁)အသိး သ့ၣ်ထုၣ်လၢတၢ်တၢ်ဝဲဒ်ဒီးသ့ၣ်ထုၣ်အစၢတဖၣ် တၢ်ကူၣ်ကၢ်အီၤ တၢ်ဘူးတၢ်အီၤ တၢ်သုးကွံာ်အီၤဒီးလၢတၢ်ကသုအီၤအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ကလီၤသ့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢထးန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်လၢ တၢ်ကသုအီၤဖိးမံဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ လၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

- (က) သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်အီၤလၢအစီၤဖိးတၢ်ကူၣ်အီၤအလီၢ် ၁၀မံးလၢ်အကူၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
- (ခ) သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်အီၤလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဂီၢ် သ့ၣ်လၢဟံၣ်ပီၤအဂီၢ်ဒီးတၢ်ဖီၣ်ညၣ်အဂီၢ် (မ့တမ့ၢ်)
- (ဂ) ပှၢ်အါစၢတၢ်ဘၣ်ဘျူးအဂီၢ် ဒ်တၢ်တ့ထီၣ် တၢ်ဘါယုၤသရိၣ် တၢ်သိၣ်လိၣ်ကွီၢ် တၢ်အိၣ်ကဒုလီၢ် တၢ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၀) “တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ပျံၤကွီၢ် အချၢအမံးလၢ်တဆံဝးဝးအဂီၢ်တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ကလီၤခွဲးလဲးစ့ၣ်”

ဒ်တၢ်ဟံၣ်ပီၤနီၣ်လၢတၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၁)အသိး လီၢ်ခါၣ်သးသ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်မ့ၢ်ဂၤ ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်မ့ၢ်ဂၤ (မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်လၢအဝဲဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအီၤတဂၤဂၤမ့ၢ်ဂၤန့ၣ်လၢတၢ်ကသုအီၤလၢဟံၣ်ပီၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂၤတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအဂီၢ်မ့ၢ်ဂၤ တၢ်ဖီၣ်ညၣ်တၢ်မၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂၤ တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ကသုအီၤန့ၣ်တၢ်လီၢ်လၢအတယံၤန့ၣ်၁၀မံးလၢ်ဝးဝးအပူၤ သ့ၣ်လၢတမ့ၢ်တၢ်တၢ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကူၣ်ကၢ်လီၤ ဘူးတၢ်အီၤ ဘူးအီၤ,သုးအလီၢ်အကျဲ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တၢ်ထုးထီၣ် ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ကလီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၁) “တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ကလီၤအဂီၢ် အတၢ်မၤယံးတဖၣ်”

၁. ဒ်သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် (၂၉)ဒီး(၃၀)အသိး တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အပူၤ တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်သ့ၣ်အလုၢ်အပူၤဆံးအါန့ၣ် အိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပီၤအီၤ ဒ်လၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

- လီၢ်ခါၣ်သးသ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ် ၅၀၀၀၀၀ ဘး
- ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ် ၂၅၀၀၀၀ ဘး

၂. တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အခိၣ်အိၣ်(ကလီၤ)လၢတၢ်ကထုးထီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်န့ၣ် ကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်မ့ၢ်ဂၤ ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်မ့ၢ်ဂၤ ဒ်တၢ်ဟံၣ်ပီၤနီၣ်လၢအဒု(၁)အသိး သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ဝဲန့ၣ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

က. သွပ်ပျက်တံဟးထီၣ် အခိလၢဘၣ်ဟ့ၣ် သွပ်တဖၣ်

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၂) “တၢ်အခိအယုၣ်”

က. အဆၢဒိၣ်ဝဲအံၤအပူၤအသိး ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်အပူၤ တၢ်အခိလၢတၢ်ထုးထီၣ်သွပ်ပျက်တံဟးထီၣ်သွပ် တဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်အါန့ၣ်တၢ်ခိအယုၣ်ဒ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အိၤလၢလံာ်ဘျးစဲဘၣ်. တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၤဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိ ဟ့ၣ်ဖျါဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

သွပ်ပျက်တံ က သူ အိၤအစီၢ်တၢ်ဟ့ၣ် ခွဲးလၢတၢ် က ဆါလုၣ်လၢ ထီၣ် ပြုပူၤ

- ခ. မ့ၢ်တအါန့ၢ်တၢ်အခိဒ်လံာ်ဘျးစဲခံဘၣ်တဘျီအသိးဘၣ်န့ၣ် တၢ်အခိလၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၤဟီၣ်ကဝီၤသွပ်ပျက်ပူၤ အဂီၢ် သွပ်ပျက်မုၢ်ဒါခိၣ်ခိၣ်ကျါအတၢ်အံးကွၢ်ပာဆၢအဖီလၢန့ၣ် လီၢ်ခါၣ်သးသွပ်ပျက်ခိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ပနီၣ်ဝဲန့ၣ် လီၤ.တၢ်ဟ့ၣ်ပနီၣ်လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိအံၤအကွီၤပူၤန့ၣ် ဒ်တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် ၃၁ ဟံလီၤဝဲအသိး တဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ခိတၢ် သွဲလၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်လံအိၤသွပ်တဖၣ်ဘၣ်.
- ဂ. တၢ်ထုးထီၣ်သွပ်ပျက်အတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဒီဖျါလဲးစ့ၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်အါၣ်လီၤလီၢ်လံသးဒီးသွပ်ပျက်ဝဲကျါအဖီ ခိၣ် တၢ်ထုးထီၣ်သွပ်ပျက်အတၢ်ဟးထီၣ်(ဟံလုၣ်ဒီးသွပ်ပဟံၣ်) လၢတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ပနီၣ်အိၤအပူၤ တၢ်မၤတခါ အဂီၢ်ပုၤပတံထီၣ်တၢ်ခံဂၤ (မ့တမ့ၢ်)အါန့ၢ်ခံဂၤန့ၣ် တၢ်ကန့ၢ်ခွဲးလၢကထုးထီၣ်အဂီၢ်တၢ်ကဘၣ်မၤအိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ် ပြုအပူၤ ထဲအၣ်(tender)အကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ဆါလုၣ်လၢကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအမၤန့ၢ်ခွဲးလၢကထုးထီၣ်သွပ် လၢထဲအၣ်အကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ လုၣ်လၢအကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤကဘၣ်ဟ့ၣ် ထဲအၣ်အလဲ(မ့တမ့ၢ်)လုၣ်လၢအလဲ တဘျီမီၤလုၣ်ဒီး တၢ်အခိလၢတၢ်ဟ့ၣ်ပနီၣ်အိၤန့ၣ်လီၤ.

အ ဆၢ ဒိၣ် -၄

တၢ်ဘျူတဖၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဒိ ကန့ၣ်မၤထွဲ ဝဲတၢ်ဆၢသွပ်ပျက် တၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၃) “တၢ်တၢ်တၢ် လၢတၢ်တီဆၢသွပ်ပျက်အတၢ်ဟးထီၣ်လၢအမ့ၢ်ရီ ဘၣ် အထုးဒီးသွပ်ပျက်အတၢ်ဟးထီၣ် အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ်”

ရီဘၣ်ထုး, သံးစ့ၢ်, ဟံး, (စွန်လက်သဲ သို့မဟုတ်ကလောၤစ့)သွပ်တဖၣ်လၢတၢ်ကဆၢဆူထံဂုၤကီၢ်ဂၤ လၢပိၣ်လဲၣ်ထံကျဲန့ၣ်တၢ်တဖၣ်အခွဲးဘၣ်.တၢ်ဘျူလၢထးဝဲန့ၣ်အဂီၢ်တၢ်ပျဲပူၤအဂီၢ်တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်လံတၢ်ခိတၢ်သွဲလၢအလိၣ် သွပ်တဖၣ်လံန့ၣ် သွပ်ပျက်ဝဲကျါခိသွဲခိၣ်ဟ့ၣ် အခွဲးလၢတၢ်ကဆၢဆူကီၢ်ချၢ သ့ဒၣ်ထဲဒီဖျါကဘီသန့လၢလၢတဖၣ်မိ န့ၣ်လီၤ. (မိၣ်လဲၣ်, ပသံၣ်, ဘျး, ဒဲၣ် (မ့တမ့ၢ်)ဝံးထိရၤယါဟီၣ်နီၣ်ထိး.)

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၄) “တၢ်တြီၢ်ဃၢ်တၢ်ထုးထီၣ်ဆၢထီၣ်ဆၢလီၤဆၢဖိကီၢ်ဖိတၢ်ဖိတၢ်လံၤအမံၤတဖၣ်”

က. လီၤခၢၣ်သး(မ့တမ့ၢ်) ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်(မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ပၣ်လီၤဒ်အခၢၣ်စးတၢ်အသိး မ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်သၢပျၢၤ မတၢ်တၢ်မးတဘၣ်မၤဝဲ တၢ်ထုးထီၣ်ဆၢထီၣ်ဆၢလီၤသ့ၣ်ပှၢ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိ တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီး ထီၣ်တဖၣ်ဖဲသ့ၣ်ပှၢ်ပျၢ်ကွီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပျၢ်ကွီၤအချၢပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆူထံၣ်ကီၢ်ဂၤလုၤတက့ၤဘၣ်. ထဲဒၣ်ပှၢ်လၢန့ၢ်ဘၣ်ခွဲးတၢ်ကလုၢ်တဖၣ်ဒီးန့ၣ် ဆၢဆၢဖိကီၢ်ဖိဒီးထီၣ်ဖိလံာ်ဖိတဖၣ်လၢ ကဘီသန့လၢလံာ်တဖၣ်ဆူကီၢ်ချၢသ့န့ၣ်လီၤ.(မိၣ်လၢမ့ၣ်, ပသံၣ်, ဘျံး, ဒဝဲ, ဝဲထီၣ်ရံၤယါဟီၣ်နီၣ်ထိး).လၢ(က)အဂီၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လံာ်အုၣ်သးကလီ

ခ. တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလံာ်လၢအမိးမံၤဒီးတၢ်ဘျူ နီၣ်ဂံၢ် (၂၄) အဒု (က) အဂီၢ်စုလၢကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ဆၢဖိကီၢ်ဖိတဒုစုၣ်စုၣ် (မ့တမ့ၢ်)ထီၣ်တဘျီစုၣ်စုၣ် လၢပှၢ်ဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါအခိၣ်လၢ လီၤဖဲန့ၣ်ဒူးတယၢ်အပူၤဖဲကဘီသန့အပူၤအိၣ်ဝဲအသိး အမ့ၢ် (၁၀) မျးကယၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၅) “တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ကဘၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲ အီၤလၢတၢ်တီဆၢသ့ၣ်တဖၣ်”

လၢတၢ်တီဆၢသ့ၣ်လၢဟဘၣ်ဝဲတဖၣ်အပူၤ ဒ်သိးတၢ်ကဒိသအတီၢ်ထံတီၤဒီးထံတီၤ ကျိတဖၣ်အတၢ်ဟးဂီၤအဂီၢ်ပှၢ်အကစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,အဝဲအခၢၣ်စးမ့ၢ်ဂ့ၤ,သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်အတၢ်ကလုၢ်လၢတၢ်ရၤလီၤအီၤလၢပှၢ်အါဂၤကဘၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲဝဲတဖၣ်န့ၣ် အဝဲကဘၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၆) “တၢ်လၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထွံလီၤသ့ၣ်လၢတီၣ်တုထံတီၤကျိဒီး ဃီၣ်လိာ်ကျိတဖၣ်”

- ၁. ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်ထီၣ်ထွံလီၤသ့ၣ်ထီၣ်လၢ တီၣ်ညိၣ်ထံကျိလၢအိၣ်လၢသၣ်ယၢ်ဝဲတၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤဘၣ်.
- ၂. တၢ်ထီၣ်ထွံလီၤသ့ၣ်လၢဟဘၣ်သၣ်ဝဲတၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤ တီၣ်တုထံတီၤကျိအပူၤန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ပၤယၢ်ထီၣ်ထွံတဘီဘၣ်တဘီန့ၣ်လီၤ.
- ၃. သ့ၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထွံလီၤအီၤလၢယိၣ်လိာ်ကျိအပူၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်စိာ်ဆၢဆူတၢ်ထၢချံသန့အခိ အိၣ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်ထံပျံတကပၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၃၇) “တၢ်စိာ်တီဆၢတၢ်အခိပညီ”

အဆၢဒိၣ်ဝဲအံၤအပူၤ တၢ်ကဘၣ်နၢ်ပၢ် တၢ်စိာ်တီဆၢတၢ်အခိပညီန့ၣ်လီၤ.

- ၁. ကျဲလၢမိထီၣ်ကါ (ထရးကါ)လဲၤဝဲသ့ (မ့တမ့ၢ်)
- ၂. လုၣ်မ့ၢ်အူကျဲ (မ့တမ့ၢ်)
- ၃. ထံကျဲလၢတၢ်ထီၣ်ထွံသ့ၣ်သ့ဒီးတန့ၣ်
- ၅၂ ကီၢ်သုလုၤပဒိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျူသဲးဒီး ကျဲကုၣ်တရံးသဲး

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၃၈) “တၢ်ပတုၣ်တၢ်စီၣ်တီၢ်ဆုၢ်တၢ်သ့”

တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ဝဲလၢသ့ၣ် (မ့ၢ်တမ့ၢ်) သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢ တၢ်စီၣ်တီၢ်ဆုၢ်အီၤတဖၣ် တၢ်လိၣ်လၢကဘၣ်မၤနီၣ်မၤ လၢအိၤဒီး တၢ်သမံၣ်သမိးအိၤအလီၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ် သ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်ဘၣ်ထွဲန့ၣ်ပတုၣ်တၢ်စီၣ်တီၢ်ဆုၢ်သ့လၢ တၢ်လီၢ်တပူၤလၢလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၃၉) “တၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၤရူၤတဖၣ်”

တၢ်ကသမံၣ်သမိးသ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်လဲၤစီၣ်ဆူ တၢ်ခိၣ်တၢ်သ့ၤဝဲလီၢ်တဖၣ်ဒ်အအိၣ် လၢလံာ်ဘျးစဲ (၃)အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၀) “တၢ်တြီၤတၢ်သးလီၢ်ကျဲၤလၢတၢ်သ့ၤဝဲလီၢ်”

မ့ၢ်န့ၢ်အကတီၢ် မ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်အခွဲးလၢ သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ခိၣ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ်(မ့ၢ်တမ့ၢ်) သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်စီၣ်ဆုၢ်သးအလီၢ်ဆုၢ်သ့ၤဝဲလီၢ်ဘၣ်.

တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးန့ၣ်ပျၢ်ဟ့ၣ်သ့ၣ်ထဲ ကီၢ်ရှၢ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ခိၣ်(မ့ၢ်တမ့ၢ်)သ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်လၢဟံးမုၢ်ဒါလၢ အခါၣ်စးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးဝဲန့ၣ် ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဂၤ(မ့ၢ်တမ့ၢ်)နီၢ်တဂၤတၢ်မၤဝဲလီၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၁) “တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ခိၣ်အယုၣ်”

သ့ၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်အီၤလၢသ့ၤဝဲဒါအါန့ၢ်တလၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အလဲၣ်အဖိလၢအသိးန့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်တဖျၢၣ်အဂီၢ်	စ့ (၁၀၀) ကွဲး
တၢ်တတၢ်အဂီၢ်	စ့ (၅၀) ကွဲး
တၢ်ဖးထီၣ်တဘိအဂီၢ်	စ့ (၁၀) ကွဲး, တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤကိးလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၂) “တၢ်ဟံၣ်ဆုၢ်သ့ၤဝဲလီၢ်”

- ၁. သ့ၤဝဲလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကီၢ်ရှၢ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ခိၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆုၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. သ့ၣ်ပျၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်အီၤလၢသ့ၤဝဲလီၢ်အခါတၢ်ဟးဂုၤဟးဂီၤ ပုၤယုၤလီၤကွံာ်သ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ်သ့ၤဝဲလီၢ်တဟံးမုၢ်ဒါဘၣ်.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၃) “တၢ်တၢ်စီၣ်တီၢ်ဆုၢ်သ့ၣ်ပျၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်”

က. ကီၢ်ရှၢ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ခိၣ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်လၢအတုၤလၢသ့ၣ်ပျၢ်အတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ဖျိၣ်ဒီး(မ့ၢ်တမ့ၢ်)တၢ်ဆါတၢ်အဝဲလီၢ်(မ့ၢ်တမ့ၢ်)သ့ၤဝဲလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဘျးတၢ်အိၤ တၢ်ဖျိၣ်အူအိၤ တၢ်သးအလီၢ်အကျဲၤ တၢ်ဟံၣ်ရူၤသ့ၣ်အိၤ (မ့ၢ်တမ့ၢ်) တၢ်မၤပနီၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပုၤတဘၣ်မၤဝဲနီၣ်တဂၤဘၣ်.

ခ. တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလံာ်လဲၣ်ဒ်အသိးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်အီၤလၢတၢ်လီၢ်အအူရၣ်ဒ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်သးအလီၢ်အကျဲၤဘၣ်.

(၁) လီၢ်ကဝီၤလၢထံကျိၤလၢထံထီၣ်အထီၣ်ကတၢ်လၢတၢ်ကထီၣ်ထွဲသ့ၣ်လၢတၢ်ကးထီၣ်အီၤတဖၣ်

(၂) တာ်လီၢ်ထံထီၣ်အကျိၢ်, ထံဘီကျိၢ်(မ့တမ့ၢ်)ပိၣ်လဲၣ်

(၃) တာ်လီၢ်လၢလ့ၣ်မ့ၣ်အကျိၢ်အိၣ်

တာ်ဘျၢလၢထးန့ၣ်, တဘၣ်ဃးဒီးတာ်ပျဲပူၤလၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

၁. သ့ၣ်ပျဲတာ်ဟးထီၣ်လၢန့ၣ်ဘၣ်လံအခွဲးတဖၣ် (မ့တမ့ၢ်)

၂. သ့ၣ်လၢတာ်ဖိၣ်န့ၣ်လၢထံကျိၢ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်လၢတာ်ဖိၣ်န့ၣ်လၢထံကျိၢ်ဒီးတာ်ဟံဖိၣ်အိၣ်ဒ် တာ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၆၀) (၆၁)ဒီး (၆၂)အသိးတဖၣ် (မ့တမ့ၢ်)

၃. သ့ၣ်လၢတာ်ပျဲပူၤအိၣ်လၢတာ်ဟံဖျါထီၣ်ဝဲဒ်တာ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် ၁၅အဒု(၁)ဒီးတာ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် -၁၇ အဒု(၁)(က)အသိး, သ့ၣ်လၢတာ်သးအလီၢ်အကျိၢ် ဒီးတာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်တအိၣ်ဒ်သ့ၣ်လၢတာ်ကသုအိၣ်လၢဟံၣ်ဃီအဂီၢ်, တာ်ဖိၣ်ညၣ်, (မ့တမ့ၢ်)တာ်သုတာ်ပျဲအဂီၢ်တဖၣ်

၄. သ့ၣ်လၢတာ်ပူၤအိၣ်လၢမိၣ်လဲၣ်ပဒိၣ်သ့ၣ်ဝဲလီၢ်ဒီးတာ်တဆိတလဲဘၣ်ဒံးဘၣ်(မ့တမ့ၢ်)

၅. သ့ၣ်မ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်တဖၣ်(မ့တမ့ၢ်)

၆. သ့ၣ်လၢတာ်ဆိတလဲလံအလီၢ်လၢအအိၣ်လၢ ပသံၣ်, မိၣ်လဲၣ်, ဘျဲး, ဒဝဲကဘီသန့တဖၣ်(မ့တမ့ၢ်)

၇. ကီၢ်သုလုလ့ၣ်မ့ၣ်အကျိၢ်အဂီၢ် စလံဖၢၣ်အကျိၣ်တဖၣ်(မ့တမ့ၢ်)

၈. ရီၣ်ဘၣ်ထုးလၢတာ်မၤန့ၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ထူၣ်လၢတာ်သ့ၣ်ဝဲတဖၣ်(မ့တမ့ၢ်)

၉. သ့ၣ်ပဟံၣ်လၢတာ်ထုးထီၣ်အိၣ်လၢပဒိၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးလီၤဆိတဖၣ်

တာ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၄) “တာ်တဘၣ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လံၣ် လၢသ့ၣ်လၢတာ်မၤနီၣ်တအိၣ်(မ့) သ့ၣ်လၢတာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတအိၣ်”

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢၣ်ဖးထီၣ်တဖၣ်, ဝၣ်တဖၣ်(မ့တမ့ၢ်) ဂ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်တာ်လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတာ်တဘၣ် ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လံၣ်လဲးမးဘၣ်

က. သ့ၣ်လၢတာ်ထုးထီၣ်အိၣ်လၢတာ်ဘၣ်ဘျဲးဘၣ်ဖိၣ်အဂီၢ်လၢတာ်တမၤပနီၣ်ဒံးအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်(မ့တမ့ၢ်)

ခ. ဒဲးသဲးနီၣ်ဂံၢ် (၇၄)အသိး သ့ၣ်လၢတာ်မၤပနီၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတအိၣ်တဖၣ်

တာ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၅) “တာ်ဟံပနီၣ်လံၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးအလဲအယုၣ်”

လံၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးလၢတာ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ဒ်တာ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၄)အသိးတဖၣ်န့ၣ် တာ်ကဘၣ်ဟံပနီၣ်အလဲဒ်လၢလၢ်အ သိးန့ၣ်လီၤ.

၅၄ ကီၢ်သုလုပဒိၣ်သ့ၣ်ပျဲတာ်ဘျၢသဲးဒီး ကျဲကူၣ်တရဲးသဲး

- က. သွန်ဖျဉ်လၢအတဝီဆံးန့ၣ် ၄ခိၣ်ယီၣ်၆စုမုၢ် တကျိၣ် (မ့တမ့ၢ်) သွန်ကူးလၢလၢတၢ်ဘူးလံအီၤအဂီၢ်တတၢ်စ့ (၁၀၀)ကူး.
- ခ. သွန်ဖျဉ်လၢအတဝီတၢ်ပၢ်ယုအိၣ်ဝဲဝဲ ၃ခိၣ်ယီၣ်ဒီး ၄ခိၣ်ယီၣ်အဘၢၣ်စၢတကျိၣ်(မ့တမ့ၢ်)သွန်ကူးလၢတကူၣ် (ဝၣ်ဒီးစ့ၢ်တပၢ်) စ့ (၅၀)ကူး.
- ဂ. တၢ်လၢအတဝီတၢ်ပၢ်ယုအိၣ်န့ၣ်တခိၣ်ယီၣ်ဒီးဆံးန့ၣ် ၃ခိၣ်ယီၣ်တဖၣ် တၢ်အဖျဉ် ၁၀၀အဂီၢ် (ဝၣ်ဒီးဂံၢ်တပၢ်) စ့ (၅၀၀)ကူး.
- ဃ. တၢ်ဖးထီၤလၢအတဝီဆံးန့ၣ်တခိၣ်ယီၣ် အဖျဉ် ၁၀၀အဂီၢ်(ဝၣ်ဒီးဂံၢ်တပၢ်) စ့ (၂၅၀)ကူး.
- င. ဝၣ်ဒီးဂံၢ်လၢတၢ်ကးထီၤအီၤ တထီၤအဂီၢ် စ့ (၂၅၀)ကူး

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၆) တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးအပူၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢကဘၣ်ပၢ်တဖၣ်

- ၁. တၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးန့ၣ်ကဘၣ်မုၢ်ဒဲးကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤအသိးဝံၤဒီး တၢ်ကဘၣ်ထၢလံာ်ဝဲန့ၣ်အလဲန့ၣ်လီၤ.
- ၂. လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးကိးဘ့ၣ်ဒဲးအပူၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢတဖၣ်ကဘၣ်ပၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သွန်ဖျဉ်အနီၣ်ဂံၢ်(မ့တမ့ၢ်)သွန်ကူးလၢအနီၣ်ဂံၢ် သ့ၣ်အကလုာ်, ပုၤတၢ်တဂၤအတၢ်ပနီၣ်, တၢ်လီၤလၢတၢ်ကစီၣ်တီၤဆုၤဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်, တၢ်ဆုၤအီၤဆုၤတၢ်လီၤတတီၤဘၣ်တတီၤအခါတၢ်ကပတုၢ်အိၣ်ဘျးတၢ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၇) “တၢ်အးကဒါက့ၤလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးတဖၣ်”

လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးမးလၢတၢ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်ကိးဘ့ၣ်ဒဲးန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤဆုၤသ့ၣ်ပုၤခိၣ်လၢ အထုးထီၣ်ဝဲတဂၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၈) “တၢ်ယုက့ၢ်သမံသမိးလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးဒီးတၢ်ပံးပၤယၢ်သ့ၣ်တဖၣ်သ့”

သ့ၣ်ပုၤခိၣ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်မုၢ်ဒါခိၣ်(မ့တမ့ၢ်) ပၤကီၢ်ခိၣ်တဂၤန့ၣ် ယုက့ၢ်ပုၤလၢအစီၣ်တီၤဆုၤသ့ၣ်တဂၤအလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးသ့ဝဲတဘျီလၢလၢ န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢတၢ်ယုက့ၢ်အကတီၢ်န့ၣ် ထုးထီၣ်ဒုးန့ၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးမုၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ် ပံးပၤယၢ်သ့ၣ်ပုၤတၢ်ပးထီၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၉) “တၢ်စီၣ်တီၤဆုၤပဒိၣ်အသ့ၣ်တဖၣ်”

ပဒိၣ်အသ့ၣ်န့ၣ်တၢ်စီၣ်တီၤဆုၤခိဖျိ ခုးစီၣ်တလီၢ်ဂ့ၢ်တလီၢ်ဂ့ၢ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်မၤဝဲန့ၣ်တၢ်မၤအီၤကသ့အဂီၢ်လီၤခၢၣ်သးသ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ် ဒီးကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ ဟ့ၣ်ခွဲးတၢ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

လာတင်မတင်ဝှ်လၢထးအံၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, မ့ၢ်မဟးဝီၤဘၣ်နီၢ်တဂၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါ ခိၣ်ကဘၣ်ပၣ်ပနီၣ် ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးဒ်အကြးအဘၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၅၀) “တၢ်စိၣ်တီၢ်ဆှၢသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်”

လာတင်စိၣ်တီၢ်ဆှၢသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်လာတင်ဟ့ၣ်လံၤအခိတဖၣ် ဆူဝှ်ပုၤန့ၣ် သ့ၣ်ပှ်ခိၣ်အလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးမ့ၢ်တပၣ် ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်စိၣ်တီၢ်ဆှၢဒ်လၢမ့ၢ်ဆါခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၅၁) “တၢ်ထၢသ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်အခိ”

၁. ဒ်တၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘျူ နီၣ်ဂံၢ်(၃၁)အသိး သ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်လာတင်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံၤအီၤတဖၣ်န့ၣ် ဒ်တၢ် ထးထီၣ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၂၂)အသိး တၢ်မ့ၢ်တထၢဒ်းတၢ်အခိအသ့ဘၣ်န့ၣ် ကဘၣ်လဲၤစိၣ်ကီၢ်ရၣ် သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်အလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလၢ ပှ်အါဂၤကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲအဂီၢ် ဆူခိသ့ၣ်ဝဲလီၢ်လာတင်ကသမံၤသမိးတၢ် အဂီၢ်ဒီးတၢ်ကထၢတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်ပှ်ခိၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလီၤဆီဆီမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တီၢ်ဆူပဒိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးန့ၣ်သ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တဘၣ်သးအလီၢ်အကျဲဘၣ်.

၂. သ့ၣ်မုၢ်ဒါအဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ် လၢတၢ်ကထီၣ်ကတဲာ်အီၤအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အီၤခဲလၢာ် လၢတၢ်လီၢ်လာတင်ပၣ်ပနီၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်အသိး သ့ၣ်မုၢ်ဒီးသ့ၣ်လာတင်လဲၤစိၣ်ဝဲန့ၣ် သ့ၣ်ပှ်ခိၣ် (မ့တမ့ၢ်)ပှ်လၢကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ် ပၣ်လီၤဟ့ၣ်မုၢ်ဒါတဂၤကတခီ. တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အီၤဒီးတၢ်ထီၣ်တၢ်တဲာ်အီၤတ ချူးဝံၤဒ်းဘၣ်ဒီးတီၢ်လၢ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ခဲလၢာ်ဒ်းဘၣ်န့ၣ်, လဲးစ့ၣ်အကစၢ်တဂၤန့ၣ်တ ဘၣ်သးဝဲသ့ၣ်မုၢ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အလီၢ်အကျဲဘၣ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၅၂) “တၢ်တၢ်တၢ်ထီၣ်ထွဲသ့ၣ်လၢအကစၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးတအိၣ်တဖၣ်”

ပှ်တဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤ လၢအတမ့ၢ်အကစၢ်ဘၣ်(မ့တမ့ၢ်) တမ့ၢ်အခါၣ်စးဘၣ်န့ၣ် သ့ၣ်လာတင်ကးထီၣ်အီၤဒီးတၢ် ထိးထီၣ်အီၤလၢသန့တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ယဲာ်လီၤအပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ကထီၣ်ထွဲလီၤအီၤအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်တဘၣ်မၤဘၣ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၅၃) “တၢ်တၢ်တၢ်မၤလၢအကဒုးတံာ်တၢ်ထံ ကျိ”

လီၢ်ခါၣ်သးသ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခံ (မ့တမ့ၢ်) ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်အလံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်လၢ လၢာ်တဖၣ်အံၤ တၢ်တဘၣ်မၤအီၤလ့ၤတက့ၤဘၣ်.

တၢ်မၤတံာ်တၢ်ထံကါနံၤ(မ့တမ့ၢ်) ထံကျိလၢတၢ်ကစိၣ်ဆှၢသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါအတၢ်ဟးထီၣ်န့ၣ် တၢ်မၤအီၤဒ် သိးအယုၤလီၤကယၢထီၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤအီၤဒ်သိးထံယုၤကျိကဆိတလဲအသး

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၅၄) “တၢ်ဒီးသအဒ်သိးထံကျိသ့တတံာ်တၢ်ထံ ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်က့ၤစ့ၤလၢ တၢ်လၢာ် ဘျူလၢာ်စ့ၤတဖၣ်”

၁. သ့ၣ်ပှ်ခိၣ်တဂၤလၢာ်လၢန့ၣ် ကဘၣ်ဒီးသအဲဝဲ ထံကါနံၤအိၣ်ဆွဲကတံာ်အသး (မ့တမ့ၢ်) ထံကျိလၢတၢ်ကစိၣ်ဆှၢ

သွင်ဒီးသွင်ပျာ်ဟးထီၣ်သွင်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် တံၣ်တၢၢ်အသးသွင်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိသွင်ပျာ်ခိၣ်တၢၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး လီၤဆီဆီအဖီခိၣ် တမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပျာ်လၢမၤတၢ်ခွဲးအိၣ်တၢၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးအလီၤ မၤတၢ်ဒီးထံၣ်ကျိတံၣ်တၢၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အ သးတကလုာ်န့ၣ် ကီၢ်ရၣ်သွင်ပျာ်မုၢ်ဒါခိၣ်(မ့တမ့ၢ်) ကီၢ်ရၣ်သွင်ပျာ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခံန့ၣ် မၤပျီကွံာ်ဝဲဟ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. လၢတၢ်မၤပျီကွံာ်တၢ် အတၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်တၢ်လၢာ်အီၤလၢ တၢ်ဆါကွံာ်သွင်လၢအဆွံကတံာ်အ သးတဖၣ် (မ့တမ့ၢ်) သွင်ပျာ်အတၢ်ဟးထီၣ်သွင်တဖၣ် အတၢ်န့ၣ်စ့ၢ်အကျိမ့ၢ်ဂၤ ဒ်တၢ်ဘျီနီၣ်ဂံၢ် ၆၉အသိး, မၤန့ၢ် တီၢ်လၢပျာ်လၢအမၤကတံာ်တၢ်အကျိတၢၢ်မ့ၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျီနီၣ်ဂံၢ် (၅၅) “တၢ်တၢ်တၢ်တုထီၣ်နီၣ်စီၤနီၢ် လၢတၢ်ကဘျးသွင်အဂီၢ်”

၁. ဝှံမိၣ်လၢမ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်) ဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်လံာ်ဒိအသိး တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၢ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်လီၤလၢလၢာ်သွင်တဖၣ် အပူၤ တၢ်တုထီၣ်တၢ်ဘျးသွင်အနီၣ်စီၤနီၢ် ဒီးတၢ်ဆီလီၤသ့ၣ်စဲး လၢတၢ်ကစိာ်လဲလိာ်ဘျးသွင်အဂီၢ်န့ၣ်ပျာ်တဘၣ် မၤနီတကဘၣ်.

(က)ထံၣ်ကျိလၢတၢ်ကထီၣ်ထွံသ့ၣ်ထံ(မ့တမ့ၢ်) ထံၣ်ကျိလၢထံထီၣ်ထံလီၤအိၣ်(မ့တမ့ၢ်)ပိၣ်လဲၣ်အကပိာ်ကပၤ ၅မံးလၢာ် အကွီၤပူၤ (မ့တမ့ၢ်)

(ခ) လုၢ်မ့ၣ်အူကျဲ(မ့တမ့ၢ်)ခိသ့ဝဲလီၤအိၣ်တၢ် ၁၀မံးလၢာ်အကွီၤပူၤတၢ်လီၤခဲလၢာ်

၂. ကီၢ်ရၣ်သွင်ပျာ်မုၢ်ဒါခိၣ်(မ့တမ့ၢ်)သွင်ပျာ်ခိၣ်လၢအဝဲဟ့ၣ်လီၤမုၢ်ဒါန့ၣ် ထုးထီၣ်ခွဲးလဲးစ့ၢ်လၢတၢ်ကဆီလီၤသ့ၣ်စဲးဒီး တၢ်ဘျးသွင်အနီၣ်စီၤနီၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်ပတံလၢကီၢ်ရၣ်သွင်ပျာ်မုၢ်ဒါခိၣ်ဘၣ်သးအၢၣ်လီၤလံာ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ် ဝှံလိာ်ထုးထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၢ်ဘၣ်.

တၢ်ဘျီနီၣ်ဂံၢ် (၅၆) “စ့ၢ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်”

ဘၣ်ထွံသွင်ပျာ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢတၢ်စိာ်ဆူအီၤတဖၣ် တၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် တၢ်ဖိတၢ်လံာ်သ့ၣ်တ ဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်သးအလီၤအကျဲ, တၢ်မၤထီၣ်တံာ်အီၤ, တၢ်ခွဲၣ်ကွံာ်အီၤ(မ့တမ့ၢ်) တၢ်ပာ်ရသ့ၣ်အီၤန့ၣ်တၢ်တဘၣ်မၤ လုၤတက့ၤဘၣ်.

အဆၢဒိၣ် ၅.

တၢ်ဘျီသွင်တဖၣ် လၢတၢ်ထီၣ်ထွံသ့ၣ်

တၢ်ဘျီနီၣ်ဂံၢ် (၅၇) “တၢ်တြီတၢ်လၢတၢ်ကစိာ်ဆူဝဲ”

၁. သွင်လၢအလီၤထွံလၢပိာ်လိာ်ကျိအပူၤ သူမ့ထံထံၣ်ဒီးမဲဆွဲးအဘၣ်စၢၤန့ၣ်မ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢ ဖၣ်အၢၣ် ကီၢ်ရၣ်ဒီးမ့ၣ်တြီကီၢ်ရၣ်သွင်ပျာ်မုၢ်ဒါခိၣ်အအိၣ်ဘၣ်ဒီး ပျာ်တဘၣ်ဖိၣ်ထုးထီၣ်(မ့တမ့ၢ်) သးကွံာ်အလီၤအကျဲနီတ ဂၤလၢနီတဆၢကတီၢ်လုၤတက့ၤဘၣ်.

၂. ဧတိပတိပနိဒ်အသိး ဖဉ်အဉ်ကီရုဉ်(မုတမုာ်)မုဉ်တြီကီရုဉ်သုဉ်ပုာ်ခိဉ်ထူးထီဉ်ဟ့ဉ်လံဉ်ခွဲးလဲးစ့ဉ်အဖီခိဉ် မုတမုာ် ဘဉ်လတံာ်မထံကျိတံာ်ပနိဉ်တဉ်ဘဉ်န့ဉ် ဃိဉ်လိဉ်ကျိအပူ မဲဆူးဒီးကမးမိာ်ဘဉ်စး တံာ်ဘိးဘဉ်ရလီတံာ်ဆါ ကတီာ်လတံာ်ပတိပနိဉ်ဝဲလတံာ်တဘဉ်စိာ်ဆုတံာ်အကတီာ်အပူန့ဉ် ပုတဘဉ်စိာ်ဆုနီတကဘဉ်.

တံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၅၈) တံာ်လီာ်လတံာ်ဖိဉ်သုဉ်လီထံသ့ အလီတဖဉ်

ဧတံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် ၅၇အသိး တံာ်ပျူပူအီတဖဉ်အမဲဉ်ညါ တံာ်လီာ်လအဂ ဝဲကျိလအဂဒီးပိဉ်လဲဉ်ပူတဖဉ် န့ဉ် သုဉ်လအလီထံသ့ဉ်တဖဉ် သုဉ်လတုဉ်ထီဉ်ထံကံာ်နံတဖဉ်(မုတမုာ်)သုဉ်လအလီဘျူသုဉ်တဖဉ်န့ဉ် မတု တဂုဂု ဖိဉ်ထူးထီဉ်န့ဉ်အီသ့န့ဉ်လီ.

တံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၅၉) “တံာ်အးလီသုဉ်လတံာ်ဖိဉ် န့ဉ်လအထံကျိတဖဉ်”

ပုလအဖိဉ်န့ဉ်သုဉ်တဖဉ်လထံကျိန့ဉ် ကဘဉ်အးလီဝဲဆုသုဉ်ပုာ်ခိဉ်တဂု(မုတမုာ်) ပုလအလဲးစ့ဉ် အိဉ်လအ ကဟံကီသုဉ်တဂုအအိဉ်န့ဉ်လီ. မုာ်နဉ်သကုဒ်န့ဉ်ဒီး မုတမုာ်ပုလအတဘဉ်ထဲန့ဉ် တဘဉ်အးလီဝဲ ဘဉ်. ဧတံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် ၆၂, ၆၃, ၆၄ဒီး၆၅ တဖဉ်ဟဲဝဲအသိး ပုလအဖိဉ်န့ဉ်သုဉ်တဂုန့ဉ် တံာ်ဘျူးတံာ်ဖိဉ်လအကြား န့ဉ်ဘဉ်ဝဲဒီး န့ဉ်ဘဉ်ဝဲမုာ်တလုထီဉ်ဘဉ်န့ဉ် ဂုာ်လိဉ်အးလီဝဲသ့န့ဉ်လီ.

ပုလအဖိဉ်န့ဉ်သုဉ်တဂု သုဉ်လအဖိဉ်န့ဉ်ဝဲတဖဉ် တချူးလအအးလီဝဲဒီးဘဉ်န့ဉ် ကဘဉ်ဟံဃာ်ဝဲထံ နံဘဉ်ဘဉ်ဘာဘာ (မုတမုာ်) ကဘဉ်ဆုဝဲဆုသုဉ်သန့အဘူးကတံာ်န့ဉ်လီ.

တံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၆၀) “တံာ်တံာ်ဖိဉ်သုဉ်လီထံလအတန့ဉ်ခွဲးလဲးစ့ဉ်ဘဉ်”

၁. မုတမုာ်ဘဉ်လအသုဉ်ပုာ်ခိဉ်ဘဉ်န့ဉ် ပုအဂတဘဉ်ဟံဖိဉ်သုဉ်လီထံလအတံာ်ဖိဉ်န့ဉ်အီနီတဂုဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်ဧ တံာ်ပတိပနိဉ်လံဉ်အသိး ပုလအခွဲးလဲးစ့ဉ်အိဉ်(မုတမုာ်) ပုလအခွဲးလဲးစ့ဉ်အိဉ်တဂုဟ့ဉ်အခွဲးန့ဉ် ဟံဖိဉ်သုဉ်ဖိး မံဧတံာ်ပတိပနိဉ်အသိးသ့န့ဉ်လီ.

၂. ခွဲးလဲးစ့ဉ်တဖဉ်လတံာ်ကဟံဖိဉ်သုဉ်န့ဉ် ကီရုဉ်သုဉ်ပုာ်မုဒါခိဉ်ကဘဉ်ထူးထီဉ်ဝဲန့ဉ်လီ. မုမုာ်တံာ်လီလအယိဉ် လိဉ်ကျိစးထီဉ်သီဉ်ယုကျိအထဉ်ဆုလဉ်ခိန့ဉ် ကီရုဉ်သုဉ်ပုာ်မုဒါခိဉ်တဘဉ်သးဆိဉ်ထွဲဘဉ်ဒီး တံာ်တဘဉ်ထူးထီဉ် ဟ့ဉ်လီဘဉ်.

တံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၆၁) “တံာ်ဆု သုဉ်လီထံလအတံာ်ဖိဉ် န့ဉ်သုဉ်တဖဉ် ဆုတံာ်ထီဉ်ထံသ့ဉ် သန့

ဧတံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၅၇) အဒု(၂)ဒီးတံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၆၀)အသိး သုဉ်လတံာ်ဟံဖိဉ်န့ဉ်သုဉ်တဖဉ်န့ဉ် တံာ်ကဘဉ် ဆုဆု တံာ်ထီဉ်ထံသ့ဉ်သန့န့ဉ်လီ. လတံာ်မတံာ်ဒ်န့ဉ်န့ဉ် ကဘဉ်ဖိးမံဒီးတံာ်ဂုာ်တံာ်ကျိလလံာ်တဖဉ်န့ဉ်လီ.

၁. သုဉ်လတံာ်ထီဉ်ထံဒီးထီဉ်ဖိတသ့သုဉ်တဖဉ် ဒီးသုဉ်လတံာ်ထံဉ်န့ဉ်လအပိဉ်လဲဉ်ပူသုဉ်တဖဉ်န့ဉ် ခိဖျိကီရုဉ်သုဉ် ပုာ်မုဒါခိဉ်အတံာ်ဟ့ဉ်ဆိအခွဲးဒီး ဒ်သဲးနိဉ်ဂံာ်(၃၉)ဒီး(၄၀)အပူတံာ်သိဉ်တံာ်သီအသိး ဒီးဧတံာ်ဘျူနိဉ်ဂံာ် (၄၁) အသိး တံာ်ဆါကတီာ်လတံာ်ဟ့ဉ်အီမုာ်တလုကွံဉ်န့ဉ် တံာ်ထူးထီဉ်ဆါကွံဉ်သ့ဝဲန့ဉ်လီ.

၂. ဃိဉ်လိဉ်ကျိမံပိထံထဉ်မုာ်ဂု, မံပိထဉ်အဆါခိဉ်မုာ်ဂု, ပုလအထာဖိဉ်ဟံဖိဉ်ဃာ်သုဉ်လအလီထံဒီဉ်ဃါတဖဉ်

နှင့်၊ နတ်ဘျာနီဂံ (၅၇)အဒု(၂)ဒီး (၆၀)စုစုအသီး၊ သွပ်တဖန်နဲ့ဖဲလတ်ဆုအီးဆုကဒီးသွပ်သန့အခါ နှင့်၊ တာလီဖဲမံထပ်ဒီးဆုအထေးခိသွပ်တဖန်နဲ့၊ သွပ်လတ်ဟ်ဖျါနတ်ဘျာနီဂံ(၉၂)အသီးတဖန်အဖီခိနဲ့ ဘာ်အးအီးဆု တာ်ပနီ်အကစာ် ပှလဲအသွီသွပ်တဂါအအိ်နဲ့လီ။

တာ်ဘျာနီဂံ (၆၂) “တာ်ဖီၣ် သွပ် လာ ထံ ထီၣ် ထံ လီၤ အ လီၤ ဒီး လာပီၣ် လဲၣ် ပှတဖန် အ လဲ

သွပ်လတ်ဖီၣ်နဲ့လာတာ်လီၤလာလံာ်သွပ်တဖန်နဲ့ တာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အဘူးအလဲ နတ်ဘျာသးသွပ်ပှါခိၣ်ဟ် ပနီၣ်ဝဲအဘူးအလဲဒ် ခုခါတာ်ဆာကတီၢ်အိၣ်သးအသီး ဒီးအိၣ်ဝဲလာသွပ်ပှါခိၣ်အတာ်အံးကွါပာဆုအဖီလံာ်နဲ့လီ။

တာ်အဘူးအလဲလာတာ်ဟ့ၣ်အီးနဲ့ တဘၣ်အါနဲ့သွပ်ပှလဲ ကီၢ်ရုၣ်သွပ်ပှါမုဒါခိၣ်ဆာတံာ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲအပှ တတ်ဘၣ်.

- (က) ပှါလံာ်ကျိဒီးငပူးတီဝဲကျိ, ကွီပူးသး, ဘိၣ်ကလ့, ဖှပိၣ်, ဒုဒရဲ အဖီလံာ်ထံဖးဒုတဖန် (မ့တမ့ၢ်)
- (ခ) ကွီတါအဖီလံာ်တကူၣ်ကျိ (မ့တမ့ၢ်)
- (ဂ) အလိၣ်အဖီလံာ် စံးတီကျိ (မ့တမ့ၢ်)
- (ဃ) ဒိၣ်ဝဲအဖီလံာ်ဘံလ့ကျိ

တာ်ဘျာနီဂံ (၆၃) “တာ်ဖီၣ် ထုး ထီၣ် သွပ် လာ ထံ ကျိ ပှတဖန်”

နတ်ဘျာနီဂံ (၆၂)ဒီး(၆၄)အသီး, တာ်ဖီၣ်နဲ့သွပ်အလဲလာတာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆုပှလဲအဖီနဲ့သွပ်သွပ်တ ဖန် နှင့် တာ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီးနတ်ဘျာနီဂံဒီးသွပ်ပှါမုဒါခိၣ်ဆာတံာ်ဝဲဒ်ခုခါတာ်အိၣ်သးအသီးဝံးမး တာ်ကဘၣ်တူၢ်လိာ်သွပ် လာတာ်အးလီဝဲတဖန်နဲ့လီ။

မ့ၢ်နတ်သက့ဒ်နဲ့ဒီး သွပ်ပှါဝဲကျိမ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲဘၣ်နဲ့ တာ်တဘၣ်မးဒိၣ်ထီၣ်အလဲဘၣ်. တာ်ဟ့ၣ်တာ်အ လဲ သွပ်တဖန်နဲ့ လာကျဲဒ်လဲၣ်ဂုဂု တဘၣ်အါနဲ့တာ်ဟ့ၣ်ဘူးလဲအအါကတာ်လာတာ်ဟ်ပနီၣ်လာလံာ်သွပ်တဖန် ဘၣ်.

(က) သွပ်ဖျါလဲအတီဖးဖီအတဝီအိၣ် ငခိၣ်ယီၢ် ၆စုမုၢ်, ဒီးဆုအဖီခိၣ်တဖျါအဂီၢ်

နီၣ်ဂံရဲၣ်	တာ်လီၤတာ်ကျဲ	သွပ်ပဟံၣ်	သွပ်အဂုအဂါ
၁.	တနီၣ်သရဲၣ်ပျဲကျိတာ်လီၤ	၁၀၀၀၀ကွး	၅၀၀၀ကွး
၂.	ပကိပျဲကျိတာ်လီၤ	၁၀၀၀၀ကွး	၅၀၀၀ကွး

(ခ) သွပ်ဖျါအဖးဖီအတဝီအိၣ်ဝဲ ငခိၣ်ယီၢ် ၆စုမုၢ်အဖီလံာ်(မ့တမ့ၢ်) ဒ်(က)တာ်ဟ်ပနီၣ်အယုာ်အသီးတတ်နဲ့လီ။ သွပ်သွပ်တဖန်နဲ့ ဒ်သွပ်လာအဟ်လာအဒု (ဂ)ဒီးသွပ်လာ (ဃ)လာတာ်သူအီးလာတာ်ကကးထီနဲ့ တဟ်ယုာ် ဘၣ်.

(ဂ) သွပ်လာတာ်ဖီၣ်နဲ့ လာယိၣ်လိာ်ကျိကမးမိၢ်အဖီခိၣ် တာ်မးနီၣ်ထံတာ်သွပ်တဖန်နဲ့ သွပ်ပဟံၣ်တကျိၣ်တီၢ် (၅၀၀၀)ကွး, ဒီးသွပ်အဂါတဖန်နဲ့ တီၢ် (၂၅၀၀)ကွးနဲ့လီ။

(ဃ)သွပ်လတ်သုအိလတ်ကကးထိအဂီ မှ်အါန့ၣ် ၅ဖျာၣ်န့ၣ် အနီၣ်ထီၣ်နီၣ်ဒူးမှ်အိၣ်ဒ်အဒု(က)ဒီး(ခ)န့ၣ် ကမှ်ဝဲ
ဒ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အသိးတတ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆၄) “တၢ်အိၣ်ခိးကွၢ်ထွဲထီၣ်အလဲ”

သွပ်လတ်ဖီၣ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကအိၣ်တံၣ်အိၣ်ဘၢအဂီ ပှၤလၢအမၤစၢထီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကီၢ်
ရျၢ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်ကဟံပနီၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤစၢဒ်အကြးအဘၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆၅) “တၢ်ထၢဟံဖျိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဖီၣ်န့ၣ်တဖၣ်အလဲ”

ဒ်တၢ်ဘျူ နီၣ်ဂံၢ် ၆၂,၆၃ ဒီး၆၄အသိး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖီၣ်န့ၣ်သ့ၣ်အလဲအမဲၣ်ညါ ဒ်ခ့ၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲအသိး
ကီၢ်ရျၢ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ပၣ်ပနီၣ်န့ၣ် ပှၤလၢအထၢဟံဖျိၣ်က့ၢ်သ့ၣ်ဆု တၢ်ထီၣ်ထွဲသ့ၣ်သန့အဘူးအလဲသိးန့ၣ်
လီၤ.

**တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆၆) “လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လၢတၢ်ကယုထီၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဖီၣ်န့ၣ်
အိၣ်တဖၣ်”**

ကီၢ်ရျၢ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် ဒ်သဲးနီၣ်ဂံၢ် ၃၉ အသိး (တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် ၉၉အဒု ၃တဟံ) အတၢ်စိတၢ်ကမိၤအိၣ်
လၢကဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ် ဒ်သိးပှၤအါဂၤကသ့ၣ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်ဒ်လံာ်အ
သိးန့ၣ်လီၤ.

- ၁. သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်အရူဒီးတၢ်ထီၣ်ထွဲသ့ၣ်ထီၣ်သန့ဝဲလီၤဘၣ်ထွဲတဖၣ်ဒီး ဝဲလီၤဝဲန့ၣ်ဆုထံခံတၢ်လီၤ တၢ်ထီၣ်ထွဲသ့ၣ်
သန့ဝဲလီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ် ယုၣ်ဒီးခိသ့ဝဲလီၤသ့ၣ်တဖၣ်အမဲၣ်ညါတၢ်လီၤလၢကီၢ်ရျၢ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်ထံၣ်လၢ အ
လိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ် ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
- ၂. လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဆု သ့ၣ်ပဟံၣ်လၢအိၣ်ဒီးအတၢ်ပနီၣ် လၢကီၢ်ရျၢ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်အရူကွဲး
နီၣ်ကွဲးပၢလံတဖၣ် အကစၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃. လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆုအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးလၢလၢပှၤပှၤဆု ကီၢ်ရျၢ်သ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်အိၣ်လၢထံ
ကျိထးခိတၢ်လီၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အလိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

**တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆၇) “တၢ်ယုထီၣ်တၢ်ဟံဖျိၣ်သ့ၣ်, တၢ်ဖီၣ်ထုးထီၣ်သ့ၣ်လီၤထွဲသ့ၣ်
တဖၣ်အတၢ်လၢာ်ဘျူလၢာ်စ့”**

ဘၣ်ထွဲတၢ်ဟံဖျိၣ်သ့ၣ် တၢ်စိၣ်ဆုသ့ၣ်န့ၣ် လီၤလၢစ့န့ၣ်မှ်ဝဲဒ်သဲးနီၣ်ဂံၢ်(၃၉)အသိး ဒ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်တၢ်ဖီၣ်
န့ၣ်သ့ၣ်အလဲလၢတၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် ၆၂, ၆၃, ၆၄အသိးအမဲၣ်ညါ တၢ်ဟံဖျိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ်တၢ်ဘၣ်ယုထီၣ်အလဲန့ၣ်လီၤ. လၢ
တၢ်ဟံဖျိၣ်အိၣ်အဂီၢ်စ့ကိးဒ်ဆၢကတီၢ်ခ့ၢ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အသိး တၢ်ကဘၣ်ယုထီၣ်အိၣ်စ့ကိးန့ၣ်လီၤ.

မှ်နာ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး လၢတၢ်ယုထီၣ်တၢ်န့ၣ်တဘၣ်အါန့ၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်ပနီၣ် ဒ်လၢတၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆၂)(၆၃) (၆၄)
ဒီး (၆၅)ခဲးဘၣ်. တၢ်ပၣ်ပနီၣ်န့ၣ် မ့တမှ်ဘၣ်လၢသ့ၣ်ပှ်မုၢ်ဒါခိၣ်ဟ့ၣ်ဆိအခွဲးဘၣ်ဒီး တၢ်တဘၣ်ပၣ်ပနီၣ်အါထီၣ်
အိၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၆၈) “တၢ်ပၣ်ဖျါသ့ၣ်လၢတၢ်ယုထီၣ်ဝံၤလံတဖၣ် လၢတၢ်ထီၣ်ထွံသ့ၣ်သန့အလဲ”

- ၁. သ့ၣ်လၢတၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ်လၢတၢ်သိၣ်ထွံသ့ၣ်သန့န့ၣ်မ့ၢ်အါန့ၢ်တလၢဒီး နံၣ်သဲးနီၣ်ဂံၢ်(၃၉)အသိးတၢ်ကဘၣ်ယုဝဲအလဲသ့ၣ်တဖူအဂီၢ် ၈(၁၅၀)က့း, တၢ်တတၢ်အဂီၢ် ၈(၁၀၀)က့း, တၢ်ဖးထီၣ်တကျိၣ်ဂီၢ် ၈ (၅၀)က့းလီၤ.
- ၂. တၢ်ဘျၢဝဲအံၤတဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပၣ်ဖျါလၢတၢ်ဘျၢအဆၢဒိၣ်(၉) ကဒိတၢ်ထီၣ်ထွံသ့ၣ်သန့န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၆၉) “သ့ၣ်လီၤမၢ်, ဟးဂီၤလၢတၢ်ထီၣ်ထွံသ့ၣ်သန့”

ပဒိၣ်န့ၣ်အမူအဒါတအိၣ်လၢ သ့ၣ်လၢတၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ထွံသ့ၣ်သန့လၢအလီၤမၢ် အဟးဂီၤတဖၣ်အဖီခိၣ်ဘၣ်.

အဆၢဒိၣ် (၆)

တၢ်ဘျၢလၢကမၤနီၣ်မၤပၤနီၣ်ကစၢ်တၢ်စဲပနီၣ်ဒီးတၢ်စဲပနီၣ်လၢကမၤနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၇၀) “တၢ်တၢ်တၢ်စိၣ်တၢ်စဲပနီၣ်တဖၣ်တဖၣ်”

မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢပုၤလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်န့ၣ် ပုၤအဂၤတဖၣ် တဘၣ်စိၣ်ခံၣ်ခူၣ်တၢ်စဲပနီၣ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ပၣ်ယၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ကမၤပနီၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် နီတဂၤဘၣ်.

- က. ခံၣ်ခူၣ်တၢ်စဲပနီၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါမၤနီၣ်မၤပၤလံၤလၢကီၢ်ရူၣ်သ့ၣ်ပုၤဝဲလီၢ်(မ့တမ့ၢ်)ပုၤလၢန့ၣ်ခွဲးဖိၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤအကစၢ် (မ့တမ့ၢ်)
- ခ. ပုၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးဖိးသဲးလၢအကဖိၣ်ဒီးသုဝဲ ခံၣ်ခူၣ်တၢ်စဲပနီၣ်လၢတၢ်မၤနီၣ်မၤပၤလံၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢတၢ်ကမၤပနီၣ်သ့ၣ် အကစၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၇၁) “တၢ်မၤပနီၣ်သ့ၣ်တချုးလၢတၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်”

လၢနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘျၢတၢ်ဖျါအဂီၢ် သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤအိၣ်ဒီးအခိၣ်ဆၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တချုးလၢတၢ်ထုးထီၣ်ကွံၣ်အိၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤအိၣ်အလီၢ်ဘၣ်န့ၣ် လီၢ်ခၢၣ်သးသ့ၣ်ပုၤမူဒါခိၣ်အတၢ်နဲၣ်လီၤထီၣ်ရီၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်နဲၣ်လီၤလီၤဆိအဖီခိၣ်တၢ်ကဘၣ်တီၢ်ပနီၣ်အိၣ်လၢ တၢ်စဲပနီၣ်လၢတၢ်မၤနီၣ်မၤပၤလံၤအိၣ်မ့ၢ်ဂုၤ (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်အကစၢ်အတၢ်စဲပနီၣ်မ့ၢ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဘျၢဝဲအံၤအသိးန့ၣ် သ့ၣ်လၢတၢ်တတီၢ်ပနီၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် ပုၤတဘၣ်သုးကွံၣ်အိၣ်ဖဲတၢ်ကူၣ်အိၣ်အလီၢ်န့ၣ် နီတဂၤဘၣ်.

★ တၢ်ဘျၢဝဲအံၤ, တဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဖးထီၣ်, ဝၣ်, ဂုၢ်ဒီးသ့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၇၂) “တၢ်တၢ်တၢ်လၢ တၢ်စိၣ်တီၤဆၢသ့ၣ်တဖၣ်”

နီၣ်တၢ်ကအတၢ်ဘၣ်ဘျူးအဂီၢ် သ့ၣ်လၢတၢ်မၤပနီၣ်အိၣ်လၢနီၣ်ကစၢ်တၢ်စဲပနီၣ်တအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂၤ သ့ၣ်လၢအတၢ်မၤပနီၣ်တဖျါပံၣ်ပံၣ်ကျါကျါဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂၤ သ့ၣ်လၢကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်သးအလီၢ်အကျဲလၢပျၢ်နီၣ်တၢ်ကဘၣ်.

★ တၢ်ဘျူဝဲအံၤ, တဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဖးထီ, ဝၣ်, ဝါဒီးသ့ၣ်မုၢ်ဘၣ်.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၇၃) “သ့ၣ်အတၢ်ပနီၣ်”

၁. သ့ၣ်အတၢ်ပနီၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒၣ်ထဲခံကလုာ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်အတၢ်ပနီၣ်ဒီး အကလုာ်အပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.(သဲးစးနီၣ်ဂံၢ် ၂ အပူၤလၢအဟံၣ်ထီၣ်ဝဲ) တၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်တီၢ်ပနီၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်လၢတၢ်တသး အလီၢ်ဒီးဘၣ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အလီၤန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်တီၢ်ပနီၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်အကစၢ်အတၢ်စဲပနီၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်လၢအကစၢ်တအိၣ်လၢတၢ်တသးအလီၢ်ဒီးဘၣ်(မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပျၢ်တီၢ်ပနီၣ်အိၣ်သ့ၣ်ဒၣ်ထဲသ့ၣ်ပျၢ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢလံာ်ဘၣ်န့ၣ်, ပျၢ်တဘၣ်မၤနီၣ်တၢ်ကဘၣ်.

(က)တၢ်တီၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤဒီးဘၣ်(မ့တမ့ၢ်)

(ခ) တၢ်တီၢ်လဲလိာ်တၢ်မၤပနီၣ်တဖၣ်

(ဂ) တၢ်မၤဟးဂီၤကွံာ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤအိၣ်ဒီးသိးအကွံာ်ဂီၤတၢ်အိၣ်ပျါကဟးဂီၤ(မ့တမ့ၢ်)

(ဃ)အကစၢ်တဟ့ၣ်ခွဲးဘၣ်ဒီးတၢ်မၤပနီၣ်သ့ၣ်တကလုာ်ဂုၤတကလုာ်ဂုၤ(မ့တမ့ၢ်)

(င) တၢ်မၤပနီၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ်သံသိ(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်လၢတၢ်ကူၣ်လီၤတဖိးသဲးစးဘၣ်န့ၣ်တဘၣ်မၤလုၤတက့ၤဘၣ်.

★ တၢ်နီၣ် - သ့ၣ်ပဟံၣ်သံသိစံးတၢ်န့ၣ် အလၢလီၤ(မ့တမ့ၢ်) အဒုဖိၣ်အိၣ်(မ့တမ့ၢ်)အဘၣ်အိၣ်, ဒီးအဘၣ်ဝဲန့ၣ် တၢ်ကုာ်အိၣ်လၢစုတန့ၢ်ဘၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၇၄) “တၢ်ကွဲးနီၣ်သ့ၣ်အတၢ်ပနီၣ်”

ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢလံာ်တဖၣ်အံၤဟဲဝဲအသိး သ့ၣ်အကစၢ်န့ၣ် အသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်မၤပနီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ဖိတၢ်လံာ်အတၢ်ပနီၣ် ဒီးအကလုာ်အပနီၣ်တခါစုာ်စုာ်လၢတၢ်သုအိၣ်အဆၢကတီၢ် အပူၤကဘၣ်မၤနီၣ်မၤပၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

က. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်အတၢ်စဲပနီၣ်ဒီး အကလုာ်အတၢ်စဲပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်အိၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်ကဒါက့ၤအိၣ်လၢ ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်အရူန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤနီၣ်မၤပၤအိၣ် (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤနီၣ်မၤပၤအိၣ်ထီၣ်က့ၤန့ၣ် မ့ၢ်ထီၣ်ဒီး ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်အလံာ်ရၤလီၤလၢတလါအတီၢ်ပူၤန့ၣ် ကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်တခီ ဝါလိာ်တၢ်တီၣ်ထီၣ်အသိ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤနီၣ်မၤပၤအိၣ်ထီၣ်က့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခ. တၢ်ပတံထီၣ်လၢ တၢ်ကမၤတၢ်မၤနီၣ်မၤပၤမ့ၢ်ဂၤ(မ့တမ့ၢ်) တၢ်ကမၤသီထီၣ်က့ၤအိၣ်မ့ၢ်ဂၤန့ၣ် တၢ်ပနီၣ်အဒိလၢတၢ်ဆၢထီၣ်အိၣ်န့ၣ် ကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပျၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ကဘၣ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးန့ၣ်လီၤ. လံာ်ဒိဝဲန့ၣ်အပူၤ တၢ်စဲပနီၣ်အဒိန့ၣ်တၢ်သုအိၣ်သ့ၣ်ထဲဒၣ်လၢ ဟီၣ်ကဝါလၢတၢ်ပနီၣ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ် အပနီၣ်ကဘၣ်ပာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ပျၢ်တၢ်ကမၤမ့ၢ်ဂၤ (မ့တမ့ၢ်) တၢ်မၤလီၢ်တခါခါ မ့ၢ်မၤနီၣ်အတၢ်စဲပနီၣ်အိၣ်န့ၣ်တခါန့ၣ် မ့ၢ်ပတံထီၣ်မ့တမ့ၢ်မၤသီထီၣ်က့ၤတၢ်စဲပနီၣ်န့ၣ် မတ

မိုးဘဉ်လၢကီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးဘဉ်န့ၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢကမၤဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ပနီၣ်လၢအလီၤပလီၢ်န့ၣ် ကီၢ်ရၣ်အဂၤအသ့ၣ်ပျံၤဝဲကျိၤကသ့ဝဲထဲလၢအဟီၣ်ကဝီၤပူၤအဂီၢ် တၢ်မ့ၢ်ဘျီက့ၤအိၣ်ထဲတစဲးတမ့းန့ၣ် တၢ်ပတံထီၣ်လၢတၢ်ကမၤနီၣ်မၤယါသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ

- ၈. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ပနီၣ်တခါန့ၣ် အသးသမုၢ်အိၣ်ဒၣ်ခံန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တချုးပျဲထီၣ်ခံန့ၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘဉ်မၤနီၣ်မၤယါသီထီၣ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်မၤနီၣ်မၤယါလံၤအိၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ်လၢသ့ၣ်ပျံၤဝဲကျိၤဟ့ၣ်အခွဲးဘဉ်ဒီးတၢ်တဘဉ်ဟ့ၣ်လဲလိာ်ဆူပျံၤဂၤဘဉ်.

တၢ်မၤနီၣ်မၤယါအလဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်အဖီလၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ	သ့ၣ်ပဟံၣ်ဒီး သ့ၣ်လၢတၢ်တံၢ်ဝဲခဲလၢ်	သ့ၣ်လၢတၢ်တံၢ်ဝဲတဖၣ်
တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ပနီၣ်	၅၀၀၀၀ကွး	၁၀၀၀၀ ကွး
တၢ်မၤနီၣ်သီထီၣ်က့ၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ပနီၣ်	၁၀၀၀၀ကွး	၁၀၀၀၀ ကွး
တၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်လွဲဆူပျံၤဂၤတခါ	၂၀၀၀၀ကွး	၁၀၀၀၀ ကွး
တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်အတၢ်ပနီၣ်တခါတၢ်မၤနီၣ်မၤယါအလဲ	၁၀၀၀၀ကွး	၁၀၀၀၀ ကွး
တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်အတၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်လွဲဆူပျံၤအဂၤတခါ	၁၀၀၀၀ကွး	၁၀၀၀၀ ကွး

★တၢ်နီၣ် - တၢ်ပနီၣ်လၢတၢ်မၤနီၣ်မၤယါလံၤအိၣ် အသးသမုၢ်လၢ်ပူၤကွံာ် သၢလါအတီၢ်ပူၤဖိန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢကမၤနီၣ်သီထီၣ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အါန့ၢ်သၢလါန့ၣ်တၢ်ဘဉ်မၤဒၣ်ထဲအသိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျုးနီၣ်ဂံၢ် (၇၅) “တၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလၢကမၤဟးဂီၤကွံာ်နီၣ်ကစၢ်တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်”

ခိဖျိကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ဆိတၢ်ဘဉ်သးအဖီခိၣ်, ကီၢ်ဆဉ်သ့ၣ်ပျံၤမုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် တၢ်ပနီၣ်အပနီၣ်လၢမၤကမၤမ့ၢ်သဲးဒီးတၢ်ဘျုးနီၣ်မၤဟးဂီၤဝဲသ့န့ၣ်လီၤ.

အဆင့် (၇)

တၢ်ဘျၢဘၣ်ထွဲတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤထီၤရီၤ, တၢ်ဆဲးလံာ်အုၣ်ကီၤ, တၢ်ဆိတလဲတၢ်အိၣ်တဖၣ်, တၢ်အးကဒါက့ၤတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၇၆) “သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်တဖၣ်အတၢ်စိတၢ်ကမိၤ”

- ၁. သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်တဖၣ်လၢ်န့ၣ် သမံသမိးတၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျၢဝံၤအလီၢ်ခံ, သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢအဘၣ်ထွဲ
ဒီးကွီၢ်ဝဲန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဒဲးသဲးနီၣ်ဂံၢ် (၆၃)အသိး ဖိၣ်ဟံးန့ၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဒဲးပဒိၣ်အတၢ်အသိးသ့ၣ်
န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်အဖိခိၣ်တၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆူပဒိၣ်မုၢ်အိၣ်တမံၤန့ၣ် ဖိၣ်
ဟံးန့ၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒဲးပဒိၣ်အတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢတၢ်မၤန့ၢ်အိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ဒဲး
သဲးနီၣ်ဂံၢ် (၇၀)အတၢ်ဟံးပဒိၣ်အသိးကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ကဘၣ်ဆဲးဟံးမုၢ်ဒါမၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၇၇) “တၢ်အးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်တဖၣ်ကဟံးယၢ်ဝဲ”

- ၁. ဒဲးသဲးနီၣ်ဂံၢ် (၆၄)ဒီး(၇၀)ဟဲးအသိး, တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤလံာ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်ကွံာ်ဒဲးပဒိၣ်
အတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အသိးတဖၣ်န့ၣ် ဟံးန့ၢ်ဟံးယၢ်ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် ဒဲးသဲးနီၣ်ဂံၢ် (၄၆)အသိး တၢ်ဖိတၢ်လံာ် လၢတၢ်ဖိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီလၢအတၢ်ပဒိၣ်အ
တၢ်တဖၣ်န့ၣ်, နဲၣ်လီၤလၢဟ့ၣ်က့ၤအိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၇၈) “တၢ်ဟ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ကပီၤ”

သ့ၣ်ပှၢ်ပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢတန့ၢ်စိန့ၢ်ကမိၤဒဲးပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢကီၢ်ဆၣ်အပတီၢ်ဒီးဆူလၢ်တဖၣ် ဒီးပှၢ်လၢအဟ့ၣ်တၢ်
ကစီၣ်ကဲဘျၢးကဲဖျိၣ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်မၤအဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လၢဟ့ၣ်ကပီၤအိၣ်လၢအသိးန့ၣ်လီၤ.

- ၁. ဒဲးသဲးနီၣ်ဂံၢ် (၆၀)အသိး စ့ၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်န့ၢ်က့ၤအိၣ်စ့ၣ်အိၣ်လိးသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ လီၢ်ခၢၣ်သးသ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ်စ့
ဝဲအကျါ လၢအတၢ်အိၣ်စ့ (၅၀၀၀၀)ကွဲးဘၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်လၢကပီၤခိၣ်ဖးဆူ သ့ၣ်ပှၢ်ပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢတန့ၢ်စိန့ၢ်ကမိၤ
(မ့တမ့ၢ်)ပှၢ်လၢဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ကဲဘျၢးကဲဖျိၣ် တၢ်ကၤသ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် တၢ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအိၣ်လၢကမၤတၢ်လၢလီၢ်ခၢၣ်သးအခၢၣ်စးဒီး တၢ်မၤဒဲးလၢထးသ့ၣ်
တဖၣ်အသိးန့ၣ် ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးလၢတအိၣ်န့ၣ် (၁၀၀၀၀) ကွဲးဘၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ၂. လၢတၢ်မၤကမၢ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျၢဒီးကွီၢ်ဝဲန့ၣ် စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အပူၤ တၢ်လၢတၢ်ဖိၣ်န့ၢ် (မ့တမ့ၢ်) စ့အိၣ်
လိးအကျါ ကီၢ်ရၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးဆူပှၢ်မၤတၢ်ဖိလၢတန့ၢ်စိန့ၢ်ကမိၤဘၣ်(မ့တမ့ၢ်)ပှၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကစီၣ်သ့
ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၆၄ ကီၢ်သုလုပဒိၣ်သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျၢသဲးဒီး ကျဲကူၣ်တရံးသဲး

တၢ်ဖိၣ်န့ၣ်စ့မ့ၢ်တအိၣ်(မ့တမ့ၢ်)စ့အိၣ်လိးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ်လၢထးအဖီခိၣ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်န့ၣ်ထူးထီၣ်လၢ စ့ၣ်ကီၢ်အကျါဖဲအဘၣ်အသးတခါခါဒီးဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးသ့န့ၣ်လီၤ.

၃. န်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလၢအဒု(၁)ဒီး(၂)အသိး, တၢ်ဂ့ၢ်အဂုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးလၢ တအါန့ၢ်ဘၣ် ၁၀၀၀၀ကွးသ့ၣ်ဒ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ခၢၣ်သးသ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ခိၣ်တခါဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးအါန့ၢ် ၁၀၀၀၀ကွးသ့ၣ်န့ၣ် လီၤ.

★ တီၢ်နီၣ် -

ပှၤလၢအဒီသဒါတၢ် န်သိးတၢ်သုကမၤကမၤမၣ်သံးဒိၣ်ခိၣ်တဂ့ၢ်အဂီၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖး(၁၀၀၀၀၀) ကွး (မ့တမ့ၢ်) လၢတၢ်ဒီသဒါတၢ် ကမၤကမၤမၣ် တၢ်လၢအဂၤတဖၣ် အဂီၢ် ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးလၢအတအါန့ၢ် (၃၀၀၀၀) ကွးသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၇၉) “တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ကလဲလိၣ်လံၣ်အဆၢလၢအိၣ်လၢလံၣ်ဒိအပူၤ”

လီၢ်ခၢၣ်သးသ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ခိၣ်န့ၣ် န်တၢ်ဘျူအံၤအသိး ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ခိၣ်အတၢ်ထူးထီၣ်လံၣ်လဲးစ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, လံၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးတဖၣ်အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအကျါ န်သိးကဖိးမံဒီးခ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးအဂီၢ် ဆိတလဲလံၣ်ဖျါ ထူးသံလံၣ်ဖျါဒီးမၤပျဲထီၣ်လံၣ်ဖျါသ့ၣ်ဒ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤတၢ်န့ၣ်န့ၣ်, ပှၤလၢအမၤတၢ်သ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ခိၣ်ဒီးလံၣ်လဲးစ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)လံၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖး (မ့တမ့ၢ်) ပှၤဖိၣ်လံၣ်အုၣ်သး (လက်မ့ၢ်) အကစၢ်တဖၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤ အမံၤစ့မ့ၢ်ကျါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၈၀) “တၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢကမၤလံၣ်ယံၤယၢ်”

က. ပှၤလၢ အပတံထီၣ်လၢတၢ်ကထူးထီၣ်န့ၣ်အလံၣ် လၢကန့ၢ်ဘၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ကျိၣ်သ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်သုးကွံၣ်သ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)တၢ်စိၣ်ဆုၣ်သ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်တဖၣ် အဂီၢ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်) လံၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖး(ပါမစံ) (မ့တမ့ၢ်)လံၣ်အုၣ်သးန့ၣ်န်သိးကန့ၢ်လံၣ်အုၣ်သးအဂီၢ် ကဘၣ်ဆဲးလီၤအစ့မ့ၢ်ကျါလၢ လံၣ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးအဒီလၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အပူၤလၢညါန့ၣ်လီၤ.လၢလံၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအပူၤ ကဘၣ်ဒိကန့ၣ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအအိၣ်လၢလဲးစ့ၣ်အပူၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသ့ၣ်ပှၢ်သဲးဒီးတၢ်ဘျူသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် အဝဲအခၢၣ်စးမ့ၢ်ဂ့ၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးလၢ ကဘၣ်စ့ၣ်ဒိကန့ၣ်ပၤယၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးအကဒါက့ၤလံၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်

ခ. လံၣ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးအမ့ၢ်လံၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)လံၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖး(မ့တမ့ၢ်)လံၣ်အုၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် န်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အသိး အန့ၤအသီလၢဝဲအကတီၢ်အပူၤန့ၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ဖးက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၈၁) “သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢတၢ်ထူးထီၣ်အီၤ”

က. န်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲ လၢတၢ်ထူးထီၣ်သ့ၣ်ပှၢ်အတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အသိးန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်အီၤဒ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအတဖိးမံဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်တဘၣ်မၤ လုၤတက့ၤနီတမံၤဘၣ်.

မူဒါလါတၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လၢ သ့ၣ်ပှ်အတၢ်ဟးထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

ခ. န်သ့ၣ်ပှ်သဲစးမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဘျးမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အခိအသ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကုၣ်ကၢ်အိၤ(မ့တမ့ၢ်) တၢ်ဘူးတၢ်အိၤ(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်အိၤ ပှ်တဂၤလၢအကုၣ်ကၢ် ဘူးတၢ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအပၣ်ဖျိၣ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, သးကွံာ်ဝဲအလီၢ်အကျဲလၢသ့ၣ်ပှ်ပှ်(မ့တမ့ၢ်) စီၣ်ဆ့ၣ်ဆူခိသ့ၣ်ဝဲဒးမ့ၢ်ဂ့ၤ တမၤဝဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်လၢအလီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဆၢဒိၣ် (၈) တၢ်ကမၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် (၈၂) “ န်သ့ၣ်ပှ် သဲစး အသိး, လၢတၢ်မၤကမၣ်သ့ၣ်ပှ်တၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် တၢ်ကမၣ်တဖၣ် ”

ပှ်တဂၤလၢလၢအမၤကမၣ်သဲစးနီၣ်ဂံၢ် (၃၂) (၃၇) (၄၃) မ့တမ့ၢ် (၇၅)အဖိလၢတၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံးအိၤဂ့ၢ်ဝီဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်အဂီၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်လၢအဖိမံဒီးတၢ်ဘျးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်ပနီၣ်အိၤဖိအဖိလၢန့ၣ်လီၤ.

၁. ပှ်လၢအမၤကမၣ်တၢ်ဘျးလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်အအါကတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤယိၣ်(၆)လါ (မ့တမ့ၢ်) စ့အိၣ်လိး ၁၀၀၀၀၀ကး (မ့တမ့ၢ်) ဟ့ၣ်ဖျိၣ်တၢ်ကမၣ်ခံခါလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် ၂, ၃, ၄, ၁၀, ၁၁, ၁၂, ၁၅, ၁၇, ၁၈, ၁၉, ၂၀, ၂၁, ၂၂, ၂၄, ၂၅, ၂၆, ၂၇, ၂၈, ၃၃, ၃၄, ၃၅, ၃၆, ၄၀, ၄၂, ၄၃, ၅၀, ၅၁, ၅၂, ၅၃, ၅၅, ၅၆, ၅၇, ၅၉, ၆၀, ၇၀, ၇၁, ၇၂, ၇၃.

၂. တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် ၈၀ (ခ) အဂီၢ် စ့အိၣ်လိးတဘၣ်အါန့ၣ်စ့ ၅၀၀၀၀ကးဘၣ်.

★ တၢ်နီၣ်-

တဘၣ်ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဟးလိာ်အသးဒီးလီၢ်ခါသးသ့ၣ်ပှ်မူဒါခိၣ်အတၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ကလုာ်လီၤဆိဘၣ်ဟးတၢ်တြီဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအမံၤလၢတဖၣ်ဘၣ်.

အဆာဒိဉ် (၉)

တၢ်ဘျၢလၢအလိဉ် တဖဉ် လၢကဒိသ့ၣ်သန့အ ဂီၢ်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၈၃) “အဆာဒိဉ်ဝဲအံၤအတၢ်ဘဉ်ထွဲ”

အဆာဒိဉ်ဝဲအံၤအပူၤတၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ် ဘဉ်ထွဲဒုးထဲယိဉ်လိကျိကဒိသ့ၣ်သန့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၈၄) “တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘျၢ အခီပညီ”

လၢလံာ်ဆာဒိဉ်ဝဲအံၤအပူၤ -

ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢမုၢ်ဒါခိဉ် - စံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်မုၢ်ဒါခိဉ်လၢကဒိသ့ၣ်ပျၢဒိတကဝီၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤပျၢလၢပၤဆၢတီၢ် ခိဉ်ရိဉ်ဝဲသ့ၣ်ပျၢအခိဉ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢမုၢ်ဒါခိဉ်ခဲ - စံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ပျၢလၢအပၤဆၢတီၢ်ခိဉ်ရိဉ်ဝဲကဒိသ့ၣ်ပျၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ မုၢ်ဒါခိဉ်လၢ ဟီၣ်ကဝီၤအဆံးတနီၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပျၢသ့ၣ် (importer) စံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ပျၢလၢဟံးန့ၣ်သ့ၣ်လၢကီၢ်သုလၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ ဒီးစိာ်ဆၢဝဲဆူက ဒိသ့ၣ်သန့န့ၣ်လီၤ.

ပျၢထူးထီၣ်သ့ၣ် စံးတၢ်န့ၣ်, မ့ၢ်ပျၢလၢအဟံးထီၣ်သ့ၣ်လၢ ပျၢသ့ၣ် ဟဲဆၢဝဲဆူကဒိသ့ၣ်သန့တဖဉ် လၢအ နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဘျၢတၢ်ဖျိဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၈၅) “နီၤဖးတီၤဖူကူတဖဉ်လၢတၢ်ထီထီၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ရဲၣ်”

ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢမုၢ်ဒါခိဉ်န့ၣ် ဒ်အဆိကမိဉ်ဝဲအကြးအဘဉ်အသိး ကဒိသ့ၣ်သန့အက့ၢ်အဂီၢ်အရဲၣ်ကဘဉ်အ ဂီၢ် တီၤဖူကူတဖဉ်န့ၣ် နီၤဖးလီၤအိၤခိဖျိတၢ်ထီထီၣ်န့ၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ရဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤအိၤအဒိဖဲန့ၣ်န့ၣ် ကဒိသ့ၣ်ပျၢမုၢ် ဒါခိဉ်ခဲတခီကဘဉ်ကျးလီၤဝဲလၢအရူပူၤလၢပျၢအါဂၤထံၣ်သ့အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၈၆) “တၢ်တၢ်တၢ်ကပၤဘဉ်ဟီၣ်ခိဉ်အကဝီၤလၢသ့ၣ်သန့တၢ်လီၢ်”

ထဲဒုးပျၢလၢန့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢ ကပၤဘဉ်ဟီၣ်ခိဉ်ကဝီၤတဖဉ်ခိးန့ၣ် ပၤဘဉ်ဟီၣ်ခိဉ်ကဝီၤလၢ သ့ၣ်သန့သ့န့ၣ် လီၤ.

တီၤဖူကူလၢအမ့ၢ်နီၢ်တဂၤအတၢ်

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၈၇) “တၢ်ထူးထီၣ်န့ၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢနီၢ်တဂၤအတီၤဖူကူ”

နီၢ်တဂၤအတီၤဖူကူတဖဉ်သ့ၣ်ခိဉ်တဖဉ်ကပာ် အတီၤဖူကူလီၤဆိဒုးဝဲအဂီၢ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျၢခိဉ်န့ၣ်ဒ်တၢ်ဟံၣ် ပနီၣ်လံာ်ဒ်အသိး ထူးထီၣ်န့ၣ်ဝဲခွဲးလဲးစ့ၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.ပျၢလၢဟံးအတီၤဖူကူဒုးဝဲသ့န့ၣ်မ့ၢ်ထဲဒုးပျၢသ့ၣ်ဒီး ပျၢထူးထီၣ် သ့တဖဉ်ခိးအိဉ်ဒီးခွဲးလဲးစ့ၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ထူးထီၣ်န့ၣ်ဒ်န့ၣ်အသိးအပူၤ ပျၢလၢအပတံထီၣ်တီၤဖူကူတဂၤန့ၣ်အသ့ၣ်အ

နိုင်ဂံကဘဉ်အိဉ် အလၢအပျဲလၢကပတ်ဖျိဉ်ထီဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ.တၢ်လၢအလိဉ်အါထီဉ်လၢ တၢ်ထုးထီဉ်သ့ဉ်အဂီၢ်ခွဲးလဲးစ့ဉ် န့ဉ် သ့ဉ်လၢအဝဲပျဲဝဲသ့ဉ်တဖဉ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ဉ်လၢပျဲဝဲတဖဉ် တုၤအပျဲဝဲဝံတဘျီယီၤန့ဉ် အသ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ် ကဘဉ် သုးအလီၢ်ဆူတၢ်ဒုကူဘဉ်ထွဲးအိၤန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဘျးနီဉ်ဂံ (၈၈) “တၢ်တၢ်တၢ် ပၢ် သ့ဉ် လၢ တၢ်ဒုကူ လၢ ခွဲးလဲးစ့ဉ်တ အိဉ်”

- ၁. တၢ်တဘဉ်ပတ်ဖျိဉ်သ့ဉ်လၢ အတဘဉ်ဃးဒီးနီၢ်တဂၤတၢ်ဒုကူလဲးစ့ဉ်ကစၢ်န့ဉ်ဘဉ်. မ့ၢ်နၢ်သကဒ်န့ဉ်ဒီးသ့ဉ်လၢလဲး စ့ဉ်ကစၢ်ဆါလီၤဝဲတဖဉ်န့ဉ် ဒ်တၢ်ဘျးနီဉ်ဂံ (၉၀)အသိးဒ်တၢ်ဘဉ်ဟ့ဉ်တၢ်လၢ ပျဲအါဂၤသ့တၢ်ဒုကူအသိးန့ဉ် မ့ၢ် ဟ့ဉ်တၢ်ဒုကူအလဲးဒီး ဆဲးပၢ်သ့ဉ်လၢတၢ်ဒုကူသ့န့ဉ်လီၤ.
- ၂. လဲးစ့ဉ်အကစၢ်န့ဉ် မ့ၢ်ပၢ်သ့ဉ်လၢတမ့ၢ်အတၢ်ဒုကူဘဉ်ဒီး ပၢ်ဝဲလၢပျဲအါဂၤသ့တၢ်ဒုကူန့ဉ် ကဘဉ်ဟ့ဉ်ဝဲတၢ်ဒုကူ အလဲန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဘျးနီဉ်ဂံ (၈၉) “နီၢ်တဂၤအတၢ်ဒုကူ ”

- ၁. ကီၢ်ရၢဉ်သ့ဉ်ပျဲမုၢ်ဒါခိဉ်အတၢ်ဘဉ်သးအၢဉ်လီၤအဖီခိဉ် ခွဲးလဲးစ့ဉ်အကစၢ်န့ဉ်ကဘဉ်ပၢ်လီၤ ပျဲဒီးတၢ်ဖိလၢတၢ်မၤ နီဉ်မၤယါအိၤတဂၤ လၢကကွၢ်ပၤဆၢ နီၢ်တဂၤအတၢ်ဒုကူ တဘိစ့ဉ်စ့ဉ်န့ဉ်လီၤ.
- ၂. တၢ်ဒုကူအကစၢ်န့ဉ် အသ့ဉ်လၢအအိဉ်လၢအနီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဒုကူန့ဉ် ဒ်သိးအသုတကဲတၢ်တံဉ်တၢ်လၢ ပျဲဂၤ အတၢ်ဒုကူအဂီၢ် ကဘဉ်ပၢ်ဝဲဘဉ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဝီန့ဉ်လီၤ.
- ၃. လၢနီၢ်တဂၤတၢ်ဒုကူတဘိစ့ဉ်စ့ဉ်န့ဉ် ကဘဉ်ပၢ်လံာ်စရိတဘျီစ့ဉ်စ့ဉ်ဒ် ကီၢ်ရၢဉ်သ့ဉ်ပျဲမုၢ်ဒါခိဉ်ပၢ်ပနီဉ်ဝဲ အဒိအ သိးန့ဉ်လီၤ. လၢလံာ်ဝဲန့ဉ်အပူၤ တၢ်ကဘဉ်ကွဲးနီဉ်တနံၤဘဉ်တနံၤ သ့ဉ်ဟဲန့ဉ်ဟးထီဉ်လၢတၢ်ဒုကူအံၤအပူၤန့ဉ်လီၤ. လံာ်ကွဲးနီဉ်ဝဲန့ဉ် လၢတၢ်ကသမံသမိးအဂီၢ် ကီၢ်ရၢဉ်သ့ဉ်ပျဲခိဉ်(မ့တမ့ၢ်)ကီၢ်ရၢဉ်သ့ဉ်ပျဲခိဉ်ခံမ့ၢ်ယုထီဉ်ဒီး ကဘဉ် ထုးထီဉ်ဝဲန့ဉ်လီၤ.

တၢ် ဒု ကူ လၢ ပျဲ အါ ဂၤ သ့

တၢ် ဘျးနီဉ် ဂံ (၉၀) “တၢ်ဒုကူလၢပျဲအါဂၤသ့ဝဲအခိ”

တၢ်ဒုကူလၢတၢ်ထုးထီဉ်န့ဉ်ခွဲးလဲးစ့ဉ် ဒ်အမ့ၢ်နီၢ်တဂၤအတၢ်ဒုကူဘဉ်န့ဉ် တၢ်ကဘဉ်ပၢ်အိၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဒု ကူလၢပျဲအါဂၤသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်ဒုကူသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ် ပျဲသ့ဉ်ဒီးပျဲထုးထီဉ်သ့ဉ်တဖဉ် ဒ်ကီၢ်ရၢဉ်သ့ဉ်ပျဲမုၢ်ဒါခိဉ် ပၢ်ပနီဉ်ဝဲကျဲအသိး ပၢ်အဝဲသ့ဉ်အသ့ဉ်သဘျုသ့န့ဉ်လီၤ. ကဘဉ်ဟ့ဉ်တၢ်ခိဒ်လၢအလီၤဘဉ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

တၢ် ဘျးနီဉ် ဂံ (၉၁) “တၢ်ပၢ်သ့ဉ် လၢ တၢ်ဒု ကူ လၢ ပျဲ အါ ဂၤ သ့ ဝဲ ဒီး ပျဲ ဒီး တၢ် ဖိ”

- ၁. တၢ်ဒုကူလၢပျဲအါဂၤသ့ဝဲတဘိစ့ဉ်စ့ဉ်န့ဉ်, ကီၢ်ရၢဉ်သ့ဉ်ပျဲမုၢ်ဒါခိဉ်ကဘဉ်ပၢ်လီၤပျဲတဂၤစ့ဉ်စ့ဉ် လၢတၢ်ကွဲးနီဉ်ကွဲး ယါဝဲလၢ ကဟံးမုၢ်ဒါခိးတိဝဲန့ဉ်န့ဉ်လီၤ.

၂. ပျဉ်းတံဖိလတ်မနီၣ်မလါအီၤတဂၤ လတ်တီၤဖူကူတဘိစုၣ်စုၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ပၣ်ပၣ်လံာ်တဘျီဒ်တံပၣ်ပၣ်နီၣ်အဒိအသိးဝံၤ, ကဘၣ်မနီၣ်မလါသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်ဟးထီၣ်ယုၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

၃. သ့ၣ်ကစၢ်တဖၣ်န့ၣ် ဒ်ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျဉ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခဲန့ၣ်လီၤအသိး ကဘၣ်ဟံးအသ့ၣ် ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလတ်တီၤဖူကူလၢပျဉ်အါဂၤသ့ၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကျိၤကျဲ ဘၣ်ထွဲ သ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၂) “တၢ်မၤနီၣ်မလါသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်ဟးထီၣ်”

၁. လၢသ့ၣ်သန့ထးခိတကယၤန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ပၣ်လီၤပျဉ်းတံဖိလီၤ. ပျဉ်းတံဖိန့ၣ်ကဘၣ်ပၣ်ပၣ်လံာ်တဘျီဒ်, ဒီးကဘၣ်ကွဲးနီၣ်သ့ၣ်အနီၣ်ဂံၢ်လၢသ့ၣ်ထိတထီၣ်စုၣ်စုၣ် လၢအတုၤလီၤသ့ၣ်သန့န့ၣ်လီၤ.

၂. ပျဉ်းတံဖိအမူအဒါန့ၣ်, ကဘၣ်ဂံၢ်သ့ၣ်ဖျၢၣ် (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်ကူၤလၢအန့ၣ်လီၤဆူသန့တဖၣ်, ဒီးဒ်တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၆၀)အသိး ဒီးကဘၣ်ယုထီၣ်ခွဲးလဲးစ့ၣ်လၢကပၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်အဂံၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၃) “သ့ၣ်လၢကတုၤလီၤဆူသ့ၣ်သန့တဖၣ် ”

၁. သ့ၣ်လၢတၢ်ဟဲစိၣ်လီၤအီၤလၢယိၣ်လိာ်ကျိတဖၣ်န့ၣ် တုၤအတုၤလီၤလၢသ့ၣ်သန့အခါန့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲလၢကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျဉ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခဲအတၢ်အံးကွၢ်ပၤဆုၤအဖီလၢ် ဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆုၤဆူတီၤဖူကူဒီးတၢ်ကဘၣ်အးလီၤအီၤဆူပျဉ်းတံဖိလတ်တီၤဖူကူအစုပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂. ပျဉ်းတံဖိလၢအမူဒါလီၤဘၣ်လၢတီၤဖူကူန့ၣ် ကတုၢ်လိာ်သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ကွဲးနီၣ်သ့ၣ်ဝဲန့ၣ်အကျိၤလၢသ့ၣ်ဟဲန့ၣ်ဟးထီၣ်အစရီၤပူၤ ဒ်တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၈၉) မ့တမ့ၢ် (၉၁)အသိးဝံၤ ကွဲးလံာ်ဒိ လၢတၢ်ပၣ်ပၣ်နီၣ်ဝဲအလံာ်ဖျိတဲာ်(၃)ဘျီ, ဟံးတီၢ်တဘျီ, ခံဘျီတဘျီန့ၣ်ဆုၤဆူကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျဉ်မုၢ်ဒါခိၣ်(၂)အအိၣ်ဒီးသၢဘျီတဘျီန့ၣ်ဟ့ၣ်အးလီၤဝဲဆူပူၤလၢအသ့ၣ်သ့ၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၄) “တၢ်သမံသမိးအကျဲ သ့ၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်အီၤ”

၁. သ့ၣ်လၢအတုၤလီၤကဒိသ့ၣ်သန့တဖၣ်န့ၣ် ခိၣ်န့ၣ်မုၢ်ဒါဘၣ်ထွဲတဂၤလၢ သမံသမိးအီၤအခါ သ့ၣ်အကျိၤသ့ၣ်အိၣ်ဟ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်လၢတၢ်မၤပနီၣ်အီၤတလၢကဲာ်ဆိး (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်လၢတၢ်မၤန့ၣ်အီၤလၢတဖိးသဲးစးအကျဲလၢတၢ်အုၣ်သးအိၣ်ဒီးလၢတလီၤသးမံတဖၣ် တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်န့ၣ် ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်ဝဲန့ၣ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျဉ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခဲ(မ့တမ့ၢ်) အဝဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် တၢ်ကဘၣ်ပၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဆူအဝဲအဝဲအးခိၣ်တဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျဉ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခဲတခါန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကစီၣ်ဝဲန့ၣ်တဘျီယီၤ အဝဲကဘၣ်မၤတၢ်သမံသမိးတဘျီယီၤ ဒ်အဆိကမိၣ်ဝဲအသိး ဒ်အကြးအဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအမၤဝဲဒ်န့ၣ်အယိ, မ့ၢ်ထံၣ်တၢ်လၢအတလီၤသးမံဒီးတၢ်အုၣ်သးမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ကဟံးကွၢ်အီၤလၢသ့ၣ်ထီၣ်ဒီးထုးထီၣ်အီၤဆူခိ လၢတၢ်ကဆဲးသမံသမိးအီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်ယိထံသမံသမိးတၢ်အတၢ်လၢကီၢ်လၢကီၢ်စ့ၣ်န့ၣ် ပျဉ်လၢအသ့ၣ်သ့ၣ်တဂၤကဘၣ်တုၢ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၅) “သ့ၣ်တုၤဆူတၢ်ဖူကူအဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ဆုၤတၢ်ကစီၣ်လၢန့ၣ်သီအတၢ်ပူၤ”

ပုၤသ့ၣ်သ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)အခါၣ်စးန့ၣ် အးလီၤအသ့ၣ်ဆူပုၤခိးတၢ်ဝံၤဒီး(၇)သီအတၢ်ပူၤ နီၣ်တၢ်ပံၤနီၣ်လံာ်ဒီးအသိး သ့ၣ်တဖၣ်တုၤအဂ့ၢ်န့ၣ် ကွဲးယုၣ်အဂ့ၢ်အလၢအပုၤဒီးကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆုၤတၢ်ကစီၣ်ဆူကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်ခံအအိၣ် နီၣ်တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၃) ယုၣ်ဒီးတၢ်အးသ့ၣ်အလံာ်ဖျိတံာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၆) “တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ တၢ်ကစီၣ်လၢသ့ၣ်တုၤအဂ့ၢ်အကျိၤ”

- ၁. တၢ်ဆုၤတၢ်ကစီၣ်လၢသ့ၣ်တုၤအဂ့ၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအီၤနီၣ်တၢ်ပံၤနီၣ်လံာ်ဒီးလၢလံာ်ပူၤ ဒီးလံာ်ဝဲန့ၣ်တၢ်ကဟံၣ်အီၤလၢကဒိသ့ၣ်ပုၤရူန့ၣ်လီၤ. လၢလံာ်ဝဲန့ၣ်အပူၤ သ့ၣ်အကူၣ်(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်တကျိၣ်စ့ၣ်စ့ၣ်တၢ်ကကွဲးနီၣ်အီၤနီၣ်ဂံၢ်ရၣ်အသိးလၢဒိတနီၣ်ညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ကစီၣ်လၢသ့ၣ်ဟဲတုၤကိးဘျီဒီးန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤတဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၂. တၢ်ကစီၣ်လၢတၢ်ဆုၤဝဲဘၣ်ထွဲ သ့ၣ်ဖျါ (မ့တမ့ၢ်) သ့ၣ်အကူၣ်တခါစ့ၣ်စ့ၣ်န့ၣ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤခိၣ်ခံအတၢ်န့ၣ်လီၤအသိး သ့ၣ်လၢအပံၤဝဲလၢတၢ်ကစီၣ်အလံာ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ် တုၤမုၢ်နံၤဒီးအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤနီၣ်အီၤဒီးတၢ်ကသ့ၣ်ညါဖးအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၃. ဘၣ်ထွဲဒီးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် နီၣ်အလိၣ်ဝဲအသိး ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤခိၣ်ခံကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ ဒီးသိးပုၤအါဂၤကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ထွဲလံာ်ဝဲန့ၣ်, ပုၤယုထီၣ်မုၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး တၢ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤဝံၤအသီ(၃၀)အတၢ်ပူၤ တၢ်ကဘၣ်ပတံထီၣ်ဆူကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤရူန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကမၤတၢ်အံၤအဂီၢ် တၢ်ကစီၣ်လံာ်လၢသ့ၣ်တုၤဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဆုၤဆူကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်န့ၣ် ပုၤပတံထီၣ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်သမံသမိးဝံၤ မ့ၢ်ထံၣ်လၢအလိၣ်သပုၤတၢ်န့ၣ်တၢ်ဆဲးယုသ့ၣ်ညါကသ့အဂီၢ် တၢ်ဆုၤတၢ်ကစီၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအပူၤ မုၢ်နံၤမုၢ်သီန့ၣ် မၤအါထီၣ်တၢ်ပံၤနီၣ်မုၢ်နံၤမုၢ်သီသ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျူနီၣ်ဂံၢ် (၉၇) “တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်တၢ်တၢ်လၢပုၤသ့ၣ်အဂီၢ်”

- ၁. သ့ၣ်တုၤအဂ့ၢ်တၢ်ဆုၤတၢ်ကစီၣ်တုၤဝံၤအလီၢ်ခံ (၇)သီလၢဝဲဝံၤအလီၢ်ခံ, ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်(မ့တမ့ၢ်) ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤခိၣ်ခံန့ၣ် နီၣ်တၢ်ပံၤနီၣ်ဟဲဒ်လံာ်ဒီးအသိး, တၢ်ကဘၣ်ထုးထီၣ်ဟ့ၣ်လံာ်တၢ်(မ့တမ့ၢ်) ဝရါဆူပုၤသ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

စံၣ်ညါၣ်ကီၢ်အရူလၢအစံၣ်ညါၣ်ကီၢ်ဝဲအံၤပၤတခီ, တြီဝဲလံာ်တၢ်တၢ် (မ့တမ့ၢ်) ဝရါဆူပုၤသ့ၣ်အအိၣ်အတၢ်ကလုာ်မုၢ်တုၤဝဲမုၢ်ဂုၤ, (မ့တမ့ၢ်) ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်တခီ မ့ၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လီၤဆီအယီ, အလံာ်န့ၣ်လီၤလၢတၢ်ကသုးနံၤသးသီလၢတၢ်ကထုးထီၣ်လံာ်တၢ်တၢ်(မ့တမ့ၢ်)ဝရါမုၢ်ဂုၤန့ၣ် ကဒိသ့ၣ်ပုၤရူန့ၣ်တဘၣ်ဆုၤဆူပုၤသ့ၣ်အအိၣ်ဘၣ်.

- ၂. တၢ်မ့ၢ်ထုးထီၣ်လံာ်တၢ်တၢ် (မ့တမ့ၢ်)ဝရါန့ၣ်, ဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ သ့ၣ်တုၤဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ် မၤနီၣ်မၤယါဝံၤ တၢ်ကဘၣ်

ကွဲးန့ၣ်လၢလံာ်မၤနီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်တၢ်တၢ် (မ့တမ့ၢ်)ဝၢၣ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်, ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ် (မ့တမ့ၢ်)ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခဲန့ၣ် သ့ၣ်တုၤဝဲအဂ့ၢ်န့ၣ် မၤနီၣ်မၤပါဝဲ ကဘၣ်ကွဲးန့ၣ်လၢလံာ်ကွဲးနီၣ်အပူၤ တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်ဝဲအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၉၈) “တၢ်ဟ့ၣ်အခိဝံၤတၢ်ထုးက့ၤလံာ်တၢ်တၢ်”

- ၁. တၢ်ထုးထီၣ်န့ၣ်လံာ်တၢ်တၢ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ တၢ်ဖူကူအလဲတဖၣ်, တၢ်ကဲဖုးကဲပျီၢ်အလဲတဖၣ်ဒီးတၢ်လၢဘၣ် ဟ့ၣ်ဆူပဒိၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်မ့ၢ်ဝံၤခဲလၢ်န့ၣ်, ကဘၣ်ပတံထီၣ်ဆူကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ခဲ (မ့တမ့ၢ်) အဝဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဆူအဝဲအဝဲဒါခိၣ်အအိၣ်, ဒ်သိးကန့ၢ်ဘၣ်အခွဲးလၢကသုးကွံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးလံာ်ပတံန့ၣ်ကဘၣ်ပာ်ပနီၣ်ဒီးလံာ်လံာ်တၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. လံာ်အုၣ်သးလၢကသုးကွံာ်သ့ၣ်န့ၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဒ်လံာ်ဒိလၢတၢ်ပာ်ပနီၣ် ဒ်လၢတၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၄၄)အသိး,လံာ်အုၣ်သးအဝဲန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤသၢဘ့ၣ်, ဒီးလၢလံာ်အပူၤန့ၣ် သ့ၣ်လၢတၢ်ကပာ်ပျါယုာ်သ့ၣ်လၢ တၢ်ကသုးကွံာ်အီၤအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ခွဲးလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. လံာ်အုၣ်သးအခိၣ်ထံးတဘျီဒီးခဲဘျီတဘျီန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤဆူပတံထီၣ်လံာ်တၢ်ကန့ၣ်လီၤ.
- ၃. လံာ်ဝၢၣ်(မ့တမ့ၢ်)လံာ်တၢ်တၢ်ဒီးလံာ်အုၣ်သးလၢတၢ်ကထုးက့ၤအီၤန့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤဆူသ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်လၢဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢကပျါလီၤသ့ၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဖျါ(မ့တမ့ၢ်)သ့ၣ်ကူၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်လံာ်အခွဲးလၢတၢ်ပျါလီၤအီၤတဖၣ်န့ၣ် ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်အတၢ်ကလုာ်အဖီခိၣ် တၢ်ကဘၣ်တီၢ်တၢ်ပနီၣ် ဟ့ၣ်ဝံၤလံာ်ကိးကူၣ်(မ့တမ့ၢ်)ကိးကျိအလီၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤပနီၣ်သ့ၣ်ဒ်ဝၢၣ်(မ့တမ့ၢ်)လံာ်တၢ်တၢ်အသိးခဲလၢ်မ့ၢ်ဝံၤန့ၣ်လၢလံာ်ဝၢၣ်(မ့တမ့ၢ်)လံာ်တၢ်တၢ်အဖီခိၣ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ကွဲးလီၤ တၢ်မၤဟးဂီၤလံာ်လံာ်န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ပာ်ပနီၣ်အီၤလၢရူအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၉၉) “တၢ်မၤကျဲလၢသ့ၣ်ယိယိတဖၣ်အဂီၢ်”

ပဒိၣ်အသ့ၣ်လၢအတုၤလီၤဒီးတၢ်ပာ်ဖျိၣ်အီၤတဖၣ် န့ၣ်ပှၢ်ဖျိၣ်တၢ်ဒီးပှၢ်သ့ၣ်အမဲာ်ညါ ပှၢ်အဂုၤအဂၤလၢအထီၣ်ထံးသ့ၣ်အဂုၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ် ပှၢ်အါဂၤကသ့ၣ်ညါအဂီၢ်တၢ်ကထုးထီၣ်လံာ်ဒုးသ့ၣ်ညါဝံၤဒီး ဒီးတၢ်ကဘၣ်ဘိးဘၣ်ရၢလီၤအီၤဒ် တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် ၆၆ အသိးန့ၣ်လီၤ.ပှၢ်လၢအယုၤထီၣ်သ့ၣ်တၢ်ကန့ၣ် တၢ်မ့ၢ်ထံာ်လၢမ့ၢ်ဝဲတီၣ်ကစီၤန့ၣ်ပှၢ်လၢအယုၤထီၣ်တၢ်တၢ်ကန့ၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤသ့ၣ်တုၤအဂ့ၢ်လံာ်တၢ်ကစီၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤထွဲအီၤဒ်အပာ်လၢတၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် ၈၉, ၉၀ ဒီး ၉၁ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နာ်သက့ၣ်န့ၣ်ဒီး ဘၣ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤန့ၣ် ဒ်တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၈၉) အဒု ၃ တလိၣ်ထုးထီၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၀၀.)တၢ်တြီ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်နိးတၢ်ဘျး

လၢတၢ်စီာ်ဆူသ့ၣ်အဂီၢ် တၢ်လၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်နိးတၢ်ဘျးဒ်ပစံးတၢ်အသိး လၢထံကျိ(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်နိးတၢ်ဘျးန့ၣ် ပှၢ်တဘၣ်မၤဝဲနီၣ်တၢ်ကဘၣ်.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၀၁) “တၢ်တၢ်တၢ်သုးသ့ၣ်အလီၢ်အကျဲလၢကဒိသ့ၣ်သန့လၢမ့ၢ်န့ၣ်”

မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်မုၢ်ဒါခိၣ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢလံာ်လၢလံာ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်တဘၣ်သုးသ့ၣ်အလီၢ်အကျဲ

လၢမုၢ်နၢမီၤဘၣ်. ပုၤတဘၣ်သးသ့ၣ်အလီၢ်အကျဲနီၣ်တဂၤဘၣ်. လံာ်ဟ့ၣ်ခွဲးမ့ၢ်တပာ်ဘၣ်န့ၣ် ပုၤတဘၣ်သးသ့ၣ်(မ့တမ့ၢ်)
ကျဲးစးသးသ့ၣ်တကလုာ်တကလုာ်ဂ့ၤ လၢအအိၣ်လၢသ့ၣ်သန့နီၣ်တဂၤဘၣ်.

တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၀၂) “တၢ်မၤနီၣ်မၤလၢပုၤကဲၤခါၣ်စးတဖၣ်”

ပုၤလၢအအဲၣ်ဒီးပာ်အခါၣ်စးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢကဒိသ့ၣ်သန့သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကပာ်ဝဲဖိးသဲးစးအ
ဂီၢ် ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ်ဝဲဆူကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပုၤမုၢ်ဒါခိၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ် ဘျး စဲ (၁)

သ့ၣ်လၢအပာ်လၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖၣ် (Reserved Trees)

ကီၢ်သုလုၤအပုၤ သ့ၣ်လၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒ်တၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် (၁၃)ဟဲဝဲအသိး, မ့ၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်တၢ်ဝဲတဖၣ်
န့ၣ်လီၤ.

၁. သ့ၣ်ခါၣ်,	၂. ကျီကျါၣ်,
၃. ဖျ,	၄. ကမၤခါး,
၅. မုၢ်နံၣ်ဘၣ်,	၆. သစ်ရၢၤ,
၇. ရုၣ်ခါး,	၈. ဃီ,
၉. သံးဖျါ,	၁၀. ကောၣ်မုၢ်
၁၁. ဖျါ,	၁၂. နံ,
၁၃. ကရုၣ်,	၁၄. ကိးလုာ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဘျးစဲ (၂)

ဒ်တၢ်ဘျးနီၣ်ဂံၢ် ၃၂အသိး သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဟးထီၣ်လၢတၢ်ထုးထီၣ်အီၤတဖၣ်အခိအယုၣ်

က. သ့ၣ်အဂီၢ်အခိအါကတၢ်အယုၣ်

နီၣ် ဂံၢ် ရဲၣ်	သ့ၣ်အမံၤ	သ့ၣ်ကလုာ်ပတီၢ်	အခိအယုၣ်အါက တၢ်
၁. က ခ ဂ ဃ င စ	သ့ၣ်ပဟံၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ် သ့ၣ်ပဟံၣ်	သ့ၣ်လၢတၢ်တသးဒံးအီၤ အဖးဖိတဝီ ၃ခိၣ်ယီၢ်ဖိ လၢ သ့ၣ်လၢတၢ်တသးဒံး ဖးဖိတဝီ ၃တုၤ၃ခိၣ်ယီၢ်၁၁စု မ့ၢ် သ့ၣ်လၢတၢ်တသးဒံး ဖးဖိတဝီ ၄တုၤ၄ခိၣ်ယီၢ် ၁၁စု မ့ၢ် သ့ၣ်လၢတၢ်တသးဒံး ဖးဖိတဝီ ၅တုၤ ၅ခိၣ်ယီၢ် ၁၁စုမ့ၢ် သ့ၣ်လၢတၢ်တသးဒံး ဖးဖိတဝီ ၆တုၤ၆ခိၣ်ယီၢ် ၁၁ စုမ့ၢ် သ့ၣ်လၢတၢ်တသးဒံး ဖးဖိတဝီ	တတၢ် ၂၀ဘး တတၢ် ၃၀ဘး တတၢ် ၄၀ဘး တတၢ် ၅၀ဘး တတၢ် ၆၀ဘး တတၢ် ၇၀ဘး
၂.	(က)ကျိကျိၣ်, ဖ့, ကိကိၣ်, သစ်ကတိုး, သံးစိုၢ်, နံ (ခ) ကျိကျိၣ်, ဖ့, ကိကိၣ် သစ်ကတိုး, သံးစိုၢ်, နံ	သ့ၣ်တၢ်လၢတၢ်တသးအလီၢ်ဒံးဘၣ် သ့ၣ်ဖျၢၣ်လၢတၢ်တသးအလီၢ်ဒံးဘၣ်	တတၢ် ၂၀ဘး တတၢ် ၃၅ဘး
၃. က ခ ဂ ဃ ၄. က ခ ဂ ဃ	လၢ် ထာ, လၢ် ဘီၣ်, လၢ် နံး, ယီ, သဒိဇနၤ, ကမၤ စိုၢ် ဒ်သိးလၢထး ဒ်သိးလၢထး ဒ်သိးလၢထး သ့ၣ်အဂၤ, ပဟံၣ်တဟ် ဒ်လၢထး ဒ်လၢထး ဒ်လၢထး	သ့ၣ်ဖျၢၣ်လၢတၢ်တသးအလီၢ်ဒံး သ့ၣ်တၢ်တဖၣ် သ့ၣ်တၢ်ဖးထီၣ်တဖၣ် နီၣ်ဝါ, နီၣ်ဝါဘိတဖၣ် သ့ၣ်ဖျၢၣ်တဖၣ် တၢ်တဖၣ် တၢ်ဖးထီၣ်တဖၣ် နီၣ်ဝါ, နီၣ်ဝါဘိ	တတၢ် ၂၀ဘး တတၢ် ၃ဘး ၁၀၀ဘိ ၂၀ဘး တဘိ ၁ဘး တတၢ် ၁၀ဘး တတၢ် ၁ဘး ၁၀၀ဘိ ၁၀ဘး တဘိ ၅ဘး

ခ. ဝၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အခိအါကတၢ်အယုၣ်

ဝၣ်အကလုာ်ကလုာ်အဂီၢ် ၁၀၀ဘိ ၂ဘး

၈. ဂွာ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အခိအါကတၢ်အယုၣ်

နီၣ်ရဲၣ်	ဂံၢ်	အမံၤ	အကလုာ်	အခိအယုၣ်အါကတၢ်
က. ၁		ဂွာ်ဘိဒိၣ်တဖၣ်	အထီ ၇၅ခိၣ်ယီၤဆူအဖိခိၣ်	တဘီ တဘး
၂		ဂွာ်ဘိဒိၣ်တဖၣ်	အထီ ၂၅ - ၇၅ခိၣ်ယီၤ	အဘီ၁၀၀ ၁၀ဘး
၃		ဂွာ်ဘိဒိၣ်တဖၣ်	အထီ ၂၅ ခိၣ်ယီၤအဖိလၢ်	အဘီ၁၀၀ ၅ဘး
ခ.		ဂွာ်ဖိတဖၣ်	အခိၣ်ထိးဒိၣ်တူၢ်ဆံးန့ၢ် စုမုၢ်တတ်	အဘီ၁၀၀ ၃ဘး

လံာ်ဘျးစ ၃
သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ဘျး ၃၉ အသိး သ့ၣ်ပှၢ်တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်ဝဲၤဖးတဖၣ်

ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပှၢ်အမံၤ	တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်ဝဲၤဖးတဖၣ်	ကီၢ်ရၣ်
ဟီကတး-ပသံၣ်	ကွီးခွီကွံ, ကွၢ်တလၢ်ကွီခွၢ်(ပသံၣ်မုၢ်န့ၢ်)မဒး(ပသံၣ်ကလံၤထံး)	ပသံၣ်
ထံထၣ်စ့	တီကလု, ကါနံၣ်, မကွံပုၣ်, ဟီကတး, လုဗျးန့ၢ်, မုးနီၢ်	ဟီကတး မအူၣ်ပုၣ်
ပွံၣ်	မအူၣ်ပုၣ်	မုၢ်မုး
အုစ့ၣ်	လဲဘီ, ကၢ်ယွၢ်, ကၢ်ဘဲး, ကိၣ်မင့, ကိၣ်မဒဲး, ကိၣ်ကွံ, လးပိးတၢ်	ပွၣ်ပိၣ်
အးထရၣ်	မိၣ်လဗျဲၣ်ကွီ, မုၢ်မုး, အိပုၣ်, ယုၣ်ကိၣ်, အိးယုၣ်ကိၣ်, ဝဲးကွံ	ပွံၣ်
သီၤယု	တယိးမိၢ်, ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်	ဟၢ်သၣ်ဝတံၣ်ဒီးအုစ့ၣ်
ဒဝဲၢ်	ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်, တိၣ်တု, ကိးမု,	ဘျးကွဲးခမံၣ်
ကဒိ	ကိခွၢ်ကိ, လဲကူ	ဇူပလးယးဒီးဖါအၢ်
ပူမနါ	ဘျး, ရၣ်, ကလိကလု, ခုၣ်ပရၣ်, ခွီန့ၣ်	ဒဝဲၢ်
တီအူကလံၤဖိး	ကိးကရး, မုးဝတံၣ်, ရၣ်ကိ, လုၢ်ပျါ	ဖါအၢ်
တီအူကလံၤထံး	ဆၣ်ဆုး, ကွဲးသပူၣ်, ပိးတၢ်တိၤ	ယမဲသ့
ပကိကလံၤဖိး	ကဒိ, တးခုၣ်, မိၣ်လဗျဲၣ်, ကလံၤထံးလုၣ်မုၢ်အူသန့	တီအူ
ပကိကလံၤထံး	ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်	ချၢ်လွံၢ်ထူၣ်
သထူၣ်	ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်ဒီးတီအူသ့ၣ်သန့	တီအူ
ဇံကိ	ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်ဒီးလၢ်ဒိၣ်	ပကိ
သၣ်ယၣ်ဝတံၣ်	မးဒီးကလု, ရၣ်ကွၢ်, မိးပလုၢ်, မုးဆုး	သထူၣ်
ဝဲလီၤလီၤဆိတဖၣ်	ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်, ဘါပုၣ်, ဒးတဒါ, ထါတီကွံ, မုးကွီ, သၣ်ပျါ	သၣ်ယၣ်ဝတံၣ်
	ကပွဲ, ဘံလု, ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်	သၣ်ယၣ်ဝတံၣ်
	ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်	ဝှၢ်တက့ၢ်,အုစ့ၣ်,မအူၣ်ပုၣ်
	ဆၣ်ပျါ, ဝှၢ်လၢလုၣ်မုၢ်အူသန့အိၣ်ခဲလၢ်	
	အလီၢ်, ပစိၣ်တီၣ်, ညီၣ်ဝဲ, ညီၣ်တီ	

